



T.C.

**ORDU ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**ANKARA İLİ ALUÇDAĞI TABİAT PARKI, ÇAMKORU
TABİAT PARKI VE ŞAHİNLER TABİAT PARKI GÖRSEL
KALİTE ANALİZİ VE DEĞERLENDİRMESİ**

TÜRKMEN OLGUN

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI**

ORDU 2023

TEZ BİLDİRİMİ

Tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan ve kullanılan intihal tespit programının sonuçlarına göre; bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, tezin içerdiği yenilik ve sonuçların başka bir yerden alınmadığını, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

TÜRKMEN OLGUN

Not: Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundaki hükümlere tabidir.

ÖZET

ANKARA İLİ ALUÇDAĞI TABİAT PARKI, ÇAMKORU TABİAT PARKI VE ŞAHİNLER TABİAT PARKI GÖRSEL KALİTE ANALİZİ VE DEĞERLENDİRMESİ

TÜRKMEN OLGUN

ORDU ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ, 83 SAYFA

(TEZ DANIŞMANI: DOÇ. DR. PERVİN YEŞİL)

Hızlı ve plansız kentleşme sonucunda kentler daha yapısal bir görünüm kazanmıştır. Bu durum insanların yaşam standartlarını arttırırken, doğal çevrenin kaybına neden olmuştur. Bu nedenle insanlar, doğa ile iç içe yaşam isteğiyle rekreasyonel alanlara yönelmektedirler. Ayrıca insanlar günlük yaşamlarında çalışma, uyku, beslenme gibi zorunlu ihtiyaçlara zaman ayırıyorken, serbest zamanlarını rekreasyonel aktivitelerle geçirmektedirler. Bu serbest zamanı fiziksel, kültürel, sosyo-ekonomik açıdan değerlendirmek bir rekreasyon aktivitesi olarak değerlendirilmektedir. Düzensiz kentleşme ve kentlerdeki yeşil alan eksikliği, insanları kent dışındaki rekreasyon alanlarına yönlendirmektedir. İnsanlar bu alanları seçerken, doğal, kültürel ve görsel zenginlikleri göz önünde bulundurmaktadır.

Bu çalışmanın amacı; Ankara ili Çamlıdere ilçesinde bulunan Aluçdağı Tabiat Parkı, Çamkoru Tabiat Parkı ve Şahinler Tabiat Parkı'nda görsel kalite ve analizi yaparak, alanların manzara güzelliğini belirlemek ve alanlarda bulunan eksiklikleri ve tahribatları belirleyerek, bundan sonra yapılacak olan çalışmalara bir altlık oluşturmak ve alanlarda yapılacak olan revize işlemlerine fikir sunarak yardımcı olabilmektir. Çalışma foto-anket yöntemiyle yapılmıştır, katılımcılara sunulan fotoğrafların belirlenen parametreler eşliğinde değerlendirilmesi istenmiştir. Araştırma sonucunda manzara güzelliği parametresinde en yüksek puanı alan parkın Şahinler Tabiat Parkı olduğu sonucuna varılmıştır. Şahinler Tabiat Parkı'nda bulunan doğal göl manzarası, alanda kullanılan bazı donatı elemanlarının çevre ile uyumlu ve doğal bir yapıda olması, alanda geniş açık yeşil alanlar bulunması gibi nedenler, manzara güzelliği parametresine artı puan kazandırmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ankara, Görsel Kalite, Manzara Güzelliği, Rekreasyon, Tabiat Parkı, Yeşil Alan,

ABSTRACT

ANKARA PROVINCE ALUÇDAĞI NATURAL PARK, ÇAMKORU NATURAL PARK AND ŞAHİNLER NATURAL PARK VISUAL QUALITY ANALYSIS AND EVALUATION

TÜRKMEN OLGUN

ORDU UNIVERSITY INSTITUTE OF NATURAL AND APPLIED
SCIENCES

PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI

TYPE OF THE THESIS, 83 PAGES

(SUPERVISOR: DOÇ. DR. PERVİN YEŞİL)

As a result of rapid and unplanned urbanization, cities have gained a more structured appearance. While this situation has increased the living standards of people, it has caused the loss of the natural environment. For this reason, people turn to recreational areas with the desire to live in touch with nature. In addition, while people allocate time for compulsory needs such as work, sleep and nutrition in their daily lives, they spend their free time with recreational activities. Making use of this free time in physical, cultural and socio-economic terms is considered as a recreational activity. Irregular urbanization and the lack of green spaces in cities direct people to recreation areas outside the city. When people choose these areas, they consider natural, cultural and visual richness.

The aim of this study is to determine the scenic beauty of the Aluçdağı Tabiat Park, Çamkoru Tabiat Park and Şahinler Tabiat Park in Çamlıdere district of Ankara province, to determine the landscape beauty of the areas and to determine the deficiencies and damages in the areas, to create a basis for future studies and to help the revision processes to be carried out in the areas by providing ideas. The study was carried out with the photo-survey method, and the participants were asked to evaluate the photographs presented to the participants in accordance with the determined parameters. As a result of the research, it was concluded that the park with the highest score in the landscape beauty parameter was Şahinler Nature Park. The natural lake view in Şahinler Nature Park, the fact that some of the equipment elements used in the area are in harmony with the environment and have a natural structure, and the presence of large open green areas in the area have added positive points to the landscape beauty parameter.

Keywords: Ankara, Visual Quality, Scenic Beauty, Recreation, Natural Park, Green Area

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans tezi başvuru sürecimden tez savunma aşamasına kadar bilgi ve birikimleriyle beni destekleyen, zorlandığım her anda bana yardımcı olan, eğitim hayatını bana sevdiren, bana hep tatlı dil ve hoşgörü ile yaklaşan danışman hocam Sayın Doç. Dr. Pervin YEŞİL' e sonsuz teşekkür ederim.

Araştırma alanlarımın Gelişme ve Revizyon Planları ve genel bilgilerine ulaşabilmem için bana yardımcı olan, desteğini esirgemeyen amcam Aşkın Ozan AYDIN' a teşekkür ederim.

Araştırma sürecinde bana hep destek olan, bilgi ve fikirleriyle beni aydınlatan değerli arkadaşım Peyzaj Yüksek Mimarı Eda KALAFAT' a teşekkür ederim.

Eğitim hayatım boyunca tüm varlığını ortaya koyarak benim yanımda olan, bittiğini sandığım anlarda yeniden başlamak için elimden tutan değerli anne, baba ve kardeşime sonsuz teşekkür ederim.

Bu süreçte her adımda yanımda olan, yorulduğum anlarda beni ayağa kaldıran, başvurduğum her işte arkamda olan sevgili eşime de teşekkürü borç bilirim.

Bu çalışmanın, bundan sonra yapılacak olan çalışmalara bir altlık olabilmesini ve bilim dünyasına bir katkıda bulunabilmesini dilerim.

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
TEZ BİLDİRİMİ	I
ÖZET	II
ABSTRACT	III
TEŞEKKÜR	IV
İÇİNDEKİLER	V
ŞEKİLLER LİSTESİ	VII
ÇİZELGE LİSTESİ	IX
SİMGELER ve KISALTMALAR LİSTESİ	X
EKLER LİSTESİ	XI
1. GİRİŞ	1
1.1 Rekreasyon Kavramı.....	3
1.2 Görsel Kalite Analizi	7
2. LİTERATÜR ÖZETLERİ	14
3. MATERYAL ve YÖNTEM	19
3.1 Materyal	19
3.1.1 Aluçdağı Tabiat Parkı.....	20
3.1.2 Çamkoru Tabiat Parkı.....	23
3.1.3 Şahinler Tabiat Parkı	25
3.2 Yöntem.....	28
3.2.1 Aluçdağı Tabiat Parkı Anket Fotoğrafları	31
3.2.2 Çamkoru Tabiat Parkı Anket Fotoğrafları.....	32
4. ARAŞTIRMA BULGULARI	34
4.1 Demografik Yapı.....	34
4.2 Genel Beğeni Düzeyi	34
4.3 Parametrelere Verilen Puan Ortalamalarının Değerlendirilmesi	36
4.4 Demografik Yapıya Göre Parametre Değişkenlerinin Farklılaşma Durumu	38
4.4.1 Cinsiyete Göre Parametre Değişkenlerinin Farklılaşma Durumu.....	38
4.4.1.1 Aluçdağı Tabiat Parkı.....	38
4.4.1.2 Çamkoru Tabiat Parkı.....	38
4.4.1.3 Şahinler Tabiat Parkı	39
4.4.2 Yaş Gruplarına Göre Parametre Değişkenlerinin Farklılaşma Durumu.....	39
4.4.2.1 Aluçdağı Tabiat Parkı.....	40
4.4.2.2 Çamkoru Tabiat Parkı.....	41
4.4.2.3 Şahinler Tabiat Parkı	43
4.4.3 Eğitim Durumlarına Göre Parametre Değişkenlerinin Farklılaşma Durumu	45
4.4.3.1 Aluçdağı Tabiat Parkı.....	46
4.4.3.2 Çamkoru Tabiat Parkı.....	47
4.4.3.3 Şahinler Tabiat Parkı	49
4.4.4 Mesleklere Göre Parametre Değişkenlerinin Farklılaşma Durumu.....	50
4.4.4.1 Aluçdağı Tabiat Parkı.....	50
4.4.4.2 Çamkoru Tabiat Parkı.....	52
4.4.4.3 Şahinler Tabiat Parkı	53
4.5 Anket Grubuna Göre Parametre Ortalamaları.....	55
4.6 Katılımcı Gruplarına Göre Parametre Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	56

4.6.1 Halk İçin Yapılan Anket – Katılımcı Gruplarına Göre Parametre Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	56
4.6.2 Peyzaj Mimarları İçin Yapılan Anket – Katılımcı Gruplarına Göre Parametre Ortalamaları ve Standart Sapmaları	62
4.7 Tabiat Parklarında Duygu Parametrelerine Verilen Puanlar	66
4.8 Her Tabiat Parkı İçin Duygu Parametreleri Ortalamaları ve Tabiat Parklarına Göre Parametrelere Verilen Ortalamalar Arasında ANOVA Analizi	67
4.9 Her Tabiat Parkı İçin Pozitif ve Negatif Duygu Ortalamaları ve Tabiat Parklarına Göre ANOVA Analizi	68
4.10 Her Tabiat Parkı İçin Toplam His Puanları ve ANOVA Analizi	69
5. TARTIŞMA ve SONUÇ	70
6. KAYNAKLAR	75
EKLER	79
ÖZGEÇMİŞ	83

ŞEKİLLER LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Şekil 1.1 Hayat Devri (Karaküçük, 1993)	5
Şekil 1.2 Peyzaj Kalitesi (Daniel, 2001).....	9
Şekil 1.3 Görsel Kalite Analizi Yöntemi Akış Şeması (Bulut ve Acar, 2010)	9
Şekil 1.4 Görsel Kalite Analizi Yönteminin Yıllara Göre Kullanım Analizi	11
Şekil 1.5 Görsel Kalite Analizi Yönteminin Ükelere Göre Kullanım Analizi.....	12
Şekil 1.6 Görsel Kalite Analizi Yönteminin Bilim Dallarına Göre Kullanım	13
Şekil 3.1 Tabiat Parklarının Harita Görünümü (Google Maps, 2023)	20
Şekil 3.2 Davis (1965) in Grid Sistemi Haritası ve Araştırma Alanının Gösterimi (Uğurman, 2022).....	21
Şekil 3.3 Ankara İli Harita Görünümü (Anonim c, 2023)	21
Şekil 3.4 Aluçdağı Tabiat Parkı Plan Görünümü (DKMP, 2020).....	21
Şekil 3.5 Kamp Alanı	22
Şekil 3.6 Ormanlık Alan	22
Şekil 3.7 Kafeterya	22
Şekil 3.8 Kamelya	22
Şekil 3.9 Çadır Altlıkları.....	23
Şekil 3.10 Eğlence Alanı.....	23
Şekil 3.11 Davis (1965) in Grid Sistemi Haritası ve Araştırma Alanının Gösterimi (Uğurman, 2022)	24
Şekil 3.12 Ankara İli Harita Görünümü Görünümü (Anonim c, 2023).....	24
Şekil 3.13 Çamkoru Tabiat Parkı Plan (DKMP, 2020)	24
Şekil 3.14 Çamkoru Göleti.....	25
Şekil 3.15 Ormanlık Alan	25
Şekil 3.16 Açık Alan.....	25
Şekil 3.17 Ormanlık Alan	25
Şekil 3.18 Donatı Elemanları	25
Şekil 3.19 Ormanlık Alan	25
Şekil 3.20 Davis (1965) in Grid Sistemi Haritası ve Araştırma Alanının Gösterimi (Uğurman, 2022)	26
Şekil 3.21 Ankara İli Harita Görünümü (Anonim c, 2023)	27
Şekil 3.22 Şahinler Tabiat Parkı Plan Görünümü (DKMP, 2020)	27
Şekil 3.23 Şahinler Göleti	27
Şekil 3.24 Açık Yeşil Alan	27
Şekil 3.25 Ormanlık Alan	27
Şekil 3.26 Ulaşım Yolu.....	27
Şekil 3.27 Donatı Elemanları	28
Şekil 3.28 Kamp Alanı.....	28
Şekil 3.29 Aluçdağı Tabiat Parkı Anket Fotoğrafları.....	31
Şekil 3.30 Çamkoru Tabiat Parkı Anket Fotoğrafları.....	32
Şekil 3.31 Şahinler Tabiat Parkı Anket Fotoğrafları	33
Şekil 4.1 Yürüyüş Yolu	58
Şekil 4.2 Tuvalet.....	58

Şekil 4.3 Kamp Alanı	59
Şekil 4.4 Yeşil Alan.....	59
Şekil 4.5 Çeşme.....	59
Şekil 4.6 Gölet.....	59
Şekil 4.7 Oyun Elemanları	59
Şekil 4.8 Tuvalet.....	59
Şekil 4.9 Gölet.....	60
Şekil 4.10 Donatı Elemanları	60
Şekil 4.11 Donatı Elemanı	63
Şekil 4.12 Çeşme	63
Şekil 4.13 Yeşil Alan.....	64

ÇİZELGE LİSTESİ

Sayfa

Çizelge 1.1 Bazı Rekreatif Eylem Kategorileri (Uzun ve Altunkasa, 1991)	6
Çizelge 3.1 Aluçdağı Tabiat Parkı'nın Bazı Merkezlere Olan Uzaklıkları	20
Çizelge 3.2 Çamkoru Tabiat Parkı'nın Bazı Merkezlere Olan Uzaklıkları	23
Çizelge 3.3 Şahinler Tabiat Parkı'nın Bazı Merkezlere Olan Uzaklıkları	26
Çizelge 3.4 Anket Formunda Bulunan Parametrelerin Açıklanması	29
Çizelge 3.5 Anket Formunda Kullanılan Değerlendirme Tablosu.....	30
Çizelge 3.6 Anket Formunda Kullanılan His Değerlendirme Tablosu.....	30
Çizelge 4.1 Katılımcıların Demografik Özellikleri	34
Çizelge 4.2 GBD Puanları ve Ortalamaların Genel Değerlendirmesi	35
Çizelge 4.3 Katılımcı Gruplarına Göre Parametrelere Verilen Puan Ortalamaları	37
Çizelge 4.4 Tabiat Parklarında Parametrelere Verilen En Yüksek Puan Ortalamaları	37
Çizelge 4.5 Aluçdağı Tabiat Parkı-Cinsiyete Göre Parametrelere Verilen	38
Çizelge 4.6 Çamkoru Tabiat Parkı-Cinsiyete Göre Parametrelere Verilen	39
Çizelge 4.7 Şahinler Tabiat Parkı-Cinsiyete Göre Parametrelere Verilen.....	39
Çizelge 4.8 Aluçdağı Tabiat Parkı – ANOVA Analizi Sonuçları.....	41
Çizelge 4.9 Çamkoru Tabiat Parkı – ANOVA Analizi Sonuçları.....	43
Çizelge 4.10 Şahinler Tabiat Parkı – ANOVA Analizi Sonuçları	45
Çizelge 4.11 Aluçdağı Tabiat Parkı – ANOVA Analizi Sonuçları	47
Çizelge 4.12 Çamkoru Tabiat Parkı – ANOVA Analizi Sonuçları.....	48
Çizelge 4.13 Şahinler Tabiat Parkı – ANOVA Analizi Sonuçları	50
Çizelge 4.14 Aluçdağı Tabiat Parkı – ANOVA Analizi Sonuçları	52
Çizelge 4.15 Çamkoru Tabiat Parkı – ANOVA Analizi Sonuçları.....	53
Çizelge 4.16 Şahinler Tabiat Parkı – ANOVA Analizi Sonuçları	55
Çizelge 4.17 Anket Gruplarına Göre Parametre Ortalamaları	56
Çizelge 4.18 Halk İçin Yapılan Anket – Katılımcı Gruplarına Göre Parametre Ortalamaları ve Standart Sapmaları	61
Çizelge 4.19 Peyzaj Mimarları İçin Yapılan Anket – Katılımcı Gruplarına Göre Parametre Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	65
Çizelge 4.20 Tabiat Parklarında Duygu Parametrelerine Verilen Puanlar	67
Çizelge 4.21 Her Tabiat Parkı İçin Duygu Parametreleri Ortalamaları ve Tabiat Parklarına Göre Parametrelere Verilen Ortalamalar Arasında ANOVA Analizi	68
Çizelge 4.22 Her Tabiat Parkı İçin Pozitif ve Negatif Duygu Ortalamaları ve	69
Çizelge 4.23 Her Tabiat Parkı İçin Toplam His Puanları ve ANOVA Analizi	69

SİMGELER ve KISALTMALAR LİSTESİ

cm	:	Santimetre
GBD	:	Genel Beğeni Düzeyi
km	:	Kilometre
vb	:	Ve Benzeri

EKLER LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
EK 1: Anket formu.....	80
EK 2: Etik kurul izin belgesi	82

1. GİRİŞ

Teknoloji, sanayileşme, kültürel çeşitlilik gibi faktörler, dünya genelinde olumlu ve olumsuz değişimlere neden olmuştur. Yüksek nüfus oranı ile birlikte, yapısal alanlar artmış ve bu durum, insanların ekonomik, sosyal ve kültürel yaşamlarını etkilemiştir. Kentleşme süreci, doğal yaşam standartlarının azalmasına sebep olmuştur. Artan yapısal alanlar nedeniyle yeşil alanlar azalmış ve kaybolmaya başlamıştır. Doğal tahribatın artması sonucunda, 20. yüzyılda modern kentlerde yaşam kalitesini artırmak amacıyla kent parkları ve yeşil alanların artırılması konusunda kamusal faaliyetler gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmalarla, doğal yaşam alanları korunarak, kent sakinlerine sağlıklı ve ferah bir yaşam alanı sunulması hedeflenmiştir.

İnsanoğlu, var olduğu günden itibaren doğayı ve doğal kaynakları kullanmaktadır. Bu faydalanma, önceleri doğal süreçleri içinde, tüm canlılar gibi doğa ile birlikte yaşama ve hayatını sürdürme şeklinde gerçekleşirken, ilerleyen zamanlarda doğa üzerinde baskı ve tahriplere dönüşmüş, özellikle de sanayi devrimi ile birlikte doğal kaynaklar hızlı ve yağmacı bir şekilde tahrip edilmiştir. Bununla beraber hızla yapılaşan ve büyüyen kentlerde beton yığınları arasında yaşayan insanoğlu için doğaya duyulan özlem artarken, doğal alanlar ise gitgide yaşam alanlarından uzaklaşmakta ve daha zor ulaşılabilir hale dönüşmektedir. Bu bağlamda, ülkemizde bir korunan alan statüsü olarak ilan edilen tabiat parkları, kontrollü rekreasyon alanları olarak ön plana çıkmakta ve yöre sakinleri için vazgeçilemez alanlar haline dönüşmektedir.

Yaklaşık 10000 yıl öncesinden beri insanoğlu tabiatın ve peyzajın bir parçasıdır ve peyzajın gelişip şekillenmesinde büyük bir etkiye sahiptir (Habron, 1998). Günümüz şartlarına bağlı olarak gelişen sanayileşme ve kentleşme unsurlarına paralel yönde etki eden nüfus artışı, büyük kentlerde tabiatın tahribatına yol açmakta ve yeşil alanların azalmasına sebep olmaktadır (Yılmaz ve ark., 2003).

Dünya üzerinde yeşil alanların etkisi oldukça büyüktür. Biyoçeşitlilik, ekolojik denge, iklim şartları gibi insan hayatı üzerinde etkili olan her alanda yeşil alanlara ihtiyaç vardır. Yüksek katlı yapılar, sanayi ve fabrikalar, geniş ölçekli projeler yaşanan şehir hayatında bir yoğunluk içermektedir. İnsanlar kimi zaman gün içerisinde yakınlarında bulunan yeşil alanlarda vakit geçirmeye, bu alanlarda spor yapmaya, kitap okumaya, piknik yapmaya ihtiyaç duyarken, kimi zaman da yaşadıkları çevreden

uzakta bulunan yeşil alanlarda kamp, doğa yürüyüşü gibi etkinlikler yapmaya ihtiyaç duyarlar. Kişilerin günlük yaşantılarında içinde bulunduğu iş yorgunluğu, sağlık sorunları, sorumlulukları, yaşam mücadelesi gibi birçok sorunları vardır. Şehir hayatının gürültülü ve bunaltıcı havası, insanlara daha da yoğun baskılar verebilmektedir.

Tüm bu etkenler sonucunda yeşil alanlara duyulan özlem ve ihtiyaçlar artmaktadır. İnsanların kent yaşamlarından uzaklaşmak istemeleri ve yer yüzünde bulunan doğal güzelliklerin korunup sürdürülebilirliğinin sağlanması amaçları çerçevesinde rekreasyon alanlarına olan talep günden güne artmaktadır. Yapısal alanların artışına bağlı olarak yok olan ya da zarar gören doğal rekreasyon alanlarının koruma altına alınması, geliştirilerek gelecek nesillere aktarılması ve koruma planları çerçevesinde insanların kullanımına sunulması son zamanlarda oldukça önem kazanmıştır ve bu yönde yapılan çalışmalar büyük bir hızla artış göstermektedir. Parklar ve yeşil alanlar; estetik ve doğal yönleri ile çevre düzeyinin gelişim seviyesini ve değerini yükseltmekte, aynı zamanda da halkın bir arada vakit geçirebileceği rekreasyonel alanlar oluşturmaktadır.

Gelişen ekonomi ve sanayi ile yaşam çerçevemizi oluşturan ve günden güne büyüyen kentler, sürekli olarak değişim ve gelişim göstermektedir. Bu değişim planlar çerçevesine alınarak, yaşamın daha kaliteli ve konforlu hale getirilebilmesi amaçlanmaktadır (Kalın, 2004). Kent tasarımlarında yapılan büyük ölçekli projeler, teknoloji alanındaki gelişmeler ve yoğun kentleşmeye bağlı olarak günümüzde yaşayan insanların kent yaşamında iletişim açısından problem yaşamakta, fiziksel ve toplumsal ilişkilerde uyum sağlayamamaktadır. İnsanların kendi içerisinde ve toplumsal olarak yaşadıkları bu sorun, yeşil alan ve rekreasyon alanlarına olan ihtiyaç ve özlemi arttırmaktadır. İnsanlar bu süreç içerisinde yapısı gereği doğaya kısa süreli ya da belirli bir süreliğine de olsa gitmek, kent ortamından uzaklaşmak istemektedir. Tüm bu etkenlerin yanında mevcut kent alanında insanların yaşam yerlerine yakın yeşil alanların az bulunması ya da bulunmaması, insanları uzak yerlerde bulunan rekreasyon alanlarına yönlendirmektedir (Ardahan ve Lapa, 2011).

21. yüzyılda yaşayan insanların dünyası, hızlı ve düzensiz yapılaşma sonucuna bağlı olarak yoğun betonarme görünümünün içerisinde kalmıştır. Kent ortamında

yaşamlarını sürdüren insanların yaşam standartları birçok açıdan gelişim gösterirken, doğal kaynakları kullanma ve değerlendirme imkânları önemli ölçüde azalmıştır. İnsanlar düzensiz yapılaşmadan dolayı yeşil alanlara uzak yerlerde yaşamak zorunda kalmışlardır. Bu sebeplerden dolayı doğal yaşamı seven, doğa ile iç içe olmak isteyen insanlar doğal yaşama ulaşabilmek, bu alanlarda eğlenip vakit geçirebilmek için sık sık rekreasyon alanlarına ihtiyaç duymaktadır (Bulut, 2006).

İnsan, doğanın bir parçasıdır ve asıl yaşam alanı olan doğayı koruyabilmesi ve aynı zamanda da sürdürülebilir kültürel gelişimini etkileyen faktörleri oluşturan rekreasyon ve peyzaj faktörlerini tanımlamak için imkân verilmektedir. Yaşam alanlarında giderek artan yapısal ve kentsel faaliyetler, insanlara kendilerini daha mutlu ve huzurlu hissedebilecekleri mekanlara olan ihtiyacını arttırmaktadır (Tanış, 2019).

Kent ortamında yaşayan insanlar için doğa ile iç içe bir yaşamın kişiler üzerindeki etkileri birçok alan tarafından araştırılmış, doğal ortamda yaşam süren insanların psikolojik ve fiziksel yönden daha sağlıklı olduğu ve doğanın insanlar üzerinde birden fazla olumlu etkilerinin olduğu da bilimsel olarak çoğunlukla onaylanmıştır. İnsanların doğa ile iç içe olmaları, evlerinin penceresinden ağaçlara bakma ya da yanlarında bulunan parklarda çiçekleri seyretmeleri gibi doğayı sadece görme yoluyla kullanabildikleri ya da yeşil alanların yakınında olduğunu, istediği an ulaşabileceğini bilme hissinin de insanlar üzerinde çeşitli psikolojik etkilerinin olduğu kanıtlanmıştır (Kıroğlu, 2007).

1.1 Rekreasyon Kavramı

Rekreasyon, kâr amacı gütmeyen ve yalnızca eğlenmek, dinlenmek ve boş zamanları değerlendirmek amacıyla yapılan aktiviteler olarak tanımlanır. Bu aktiviteler, insan ruhunu olumlu etkileyerek keyifli vakit geçirme fırsatı sunar ve kişisel ya da toplumsal bir kazanç aranmaksızın gerçekleştirilir. Rekreasyon anları, sadece güzel zaman geçirmenin amaçlandığı ve bireyin kişisel ihtiyaçlarını karşıladığı anlardır.

Rekreasyon kavramı, çalışma ortamı, iş, uyku ya da yemek yemek gibi zamanların dışında kalan zamanlarda yapılan aktiviteleri kapsamaktadır (Abadan, 1961).

Ülkemizde 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu ile 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 25. maddesine istinaden hazırlanan, 12.12.1986 tarih ve 19309 sayılı Resmî Gazete' de yayınlanarak yürürlüğe giren "Milli Parklar Yönetmeliği" ne göre ise rekreasyon; "insanın eğlenme, dinlenme, kendini yenileme fonksiyonu" olarak tanımlanmaktadır (Resmî Gazete, 1986).

Rekreasyon kelimesi, Latince kökenli olup "tekrar" anlamındaki "re" ve "yaratmak" anlamındaki "create" kelimelerinden türetilmiştir. Rekreasyon, bireyin psikolojik ve fiziksel gelişimini desteklemek amacıyla ihtiyaç duyduğu zaman olarak tanımlanabilir. Bu kavram genel olarak, eğlenmek, dinlenmek, keyifli zaman geçirmek ve gezmek gibi aktiviteleri kapsar. Rekreasyon, insanların olumlu yönde değişim ve gelişimlerini sağlamak için ihtiyaç duydukları bir zaman dilimidir (Altan, 1984).

Dünya genelinde ve ülkemizde genişleyerek büyüyen kent ortamında çevre sorunları artmakta, kırsal alanlarda belirli bir nüfusun oluşturduğu gecekondu mahalleleri, geniş ölçekli ve yüksek katlı yapılar, sanayi kuruluşları, fabrikalar ve geniş yollar gözle görülür bir şekilde bu çevre sorunlarına olanak sağlamaktadır. Bu kent ekosistemi içerisinde barınan insanlar ile yaşadıkları ve yaşamak istedikleri çevre arasındaki bağlantıya zarar vermekte, dahilinde de hızlı nüfus artışı, gürültü, hava ve çevre kirliliği, yoğun yaşam mücadelesi gibi etkenler de insanlarda agresiflik, depresyon, yorgunluk, sağlık sorunları gibi etkenlere sebep olmaktadır. Tüm bunların sonucunda günümüzde bu alanda yapılan çalışmalara olan ilgi artmış, insanlar daha yaşanılabilir bir çevre ve yeşil alanların korunabilmesi için birçok araştırma ve çalışma yapmaya başlamıştır. Rekreasyon alanlarına duyulan ihtiyaç giderek artmıştır ve bu alanların artması, korunması için günümüzde de çok sayıda çalışma yapılmaktadır.

Bazı araştırmalarda bulunan rekreasyon kavramı ve tanımı;

Latince "yenilenme" anlamına gelen 'recreate' sözcüğünden türetilen rekreasyon; çalışma hayatı ve yorucu yaşam standartları sebebi ile tükenen bedensel ve fiziksel enerjinin yenilenmesini, onarılmasını amaçlamaktadır (Hacıoğlu ve ark., 2015).

Latince kökenli bir kelime olan rekreasyon, yenilenme, canlanma, yeniden yapılanma anlamlarına gelmektedir (Karaküçük, 1995).

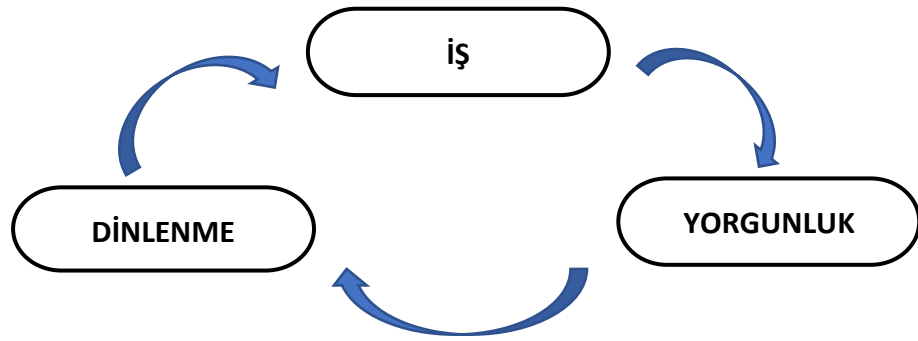
Rekreasyon kavramı çok geniş bir ağı kaplamaktadır. Sinema, futbol, voleybol, spor, kitap okumak, konsere gitmek, tenis, golf gibi birçok etkinlik rekreasyonel faaliyetlere örnek olarak gösterilebilmektedir (Gubersky ve ark., 1955).

Rekreasyon, boş vakitlerde keyif alma ve tatmin olma amacı ile yapılan gönüllü aktivitelerdir (Pigram, 1983).

Benzer bir tanımla rekreasyon, insanların yaşam standartları çerçevesinde herhangi bir zorunluluk olmadan, tamamen kendi hür ve özgür iradeleri ile gerçekleştirdikleri, ruh ve beden sağlığını iyileştirmek adına gerçekleştirdikleri faaliyetlerdir (Hazar, 2003).

Sanayi öncesi dönemlerde, yapılaşma ve nüfus yoğunluğunun az olduğu günlerde insanlar gerekli rekreasyon ihtiyaçlarını rahatlıkla karşılayabilmıştır. Günümüz şartlarında ise nüfus yoğunluğu, büyük ölçekli betonarmeler, sanayi ve kentleşmeler sonucu rahat yaşam, çalışma ve rekreasyon amacına olanak sağlayan ortamlara ulaşabilmek giderek zorlaşmaktadır (Yılmaz ve Özkan, 1994).

Şekil 1.1’ de de gösterildiği gibi insan hayatı iş, yorgunluk ve dinlenme üçgeni içerisinde geçmektedir (Karaküçük, 1993).



Şekil 1.1 Hayat Devri (Karaküçük, 1993)

Rekreasyon; kültürel amaçlı, sanatsal amaçlı, turizm amaçlı, sportif amaçlı, dinlenme amaçlı yapılabilmektedir. Rekreasyonel aktiviteler gerçekleştirildiği ortamlara göre; kapalı alanlarda yapılan rekreasyon faaliyetleri ve açık alanlarda yapılan rekreasyon faaliyetleri olarak iki grupta incelenebilmektedir. Zamansal bir gruplandırma yapılmak istendiğinde ise yaz rekreasyonu ya da kış rekreasyonu olarak gruplandırma yapılabilmektedir. Aynı zamanda rekreasyon kavramını kırsal ve kentsel rekreasyon, psikolojik ve fiziksel rekreasyon gibi farklı sınıflandırmalarla ele almak

mümkündür (Karaküçük, 1999). Rekreasyonel aktiviteler genellikle aynı standartları, aynı kaynakları ve aynı taşıma kapasitelerini gerektirmektedirler, bu sebeple rekreasyonel aktivitelerin iç ve dış ya da açık ve kapalı mekanların birlikte kullanımı ile gerçekleşmesi söz konusu olabilmektedir. Çizelge 1.1’ de bazı rekreasyonel eylem kategorileri belirtilmiştir.

Çizelge 1.1 Bazı Rekreasyonel Eylem Kategorileri (Uzun ve Altunkasa, 1991)

Rekreasyonel Aktivite Kategorileri		Aktivite Grupları	Aktivite Örnekleri
Fiziksel Rekreasyon Aktiviteleri	Açık Mekânda	Serbest olarak tek başına yapılan aktiviteler	Atlamak, sıçramak, tırmanmak, yüzmek, yürümek vb. gibi
		Organize aktiviteler	Voleybol, basketbol, tenis vb. gibi
		Çim alanlara bağlı aktiviteler	Kriket, golf, çim bowlingi vb. gibi
		Çim alanlara bağlı organize aktiviteler	Beyzbol, ragbi, futbol vb. gibi
	Kapalı Mekânda	Tek başına yapılan aktiviteler	Basketbol, hentbol, duvar tenisi vb. gibi
		Organize sportif aktiviteler	Basketbol, bowling, tenis, güreş, jimnastik vb. gibi
Sosyal Rekreasyon Aktiviteleri	Açık Mekânda	Katılımcı aktiviteler	Piknik, dans etmek, fuar, bitpazarı, çarşı gezintileri vb. gibi
		İzleyici aktiviteler	Spor izleyiciliği, müzik dinlemek vb. gibi
	Kapalı Mekânda	Katılımcı aktiviteler	Masa oyunları, sanat gösterileri vb. gibi
		İzleyici aktiviteler	Spor, televizyon, sinema izleyiciliği vb. gibi

Günümüzde birçok ülke, kent planlama sürecinde rekreasyonel planlama kavramını oldukça önemsemektedir. Modern planlamacılar, çalışma aşamalarında "kent içinde parklar yaratmak değil, parklar içinde kentler yaratmak" prensibini benimsemektedir. Büyük ölçekli kent planları arasında sıkışan ya da tamamen yok olan parklar ve yeşil alanlar, gün geçtikçe betonarme yapıların önüne geçerek önem kazanmaktadır.

Ülkemizde de diğer birçok ülkede olduğu gibi yeşil alan kavramı önemsenmekte ve yapılan ve yapılacak planlama çalışmalarında bu alanların öne çıkarılması hedeflenmektedir. Kentlerin yoğunluğu ve betonlaşması, insanların doğal ortamlardan uzaklaşmasına neden olabilmektedir. Yeşil alanların korunması ve artırılması, insanların doğal ve rahatlatıcı ortamlarda zaman geçirmelerini sağlayarak yaşam kalitelerini artırabilmektedir. Bu sebeple, rekreasyonel planlama kavramı kent planlamasında önemli bir yere sahiptir.

Rekreasyonel alanların kullanılabilirliğinin yanı sıra görsel değeri de oldukça önem taşır. Rekreasyon alanlarında peyzaj elemanları ve manzara bütünlüğü ne kadar yüksek olursa alan da kullanıcılar açısından o kadar değer görür. Kent içerisinde ya da çevresinde bulunan rekreasyon alanlarında, görsel değeri etkileyen bazı faktörler vardır. Su yüzeyleri (göl, havuz vs.), mevsimsel bitki çalışmaları, alanın doğal ve kültürel yapısına uygun peyzaj ekipmanları gibi faktörler alana ait görsel kalite değerini etkilemektedir. Ayrıca rekreasyon alanlarında mevcut manzara bütünlüğü var ise bu durum da estetik açıdan alana değer katmaktadır.

Rekreasyon alanlarının planlanmasında alanında uzman kişilerin fikirlerinin ve halkın istek ve görüşlerinin bir arada değerlendirilmesi gerekir. Doğal ve kültürel yapının korunup gelişmesi, rekreasyon alanlarında görsel kalite değerinin artırılabilmesi için çeşitli yöntemlerle görselliği ön plana çıkaran analizlerin yapılması, peyzaj yapısının tanımlanması gerekir (Krause, 2001).

Rekreasyon alanlarında görsel bütünlüğü ölçebilecek birçok araştırma yöntemi bulunmaktadır. Görsel kalite analizi yöntemi de bu yöntemlerden biridir. Güzellik ve bütünlük kavramı görecelidir ve kişiden kişiye göre değişmektedir. Görsel kalite analizi yöntemi rekreasyon alanları hakkında kullanıcılara fotoğraflar eşliğinde bazı parametreler sunarak kullanıcıların alan hakkında puanlama yapmalarını, bu puanlama sistemi sonucunda ise alan hakkında görsel değer olarak genel bir yorum yapabilmeyi amaçlamaktadır. Kullanıcılar rekreasyon alanları hakkında yaptıkları puanlama ve yorumlar ile alanda bulunan eksik ya da tehlikeli yönleri belirleyebilmektedir. Ayrıca yine bu puanlandırmalar sayesinde alanın peyzaj ve manzara güzelliği açısından bazı fikirler ortaya çıkmakta, alan da yapılacak planlama ve çalışmalara olumlu açıda yön verebilmektedir. Rekreasyon kavramı insanlar için ne kadar önemliyse, görsel kalite ve peyzaj değeri de bu alanlar için o kadar önemlidir.

1.2 Görsel Kalite Analizi

Günümüzde insanlar yaşamlarını sürdürdükleri çevreyi görsel anlamda zenginleştirmeyi ve geliştirmeyi amaçlamaktadırlar. Çünkü görsel yönlerin kuvvetli olduğu ve bu bağlamda zenginleştirilen çevrelerin, kişilerin yaşam kalitesini arttırdığı ve buna katkı sağladığı bilinmektedir.

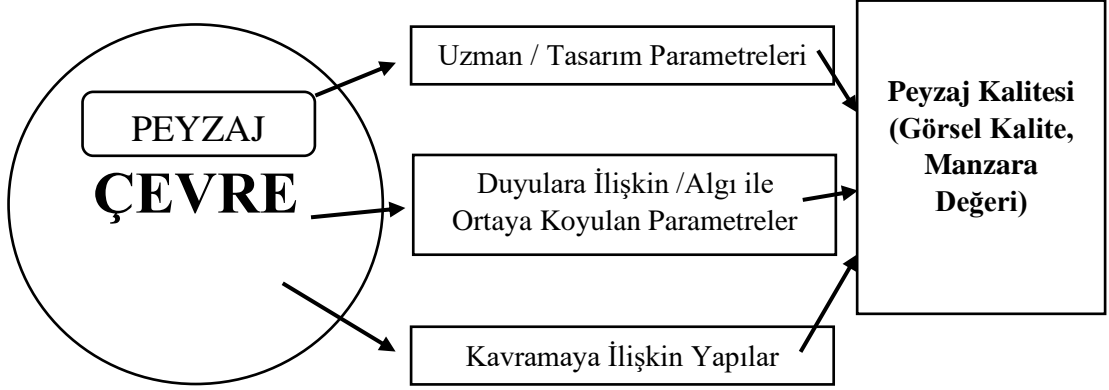
Bir alanın ne kadar ilgi çekici ve estetik olduğu, o bölgenin görsel kalite değerini belirlemektedir. Bir bölgenin estetik değeri, manzara bütünlüğü ve görsel değeri; o alanın iyi ya da kötü olarak değerlendirilmesi ve bu bağlamda da insanların o alan keyif alıp almamaları ile doğrudan ilişkilidir. Bu sebeple de, alanlarda yapılacak olan projelerde henüz karar aşamasında bölgenin estetik değerlerinin saptanarak gerekli analizlerinin yapılması, alanda ki görsel değer ve manzara bütünlüğünün korunabilmesi için oldukça önemlidir. Bu adım, bölgenin ekolojik ve görsel değerlerinin korunmasının yanı sıra, çalışma esnasında ve daha sonradan ortaya çıkabilecek masraf ve sorunları da en aza indirmektedir (Özgüç, 1999).

Görsel kalite ‘Güzellik-Estetik’ ile eş anlamlı bir kavramdır ancak nesnellik taşıyan bir terimdir (Kaptanoğlu, 2006). Farklı bir tanıma göre görsel kalite; göreceli, kişiden kişiye değişen estetik değer olarak ifade edilmiştir (Tüfekçioğlu, 2008).

Görsel kalite analizi, son günlerde kentsel ve kırsal alanlarda yapılan planlama çalışmalarında giderek önem kazanan bir çalışma yöntemidir. Günümüze kadar bu araştırma yöntemi ile birçok çalışma yapılmıştır. Görsel estetik değeri gerçekte ölçülmesi zor bir kavram olduğu için, elle tutulamayan, algılanabilir bir kavram olarak değerlendirilebilmektedir (Hull ve ark., 1992). Ölçülebilir kaynaklardan farklı olarak görsel kalitenin değeri, yalnızca peyzaj değerlerinin fiziksel özelliklerine değil, aynı zamanda peyzajla bir bütün olan, peyzajı kullanan kullanıcıların da kişisel fikirleriyle birlikte değerlendirilmektedir (Bergen ve ark., 1995).

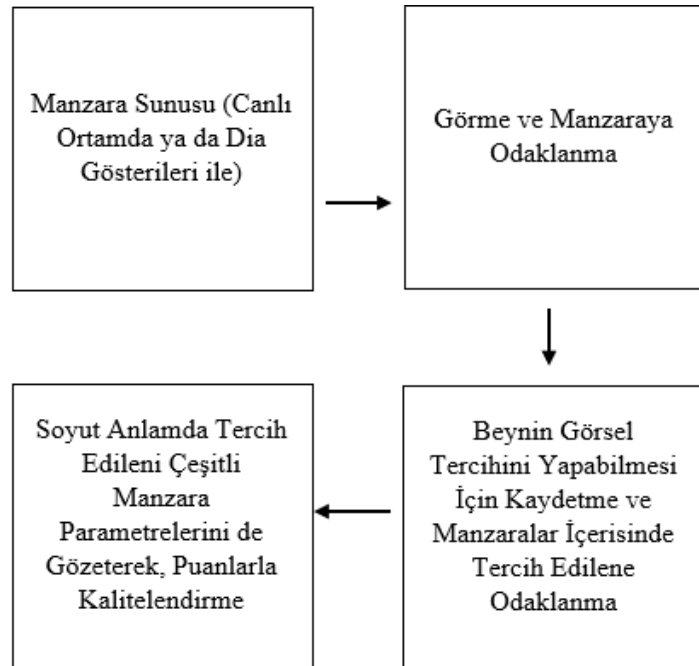
Görsel kalite analizi uzun yıllardır kullanılan, peyzaj estetiğini ve değerini belirlemek için kullanılan bir yöntemdir. Bu yöntemde değerlendirmeler şimdiki dek uzman ve algılama yaklaşımı olarak iki başlık altında incelenmiştir. Uzman yaklaşımı, çevresel etki değerlendirmelerinde kullanılmaktadır, çevre odaklıdır. Algılama yaklaşımı ise temeli ele almaktadır. Bu yaklaşımların birbirinden farkı ise peyzajı oluşturan özelliklerin tanımlanma şeklidir. Uzman yaklaşımda peyzajın insanların algıları ile belirlenen biyofiziksel değerleri ve formal parametreler (çeşitlilik, form, çizgi, bütünlük) ele alınmaktadır. Algılama yaklaşımında ise biyofiziksel özelliklerin duyularla algılanabilen yönleri (gizemi fark etme, anlama) ele alınmaktadır. Her iki başlıkta peyzajın biyofiziksel özelliklerini incelemekte ve peyzajın estetik kalitesini araştırmaktadır (Şekil 1.2). 20. yüzyılda bu iki yaklaşım bir arada değerlendirilmiş,

analiz çalışmaları bu şekilde yapılmıştır. Peyzaj kalitesi ve estetik değeri, duyuların, uzman görüşlerin ve insanların kavrama özelliklerinin bir arada değerlendirilmesi sonucu belirlenen bir kavramdır (Daniel, 2001).



Şekil 1.2 Peyzaj Kalitesi (Daniel, 2001)

Shafer ve Richards (1974), Zube ve ark., 1974, 1975), Daniel ve Boster (1976), Shuttleworth (1980), görsel kalite ve analizi yöntemini kullanarak yaptıkları çalışmalarda, peyzaj estetiğini belirlemede en iyi yöntemin, slaytlar ya da baskı fotoğraflar olduğunu savunmuşlardır (Bergen ve ark., 1995) (Şekil 1.3).



Şekil 1.3 Görsel Kalite Analizi Yöntemi Akış Şeması (Bulut ve Acar, 2010)

Görsel kalite, insanların çevrelerinde bulunan canlı ya da cansız nesne ya da manzara hakkında beğeni ve fikirlerini ifade eden bir kavramdır. Bu tanımlar çerçevesinde, kullanıcıların beğenilenlerin ya da beğenilmeyenlerin de dahil olduğu,

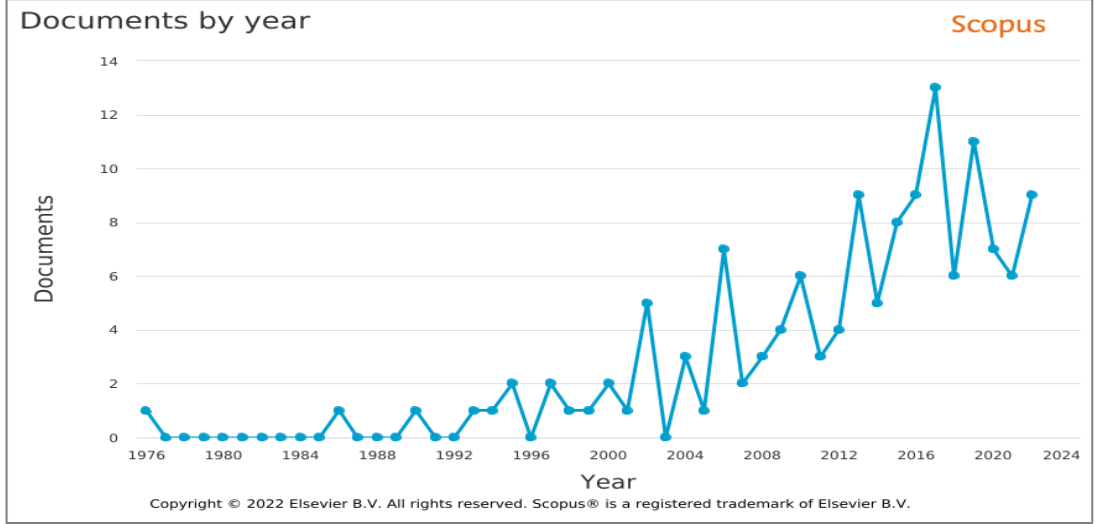
genel anlamda insanların çevresinde gördüğü her varlık hakkında estetik değerini belirleyen bir kavramdır (Ak, 2013). Görsel analiz, insanların çevreye nasıl baktığı, neyi gördüğü ve gördüğü şey hakkında ne düşündüğünü ifade etmek için kullanılır. Görsel analiz, kişinin çevresine olan farkındalığını artırarak, çevreyi daha duyarlı biçimde gözlemlemesini sağlamaktadır (Aksakal, 2019).

Görsel kalite analizi yönteminde amaç; bir yerin ya da bir manzaranın görülüp, görülene bir anlam katılması, odaklanması ve kişilere göre estetik yönünün değerlendirilmesidir. İnsanlar yaşadıkları çevreyi estetik yönden güzel bulmak, beğenmek ve değerlendirmek istemektedir. Bu yöntem ile bir peyzajın içinde bulunduğu doğa, doğal ya da yapay yollarla bir manzara ya da estetik bir güzelliğe sahip ise, o peyzajda analizler yapılarak, bu estetik değerın önemini ölçmek amaçlanır. Güzellik kavramı kişilere göre görecelidir, bu yüzden görsel kalite yöntemi birçok kişi tarafından değerlendirilen bir anket sistemi ile yapılır ve kullanıcılara, peyzaj değeri ile ilgili bazı olgular sunularak, o alanda bulunan obje ve öğelerin, alanın estetik değerine kattığı olumlu ve olumsuz yönler sorgulanır. Görsel kalite analizi yöntemi “Görsel Kalite Analizi ve Değerlendirme Yöntemi” başlığı altında ayrıca belirtilecektir.

Manzara güzelliği kavramı çok uzun zamandır A.B.D.’de çok önemli bir kaynaktır ve bu kaynağın korunması özellikle çevresel yönetimlerin süreç ve amaçlarını tanımlatan asıl düzenleyici yasalarla yürütülmektedir. Amerikan halkı, yapılacak bir ankette manzara güzelliği ve estetik peyzaj değerlerinin kesin bir ifadeyle çevresel yönetimin en önemli amaçları arasında yer almasını isteyecektir. Yani Amerikan halkına göre bir çevre yönetimi, kesinlikle temel bileşeni olarak manzara güzelliğini esas almalıdır (Meitner, 2004).

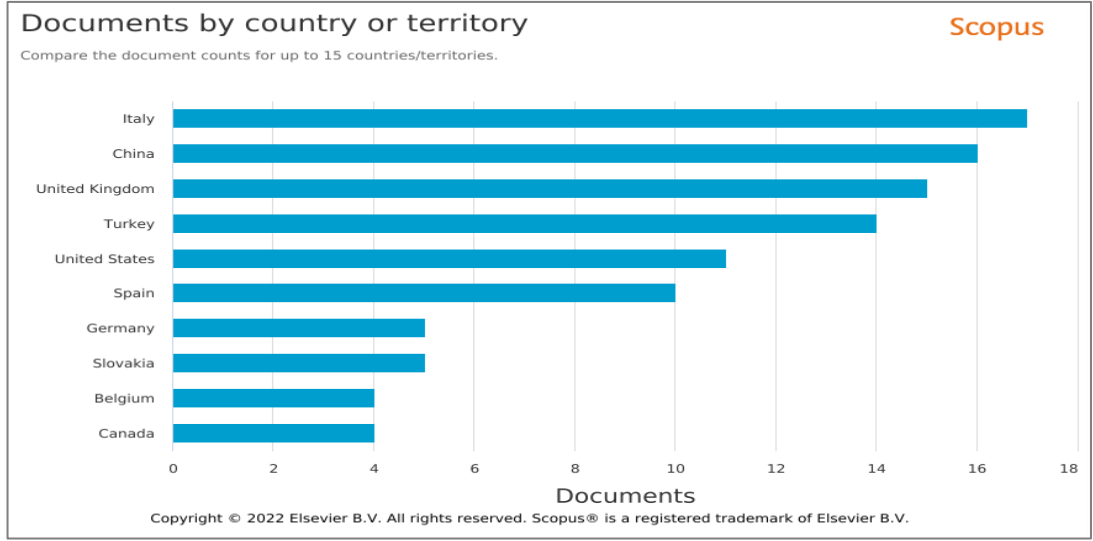
Görsel kaynaklar, peyzaj alanları içerisinde önemli etkilere sahiptir. İnsanlar, yaşam alanlarında doğadan fazla bir beklentide bulunmadan, onu korumak, zenginleştirmek ve geliştirmek durumundadır. Günümüzde birçok tabiat parkları, milli parklar, korunan alanlar, ulusal parklar, yeşil kuşaklar ve manzara güzelliği yüksek olan alanlar çeşitli özelliklere göre sınıflandırılmaktadır. Ancak genel olarak bu alanlarda korumalar plansız bir şekilde yürütülmekte, çoğu zaman ise korunmamaktadır. Görsel kalite analizi yapmak, bu alanlardaki mevcut manzara

güzelliğini derecelendirip ölçebilmek için günümüze kadar birçok yöntem geliştirilmiş ve araştırmalar yapılmış olup, günümüzde de bu yönde çalışmalar büyük bir hızla devam etmektedir. İngiltere, İskoçya, Avusturya ve ABD’de bu yöntemlerden bazıları farklı planlama ve değerlendirme programları kapsamında kullanılmıştır (Kane, 1981). Şekil 1.4’te de belirtildiği gibi bu alanda çalışmalar 1970’li yıllarda başlamıştır ve bu alanda en çok ilgi 2010’lu yıllarda görülmüştür.



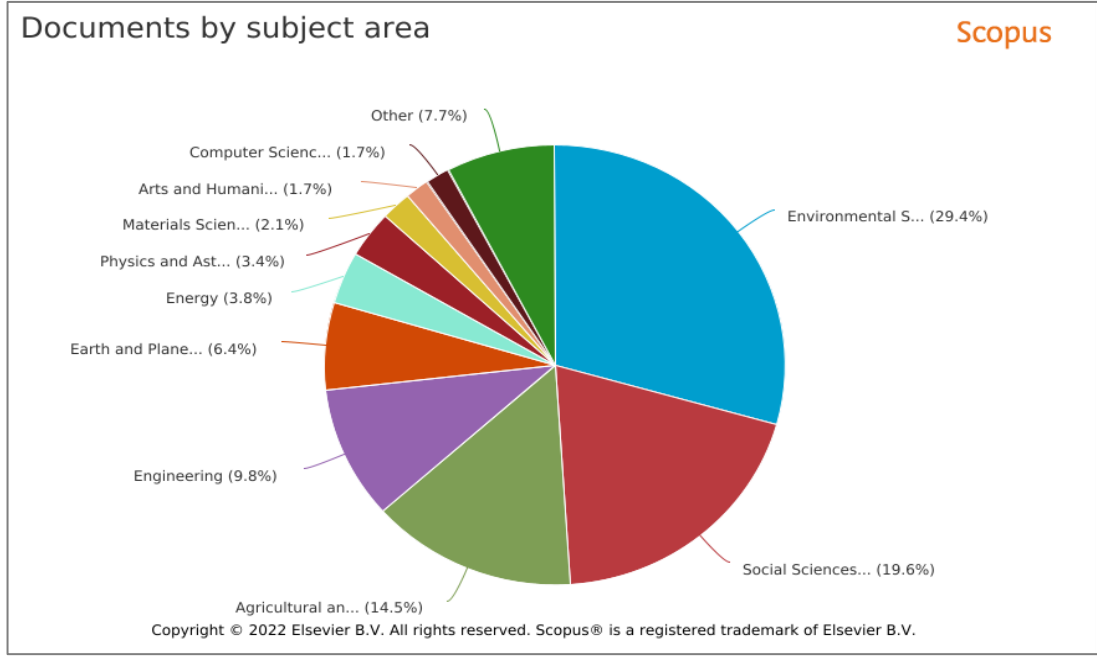
Şekil 1.4 Görsel Kalite Analizi Yönteminin Yıllara Göre Kullanım Analizi
(Scopus, 2022)

Görsel kalite analizi değerlendirmesi yönünde yapılan çalışmalara son dönemlerde oldukça önem verilmektedir ve dünya üzerinde birçok ülke bu yönetime oldukça ilgilidir. Görsel kalite kentlerde yaşam standartlarını arttırırken, aynı zamanda kentin ve kentin bağlı olduğu ülkenin ekonomik ve kültürel düzeyine de olumlu yönde katkıda bulunmaktadır. Şekil 1.5’te görüldüğü gibi görsel kalite analizi yöntemi en çok İtalya’da talep görülürken, bu alanda yapılan çalışmalara en az Belçika ve Kanada’da rastlanmaktadır. Ülkemiz ise bu karşılaştırmada 4. Sırada yer almaktadır ve oldukça önemli bir orana sahiptir.



Şekil 1.5 Görsel Kalite Analizi Yönteminin Ülkelere Göre Kullanım Analizi
(Scopus, 2022)

Görsel kalite analizi sadece estetik yönden değil, birçok bilim dalında da farklı amaçlarla kullanılabilir. Hemen hemen her alanda değerlendirilebilen bu yöntem, çeşitli bölümlerde estetik ve bilimsel yönden değerlendirme alanlarına katkı sağlamaktadır. Şekil 1.6' da görüldüğü gibi dünya genelinde yapılan bir analiz sonuçlarına göre görsel kalite değerlendirmesi yöntemi %29.4'lük bir oran ile en çok çevre biliminde kullanılmış, %1.7'lik bir oran ile de en az bilgisayar biliminde talep görmüştür. Ayrıca sosyal, enerji ve tarım bilimlerinde de görsel kalite analizi yöntemi oldukça önemli bir orana sahiptir. Yapılan araştırmalara göre dünya genelinde görsel kalite yönteminin hemen hemen her alanda, giderek artan bir ilgiyle kullanıldığı belirlenmiştir.



Şekil 1.6 Görsel Kalite Analizi Yönteminin Bilim Dallarına Göre Kullanım Analizi (Scopus, 2022)

Araştırmanın giriş kısmında, çalışmada kullanılan görsel kalite analizi gibi kavramlarla ilgili açıklamalar verilmiştir. Görsel kalite değerlendirmesi ile ilgili çalışmalarda genel olarak, çevresel etkilerin kullanıcılar üzerinde oluşturduğu hislerin psikofiziksel yöntemler olarak değerlendirilen yöntemler kullanılmaktadır. Daniel ve Boster (1976) tarafından görsel kaliteyi değerlendirmek için geliştirilen Manzara Güzelliğini Değerlendirme Tekniği (The Scenic Beauty Estimation MethodSBE) en çok kullanılan yöntemdir (Bergen ve ark., 1995). Araştırmada, görsel kalite analizinde; temelde Daniel ve Boster (1976), (Bergen ve ark., 1995)'in çalışmasından yola çıkılarak; Kane (1981), Bergen ve ark., (1995), Daniel (2001), Hands ve Brown (2002), Meitner (2004), Clay ve Smidt (2004), Arriaza ve ark., (2004) ve Acar ve arkadaşları (2006)'nın çalışmalarından yararlanılmıştır. Görsel kalite analizi için uygulanan anketlerin değerlendirilmesinde IBM SPSS Statistics for Windows, Version 25.0 [SPSS IBM Trial versiyonu] istatistik paket programı kullanılmıştır. Analizlerde, ortalama değerler alınarak, Anova testi, Ki-Kare testi ve T-Testi ile karşılaştırmalar yapılmıştır.

Bu çalışmanın amacı, Ankara ili Çamlıdere ilçesinde bulunan Aluçdağı Tabiat Parkı, Çamkoru Tabiat Parkı ve Şahinler Tabiat Parkı'nın peyzaj estetik değerini belirlemek ve görsel kalite analizini yapmaktır. Tabiat parklarında bulunan peyzaj

ögelerinin çevresi ile uyumu, bu alanlarda bulunan tarihi ve kültürel değerler, yine bu alanlarda bulunan manzara güzelliği olarak değerlendirilebilecek alanlar katılımcıların ve alanında uzman kişilerin görüşleri doğrultusunda değerlendirilecek, tabiat parklarının estetik değeri belirlenecektir.

2. LİTERATÜR ÖZETLERİ

Countryside Commission (1973) İngiltere’de bulunan Sherwood ormanında gerçekleştirilen planlama çalışmalarında, mevcut alanın ekolojik, ekonomik, fiziki ve görsel değerlerini belirlemek için bir çalışma yapmıştır. Alanda bulunan belirli alan kullanımlarını saptayabilmek için, alanda ziyaretçilerle birlikte bir anket çalışması gerçekleştirmiştir.

Ovington ve ark., (1974) Avustralya’da ki Ayers Rock – Mt. Olga Ulusal Parkı için ve ulusal parkların geneli için artan turizm sebebiyle ortaya çıkan sorunları araştırmıştır. Bu park manzara, bilim ve kültür bakımından oldukça önemlidir. Genel sorun olarak turizmin çevre ve görsel kalite üzerindeki etkisini belirleyerek çalışmalarını gerçekleştirmiş ve turizmin çevreye verdiği olumsuz sonuçlar üzerine bazı teknikler sunmuştur.

Wright (1974) görsel peyzaj kalitesinin güvenilir ve herkes tarafından kabul edilebilir olması gerektiğini savunmuştur. Güvenliğin, görsellik ve estetik değerlerin belirlenmesi için bazı durumların test edilmesi gerektiğini öne sürmüştür. Savunduğu değerleri kantitatif teknik kullanarak Avustralya’da Kuzeydoğu Victoria’ da hızlandırılmış yetiştirme adına ayrılan bir bölgede gerçekleştirmiştir.

Ramos ve ark., (1976) araştırmasında üç kriter belirlemiştir, bu kriterler fiziksel çevrenin karakteristikleri, kullanım alanlarının birbiri ile ilişkisi ve alandaki değişimlerin kalitesidir. Çalışma Kuzey İspanya’da ki Santander kıyı kesiminde gerçekleştirilmiştir.

Shafer Jr ve Brush (1977) regresyon analizi kullanarak doğal peyzaja ait fotoğrafları kullanmışlar ve elde ettikleri değerler sonucunda bir model ortaya çıkarmışlardır. Çevre bilimi ile ilgilenen birimlere yapacak oldukları planlama ve yapılandırma projelerinde bu yöntemi kullanmalarını önermiş, görsel kalitenin yüksek

olduğu alanlarda bu yöntem ile peyzajın estetik kalitesinin bağlantılı olarak kullanılmasını belirtmişlerdir.

Williamson ve Calder (1979) sürdürülmekte olan Victoria ormanları uygulamasını ve yeni Görsel Yönetim Sistemi'ni araştırılmıştır. Projenin tarihi, coğrafi ve sosyolojik özellikleri incelenmiş, belirlenen özellikler kısa bir şekilde özetlenmiştir. Manzara kalitesi, alanın estetik peyzaj değeri, peyzaj karakter tipi için değerlendirme ve envanter metodları, görüş alanı, halk duyarlılığı ve sistem bileşenlerinin görsel etkileri araştırmada yeniden değerlendirmeye alınmıştır.

Shuttleworth (1980) yapmış olduğu araştırmada manzara güzelliği değerlendirme yönteminde kullanılan teorilerin geçerli olup olmadığını, estetik peyzaj değerinin ve ekolojik çeşitliliğin algılanmasının, çeşitli gruplara göre farklı olup olmadığını değerlendirmiştir. Elde ettiği sonuçlara göre ise estetik peyzaj değeri ve manzara güzelliği değerlerinin, değerlendirmeyi yapan kişilere ve çeşitli peyzaj alanlarına göre farklılık gösterdiğini ortaya koymuştur.

Dearden (1981) yapmış olduğu araştırmada estetik peyzaj değerlendirmeleri yapılırken, bu estetik değerlerin belirlenmesinde haklın fikrinin olmalı mı yoksa olmamalı mı, eğer olmalı ise haklın hangi kesiminin fikri alınması gerektiğini araştırmıştır. Yapılan planlama çalışmalarında peyzaj değerlendirme ve halk birlikteliğinin metodolojik sorunlar sebebiyle başarılı bir sonuca ulaşamadığı sonucuna ulaşmıştır.

Anderson ve Schroeder (1983) manzara güzelliği değerlendirme prosedürlerini kullanarak kentlerde ki peyzaj çalışmalarının uygulanabilirlik derecesini araştırmışlardır. Çalışmalarını Georgia şehrinde gerçekleştirmişlerdir ve alana ait 240 adet fotoğrafın görsel peyzaj değerini yorumlamışlardır. Yaptıkları anket çalışmasında katılımcıların fikirlerinin benzer yönde olduğu sonucuna varmışlardır.

Brown ve Daniel (1987), farklı orman görüntülerini renkli slaytlar ile gözlemci gruplara sunarak görüntülerin manzara güzelliğine göre sınıflandırılmasını istemişlerdir. Manzara güzelliği tercihlerinin gözlemcilerin algılama farklılıkları ve derecelendirme kriterlerine göre değişkenlik gösterdiği sonucuna varmışlardır.

Tabrizi (1988) çalışmasında Adana – Kayseri şehirlerini birbirine bağlayan devlet karayolunun, Adana – Kozan arasında kalan 66 km'lik bir kesimi ele almıştır.

Çalışma alanının barındırdığı kültürel ve doğal değerleri incelemek, karayolu çevresinde tahrip edilen estetik peyzaj değerlerini yeniden doğaya kazandırabilmek adına gerekli önerileri belirleyebilmek için belirtilmiş olan koridorda görsel kalite ve analizi yöntemini kullanmış ve alandaki mevcut bitkileri de inceleyebilmek adına ekolojik değerlendirme yöntemini de gerçekleştirerek çalışmasını tamamlamıştır.

Kaplan ve Talbot (1988) çalışmalarında üç konu üzerinde durmuşlardır. Anket sonuçlarına göre “Yapılan tercihlerde önemli ölçüde farklılıklar var mıdır?”, “Bu farklılıkların temelini hangi çevresel bileşenler oluşturmaktadır?” ve “Eğer farklılıklar varsa, bu farklı tercihler doğal ortamın aleyhinde bir sonuç ortaya çıkarır mı?” başlıkları incelenmiştir. Araştırmada üç aşamalı bir fotoğraf çalışması değerlendirmişlerdir ve bu soruların cevaplarını ortaya çıkarmışlardır. Vardıkları sonuç ise tercih farklılıklarının etnik farklılıklar ile ilişkisi olduğudur.

Angileri ve Toccolini (1993) peyzaj kalitesini ölçmek ve değerlendirmek adına yeni bir yöntem belirlemişlerdir. Çalışmalarını Milan kenti ve Ticino nehri arasında yer alan kırsal kesimde gerçekleştirmişlerdir. Belirledikleri yönteme göre araştırma alanına ait fotoğrafların görsel kalite değerini puanlanmasını istemişler ve alana ait peyzaj ünitelerinin sörvey çalışmasını ele almışlardır.

Bilican (1995) otoyolların planlama aşamasında yolların hızlı ve güvenli olması incelenirken, aynı zamanda bu alanlarda estetik peyzaj değeri ve ekolojik dengenin nasıl birlikte korunabileceğini araştırmıştır. Otoyol planlama ve yapım aşamalarında peyzaj değerinin önemli bir unsur olduğu sonucuna varmıştır.

Yılmaz ve ark., (1998) çalışma Oltu kent merkezinde gerçekleşmiştir. Çalışma kapsamında Oltu kent merkezinin rekreasyonel potansiyel değerlerini araştırmışlardır. Araştırma sonucuna göre Oltu kent merkezinde halk için aktif-pasif yeşil alan bölgelerinin yeterli olmadığı sonucuna varmışlardır.

Real (2000) çalışmasını Kuzey-Batı İspanya’da gerçekleştirmiştir. Araştırmasında peyzajın çevre etki ve değerlendirmesi için görsel kalite ve analiz yöntemini kullanmıştır.

Kaplan (2002) çalışmasında görsel kalite ve analiz yöntemini kullanmıştır. Araştırma Hatay ili Antakya merkez ilçesine bağlı Harbiye Belediyesi ve yakın

çevresinde yapılmıştır. Belirlenen alanın çevre analizi gerçekleştirilmiş, kullanılan yöntemle göre alanların kotuma-kullanma yönünden taşıma kapasiteleri ölçülmüştür.

Paquette ve Damon (2003) çalışmalarında sosyal dinamiklerle birlikte bölgesel olarak peyzaj gelişimlerinin dikkate alınması gerektiğini savunmuşlardır. Araştırma sosyal yenilenme ve peyzaj değişimi arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmak için, görsel analiz, alan kullanım değişim analizi ve sosyo-demografik anket çalışması adımları ile tamamlanmıştır.

Bulut (2006) çalışmasını Erzurum ili Kemaliye ilçe ve çevresinde gerçekleştirmiştir. Yapılan araştırmanın amacı bölgedeki kültürel, yöresel ve doğal zenginlikleri belirleyerek alanın alternatif turizm potansiyelini belirlemektir. Görsel kalite ve analizi ile yapılan çalışma sonucunda araştırma alanının jeolojik yapı, kentsel doku ve doğal kaynaklarının görsel yönden değerli olduğu kanaatine varmıştır.

Küni (2010) çalışmasını Erzurum Atatürk Üniversitesi yerleşkesinde yapmıştır. Çalışmada görsel kalite analizi yöntemini kullanarak alanın görsel değerini belirlemek amaçlanmıştır. Çalışma yapılırken alanda mevsim değişiklikleri göz önünde alınmıştır.

Özgeriş (2014) çalışmasını Erzurum ili Tortum ve Uzundere ilçelerinde gerçekleştirmiştir. Çalışmanın amacı belirlenen alandaki bazı rekreasyonel tesislerin ve bu tesislerin hizmet kalitesini belirlemektir. Çalışma sonucunda yapılan anket değerlendirmeleri göz önüne alınarak alanda bulunan tesislerin hizmet kalitesi açısından bazı eksikler olduğu belirlenmiş, bu eksikliklere yönelik olarak bazı öneriler sunulmuştur.

Uzun (2018) çalışmasını Kastamonu iline bağlı Dipsizgöl Tabiat Parkı, Şehit Şerife Bağcı Tabiat Parkı ve Yeşil Yuva Tabiat Parkı'nda gerçekleştirmiştir. Çalışmanın amacı kullanıcılar ile görsel peyzaj karakterleri arasındaki ilişkiyi belirlemektir. Çalışma sonucunda Dipsizgöl Tabiat Parkı'nın manzara güzelliği parametresinden diğer parklara göre daha yüksek puan aldığı belirlenmiştir.

Özvan (2020) çalışmasını Van Gölü kıyı çevresinde gerçekleştirmiştir. Yapılan çalışma ile kıyı şeridinin rekreasyon potansiyeli ve peyzaj kalitesi analiz edilmiştir. Çalışma sonucunda bölge için ileride yapılacak planlama çalışmaları için görsel peyzaj kalitesini arttırabilmesi için birtakım öneriler sunulmuştur.

Kazancı (2022) alışmasını Kahramanmaraş kent merkezinde gerçekleştirmiştir. Çalışmanın amacı alandaki bazı tarihi çevrelerin görsel kalitesini ve turizm potansiyelini belirlemektir. Çalışma sonucunda kentte bulunan tarihi yapıların korunma ve tanıtım yönünden yetersiz olduğu belirlenmiştir.

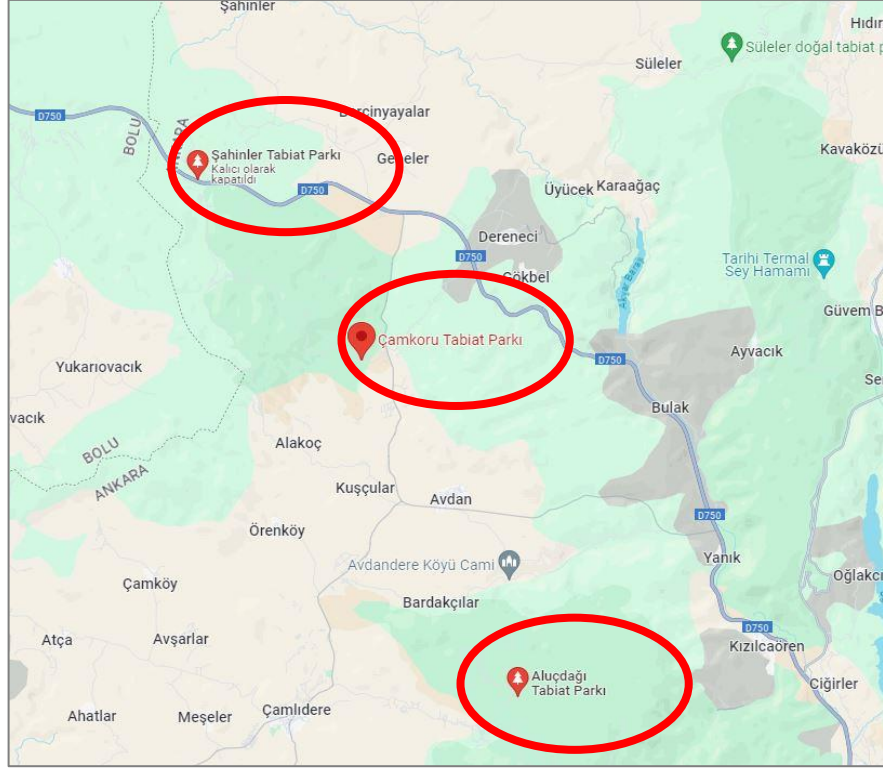
3. MATERYAL ve YÖNTEM

3.1 Materyal

Ankara ilinde toplam 9 adet tabiat parkı bulunmaktadır. Bu tabiat parklarının isimleri “Eğriova Tabiat Parkı, Tekke Dağı Tabiat Parkı, Kelebekler Vadisi Tabiat Parkı, Kartaltepe Tabiat Parkı, Şahinler Tabiat Parkı, Aluçdağı Tabiat Parkı, Çamkoru Tabiat Parkı, Karagöl Tabiat Parkı ve Sorgun Tabiat Parkı” şeklindedir. Tabiat parklarından Eğriova, Tekkedağı ve Kelebekler Vadisi Ankara ili Beypazarı ilçesine bağlıdır. Kartaltepe ve Şahinler Tabiat parkı Kızılcahamam ilçesine, Aluçdağı ve Çamkoru Tabiat Parkları ise Çamlıdere ilçesine bağlıdır. Karagöl Tabiat Parkı Ankara ilinin Çubuk ilçesine, Sorgun Tabiat Parkı ise Güdül ilçesine bağlıdır (Anonim a, 2023).

Tez çalışması için çalışma alanları belirlenirken alanların büyüklükleri, alanların birbirine yakın olması, ulaşım kolaylığı, alanlarda kamp, dağ yürüyüşü, piknik, çeşme, tuvalet, göl manzaraları gibi ihtiyaçların karşılanabilmesi kullanım çeşitliliklerine sahip olmaları göz önüne alınmıştır. Eğriova ve Karagöl Tabiat Parklarında da göl manzarası mevcuttur ancak alanlar yaklaşık 10Ha’lık bir bölgeye sahip olduğu için çalışma kapsamına dahil edilmemiştir.

Bu değerlendirmeler sonucunda anket kapsamında Aluçdağı Tabiat Parkı, Çamkoru Tabiat Parkı ve Şahinler Tabiat Parkı çalışma alanı olarak belirlenmiştir. Aluçdağı, Çamkoru ve Şahinler Tabiat Parkları; alan büyüklüğü bakımından hemen hemen eşit durumdadırlar. Ayrıca bu tabiat parkları konum olarak birbirlerine çok yakında bulunmaktadır (Şekil 3.1). Şahinler Tabiat Parkı ve Çamkoru Tabiat Parkında su yüzeyi mevcuttur, ancak Aluçdağı Tabiat Parkında su yüzeyi bulunmamaktadır. Aluçdağı Tabiat Parkının bu iki parkla birlikte değerlendirilmesinin sebebi; Aluçdağı Tabiat Parkında bulunan macera ve eğlence alanının bulunmasıdır. Park içerisinde bulunan macera alanının, su yüzeyi olmamasına rağmen anket sonuçlarında olumlu bir etki yaratıp yaratmayacağı değerlendirilebilmesi amaçlanmıştır.



Şekil 3.1 Tabiat Parklarının Harita Görünümü (Google Maps, 2023)

Çalışma konusu olan tabiat parklarının genel özellikleri materyal-yöntem kısmında belirtilmiştir.

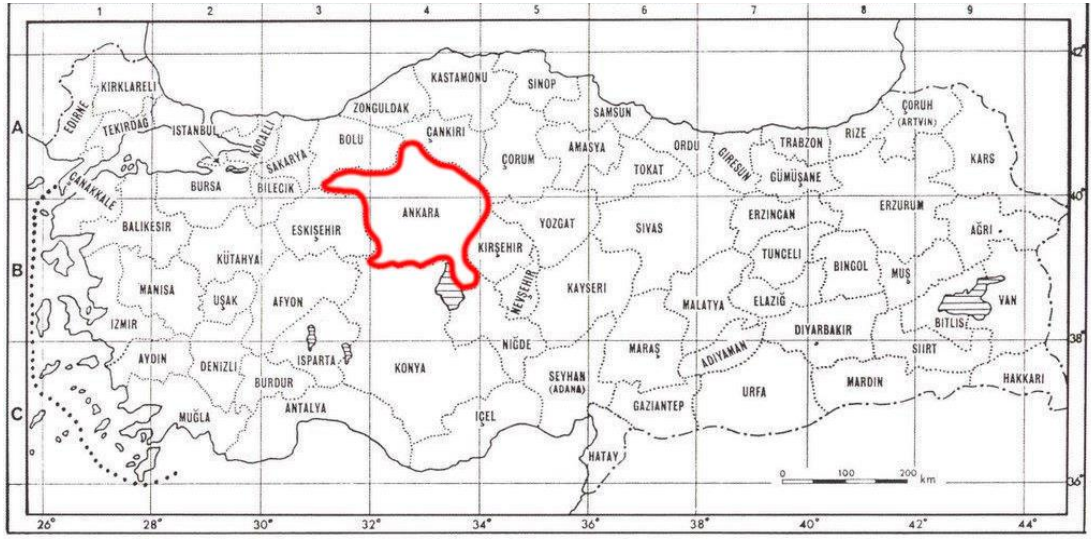
3.1.1 Aluçdağı Tabiat Parkı

Aluçdağı Tabiat Parkı Ankara ili, Çamlıdere İlçesi'nde bulunmaktadır. Aluçdağı Tabiat Parkı, 11.07.2011 tarihinde tabiat parkı olarak kabul edilmiştir. Alanın toplam alanı 97 ha'dır. Tabiat parkı Alan, 40°29'40.08 '' kuzey enlemi ile 32°32'54.72' '' doğu boylamları arasında bulunmaktadır (Uğurman, 2022). Aluçdağı Tabiat Parkı'na Ankara merkezden Çamlıdere ilçesine kadar Devlet Karayolu ile, sonrasında ise km asfalt yaya yolu ile ulaşım sağlanmaktadır (Anonim b, 2023). Alanın bazı merkezlere uzaklığı ise çizelge 3.1'de verilmiştir.

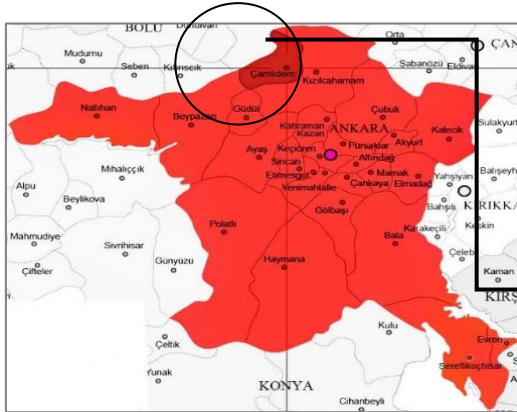
Çizelge 3.1 Aluçdağı Tabiat Parkı'nın Bazı Merkezlere Olan Uzaklıkları
(Uğurman, 2022)

MERKEZLER	MESAFELER (KM)
Ankara	115
Kızılcahamam	35
Gerede	44
İstanbul	346

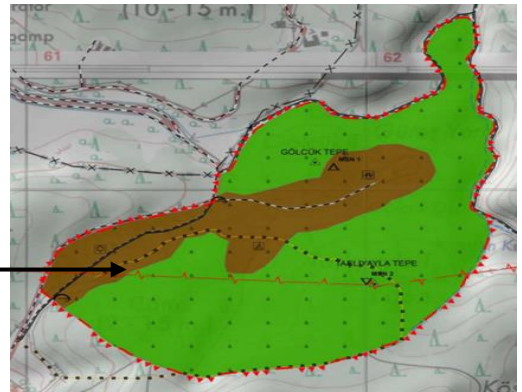
Yapılan arazi çalışmaları ve literatür taramaları (DKMP, 2020) sonucuyla alanda endemik bitki türleri ve yabancı hayvanların bulunduğu tespit edilmiştir. Alanda ki hâkim bitki örtüsünü *Pinus Sylvestris* (Sarıçam) ormanları oluşturmaktadır (Uğurman, 2022). Ayrıca alanda sürdürülebilir kullanım bölgesi olarak yürüyüş yolu, manzara seyir noktaları, gölcük manzara seyir noktası (alanın doğal peyzaj değerlerinin incebildiği bir noktadır), taşlı yayla tepesi manzara seyir noktası (alanın orman yapısı ve peyzaj yapısının görülebildiği noktadır) mevcuttur. Tabiat parkında günübirlik kullanım için piknik masaları, atv araçları, çadırlı kamp alanları, survivor oyun alanı, zipline, kafeterya, tuvalet ve çeşmeler yer almaktadır.



Şekil 3.2 Davis (1965) in Grid Sistemi Haritası ve Araştırma Alanının Gösterimi (Uğurman, 2022)



Şekil 3.3 Ankara İli Harita Görünümü (Anonim c, 2023)



Şekil 3.4 Aluçdağı Tabiat Parkı Plan Görünümü (DKMP, 2020)

Aluçdağı Tabiat Parkı ulaşımın kolay olduğu bir yerdedir ve insanların sessiz sakin bir ortamda rahatlıkla rekreasyonel faaliyetlerini gerçekleştirebilecekleri bir alandır. Korunan alan olduğu için insanlar rahatlıkla gidip kamp, piknik, yürüyüş gibi birçok etkinliği güvenli bir ortamda gerçekleştirmektedir. Ayrıca alanda bulunan tuvalet, çeşme, piknik masaları, çadır altlıkları, büfe ve çocuk oyun elemanları gibi etkenler alan kullanımını kolaylaştırmaktadır. Kamp yapmak isteyen kişiler eşyalarını atv ya da mini kamyonetler eşliğinde kamp bölgelerine taşıyabilmektedir. Aynı zamanda alanda bulunan survivor park (macera ve eğlence) alanı ile kullanıcılar heyecanlı aktivitelere katılabilmekte, etkinliklerden faydalanarak hem kendi kişisel sağlığına hem de parkın gelişimine katkıda bulunabilmektedirler. Alanın içerisinde bazı fotoğraflar aşağıda verilmiştir.



Şekil 3.5 Kamp Alanı



Şekil 3.6 Ormanlık Alan



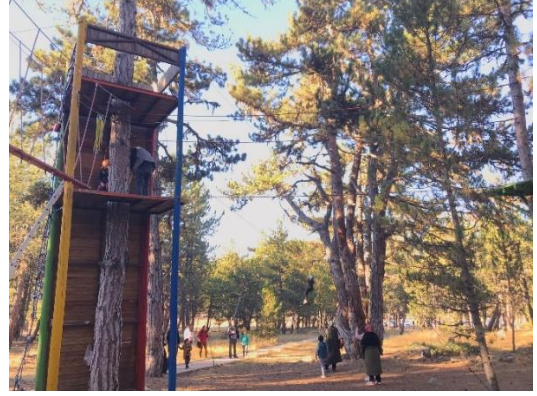
Şekil 3.7 Kafeterya



Şekil 3.8 Kamelya



Şekil 3.9 Çadır Altlıkları



Şekil 3.10 Eğlence Alanı

3.1.2 Çamkoru Tabiat Parkı

Çamkoru Tabiat Parkı Ankara ili, Çamlıdere İlçesi'nde bulunmaktadır. Bölge 11.07.2011 tarihinde tabiat parkı olarak ilan edilmiştir. Çamkoru Tabiat Parkı'nın alanı 215 ha'dır. Alan Ankara- Bolu Devlet Karayolu güzergahında bulunmaktadır (DKMP, 2020). Alanın bazı merkezlere uzaklığı çizelge 3.2'de verilmiştir.

Çizelge 3.2 Çamkoru Tabiat Parkı'nın Bazı Merkezlere Olan Uzaklıkları

(Anonim d, 2023)

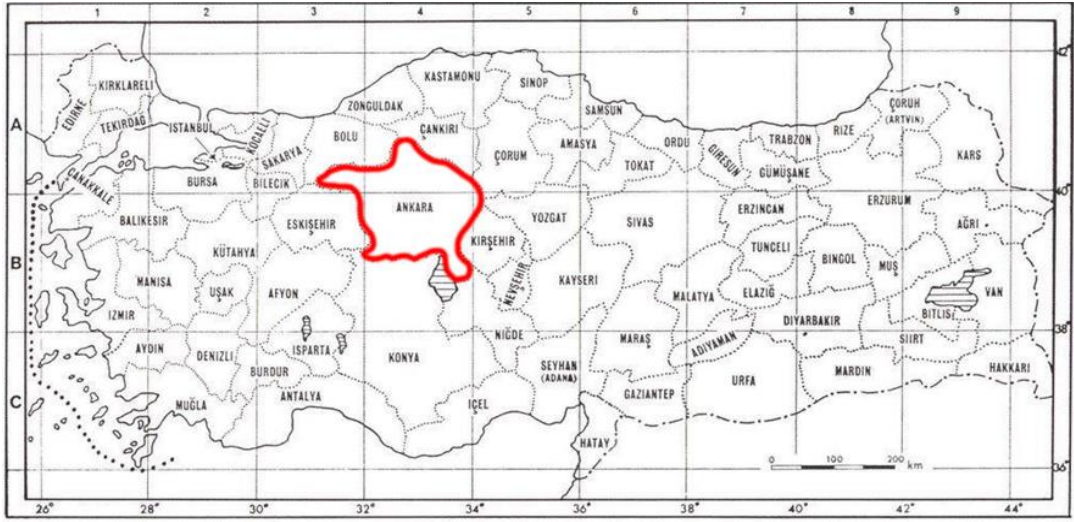
MERKEZLER	MESAFELER (KM)
Ankara	110
Kızılcahamam	38
Gerede	50
İstanbul	15

Çamkoru Tabiat Parkı'nın bulunduğu bölge topoğrafik açıdan az hareketli bir yapıya sahiptir. Yörede yağışların büyük bir bölümü kış ve ilkbahar aylarında düşmektedir. Temmuz ve Ağustos sıcak ve kurak aylardır. Haziran-Eylül ayları arası, Tabiat Parkı'nın insan aktiviteleri için en verimli şekilde kullanılabileceği dönemdir. Yapılan arazi çalışmaları ve literatür taramaları (DKMP, 2020) sonucunda alanda endemik bitki türleri ve yabancı hayvanların bulunduğu tespit edilmiştir.

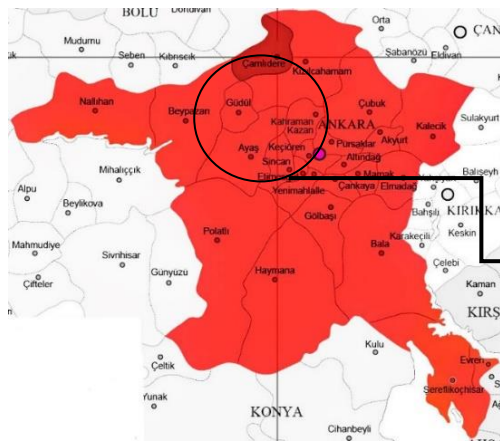
Çamkoru Tabiat Parkı'nın genel bitki örtüsünü *Pinus slyvestris* (Sarıçam) ve *Pinus nigra* (Karaçam) oluşturmaktadır. Ayrıca alanda *Quercus petraea* (Sapsız Meşe), *Quercus pubescens* (Tüylü Meşe), *Populus tremula* (Titrek Kavak), *Carpinus* (Gürgen), *Abies* (Gök nar) ve *Crataegus monogyna* (Geyik Dikeni) gibi bitki türleri de bulunmaktadır. Doğal ormandan oluşan bu tabiat parkında kurt, çakal, tilki, tavşan,

yaban domuzu, yırtıcı ve örtücü kuş türleri bulunmaktadır. Alana ait olan gölette gökkuşağı alabalıkları ve farklı türlerde diğer balıklar mevcuttur (Anonim e, 2023).

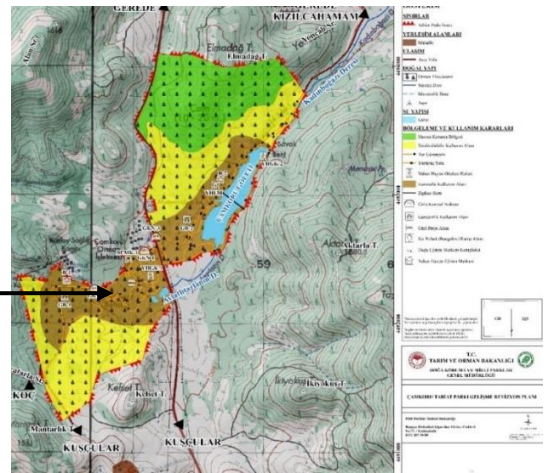
Çamkoru Tabiat Parkı'nda günübirlik kullanım alanları olarak kafeterya, tuvalet, mescit, çeşme, yürüyüş yolları, gözlem alanları, flora ve fauna çeşitliliği, çöp konteynırları, piknik masaları, basketbol-futbol-voleybol oyun alanları, çocuk oyun elemanları, kamp alanları, yürüyüş alanları mevcuttur. Oldukça geniş bir alana sahip olan Çamkoru Tabiat Parkı'nda bir de Çamkoru Göleti bulunmaktadır. Gölet alanın manzara değerine eşsiz bir güzellik katmaktadır. İnsanlar bu parkta rahatlıkla rekreasyonel ihtiyaçlarını karşılayabilmekte ve keyifli vakit geçirebilmektedirler.



Şekil 3.11 Davis (1965) in Grid Sistemi Haritası ve Araştırma Alanının Gösterimi (Uğurman, 2022)



Şekil 3.12 Ankara İli Harita Görünümü (Anonim c, 2023)



Şekil 3.13 Çamkoru Tabiat Parkı Plan (DKMP, 2020)

Alana ait bazı görseller aşağıda verilmiştir.



Şekil 3.14 Çamkoru Göleti



Şekil 3.15 Ormanlık Alan



Şekil 3.16 Açık Alan



Şekil 3.17 Ormanlık Alan



Şekil 3.18 Donatı Elemanları



Şekil 3.19 Ormanlık Alan

3.1.3 Şahinler Tabiat Parkı

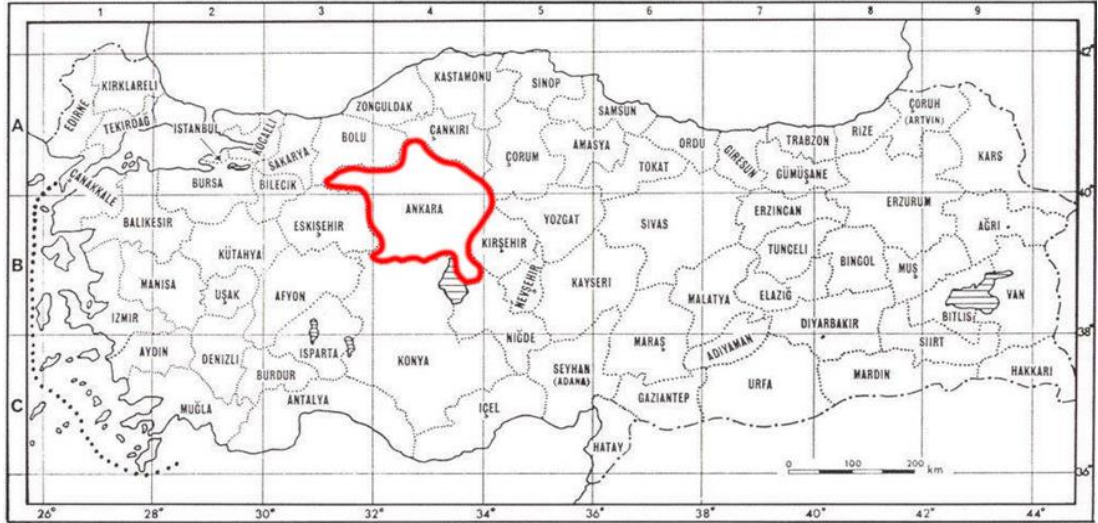
Şahinler Tabiat Parkı Ankara ili, Kızılcahamam İlçesi'nde bulunmaktadır. 40 ha'lık bir alana sahip olan bu bölge, 17.07.2009 tarihinde tabiat parkı olarak ilan edilmiştir (DKMP, 2020). Tabiat parkı, ülke karayolu ulaşım ağına Ankara-Bolu Devlet Karayolu ile bağlanmaktadır. Karayolu alanın güney ve güneybatı sınırlarını

oluşturmaktadır (Anonim f, 2023). Alanın bazı merkezlere uzaklıkları çizelge 3.3’de verilmiştir.

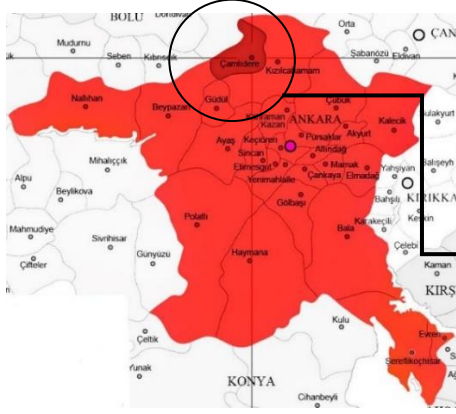
Çizelge 3.3 Şahinler Tabiat Parkı’nın Bazı Merkezlere Olan Uzaklıkları
(Anonim e, 2023)

MERKEZLER	MESAFELER (KM)
Ankara	107
Kızılcadamam	30
Gerede	30

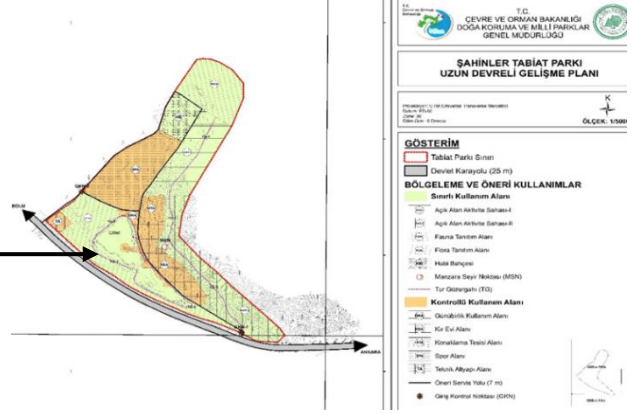
Tabiat parkında bulunan çeşitli rekreasyon kaynakları ve temiz havası ile insan sağlığı üzerinde olumlu etkiler bırakmaktadır. Alan flora-fauna çeşitliliği bakımından oldukça zengindir. Piknik alanı yanında bir gölet bulunmaktadır. Ayrıca alanda kamp yerleri, çocuk oyun ekipmanları, tuvalet, çeşme, cami, kamelya ve piknik masaları, ızgaralar, yürüyüş yolları ve açık yeşil alanlar bulunmaktadır. Topografik yapısı bakımından düz bir alana sahip olan bu park, ziyaretçilerine çeşitli rekreasyon faaliyetleri gerçekleştirmek için imkân vermektedir.



Şekil 3.20 Davis (1965) in Grid Sistemi Haritası ve Araştırma Alanının Gösterimi (Uğurman, 2022)



Şekil 3.21 Ankara İli Harita Görünümü
(Anonim c, 2023)



Şekil 3.22 Şahinler Tabiat Parkı Plan Görünümü (DKMP, 2020)

Alana ait bazı görseller aşağıda verilmiştir.



Şekil 3.23 Şahinler Gölü



Şekil 3.24 Açık Yeşil Alan



Şekil 3.25 Ormanlık Alan



Şekil 3.26 Ulaşım Yolu



Şekil 3.27 Donatı Elemanları



Şekil 3.28 Kamp Alanı

3.2 Yöntem

Bu araştırma kapsamında görsel kalite analizi ve değerlendirilmesi yöntemi kullanılmıştır. Yapılan araştırma üç aşamadan meydana gelmektedir. Birinci aşama çalışma alanlarının belirlenmesi ve analizi, ikinci aşama alan fotoğraflarının çekilmesi ve foto-anket değerlendirmesi, üçüncü aşama ise anket verilerinin değerlendirilmesi şeklindedir. Alanda görsel kalite analizi yapılmasının amacı, alanlara ait mevcut manzara güzelliği derecesini belirlemek ve alanlara yönelik tedbir ve öneriler sunabilmektir.

Çalışma Ankara ilinde bulunan Aluçdağı, Çamkoru ve Şahinler Tabiat Parkları'nda gerçekleştirilmiştir. Görsel kalite analizinde kullanılan anket Ordu Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı öğrencileri (100 kişi) ve Ankara il ve ilçelerinde yaşamakta olan kişilere (100 kişi) uygulanmıştır. Çalışma alanı belirlendikten sonra alanlara gidilerek her bir tabiat parkı için 200 adet olmak üzere toplamda 600 adet fotoğraf çekilmiştir. Her bir alan için, 200 fotoğraftan seçilen ve alanın özelliklerini en iyi yansıtan 10'ar adet fotoğraf belirlenmiştir. Her tabiat parkı için anket çalışmasında kullanılacak olan fotoğraflar belirlenirken bazı kriterler göz önünde bulundurulmuştur. Anket fotoğraflarını belirlemede değerlendirilen kriterler şu şekildedir;

- Alanın girişi,
- Alanda bulunan bir çeşme,
- Alanda kullanılan tuvaletler,
- Alanlardaki kamp bölgeleri,
- Alandaki yürüyüş yolları,
- Alanlardaki çocuk oyun ekipmanları,

- Alanda bulunan su yüzeyleri,
- Alanlarda bulunan donatı elemanları.

Bu kriterler dahilinde her park için 10 adet olmak üzere toplamda 30 adet fotoğraf seçilerek anket formuna eklenmiştir. Seçilen fotoğraflar, görsel kalite analizi sunumunun görselleri olarak değerlendirilmiştir.

Daha sonra katılımcılara sunulmak üzere bir anket formu oluşturulmuştur. Oluşturulan anket formunda katılımcılara uyum, çeşitlilik, doğallık, ilginçlik ve manzara güzelliği olmak üzere 5 adet parametre sunulmuştur. Kullanılan parametreler, daha önce yapılan görsel kalite analizi kapsamlı çalışmalarından (Kane 1981; Bergen ve ark., 1995; Daniel 2001; Hands ve Brown 2002; Meitner 2004; Clay ve Smidt 2004; Arriaza ve ark., 2004; Acar ve ark., 2006) ilham alınarak belirlenmiştir. Yapılan yüzyüze anket görüşmelerinde parametrelerin içeriği katılımcılara açıklanmıştır. Daha sonra katılımcılardan ankette belirtilen fotoğrafa göre bu parametreleri 1'den 5'e kadar (1 en düşük, 5 en yüksek seviyeyi belirtecek şekilde) puanlandırmaları istenmiştir. Sonrasında ise elde edilen anket verileri değerlendirmeye alınmıştır. Anket formunda kullanılan parametrelerin açıklaması çizelge 3.4'te verilmiştir.

Çizelge 3.4 Anket Formunda Bulunan Parametrelerin Açıklanması

PARAMETRELER	AÇIKLAMALAR
<i>Uyum</i>	Peyzaj öğelerinin çevre ile olan bütünlüğünü sorgulanaktadır.
<i>Çeşitlilik</i>	Peyzaj öğelerini çeşitliliğini sorgulamaktadır.
<i>Doğallık</i>	Mevcut manzara güzelliği ile, sonradan eklenen ve insan faaliyetleri sonucu ortaya çıkan manzara arasındaki bütünlüğü sorgulamaktadır.
<i>İlgincilik</i>	Manzarada ki peyzaj elemanlarının ilgi çekiciliğini sorgulamaktadır.
<i>Manzara Güzelliği</i>	Fotoğrafa ait manzara güzelliğinin kişilere göre oluşturduğu duyguyu sorgulamaktadır.

Ayrıca anket formunda katılımcıların demografik yapılarını ortaya koymak amacı ile cinsiyet, yaş, eğitim ve meslek durumları sorulmuştur. Anket formunun bir örneği çizelge 3.5' de verilmiştir. Anket sonunda her bir tabiat parkı için his tablosu oluşturulmuştur. His tablosunda ise katılımcılardan ankette kullanılan fotoğrafları bir bütün olarak değerlendirerek, kendilerine yöneltilen mutluluk, huzur, güven verici, rahatsız edici, korku verici ve güvensiz parametrelerini değerlendirmeleri istenmiştir. Duygu parametrelerinden mutluluk, huzur ve heyecan pozitif duygular; rahatsız edici,

korku verici ve güvensiz de negatif duygular olarak gruplandırılmıştır. His tablosunun bir örneğini çizelge 3.6’da verilmiştir.

Çizelge 3.5 Anket Formunda Kullanılan Değerlendirme Tablosu

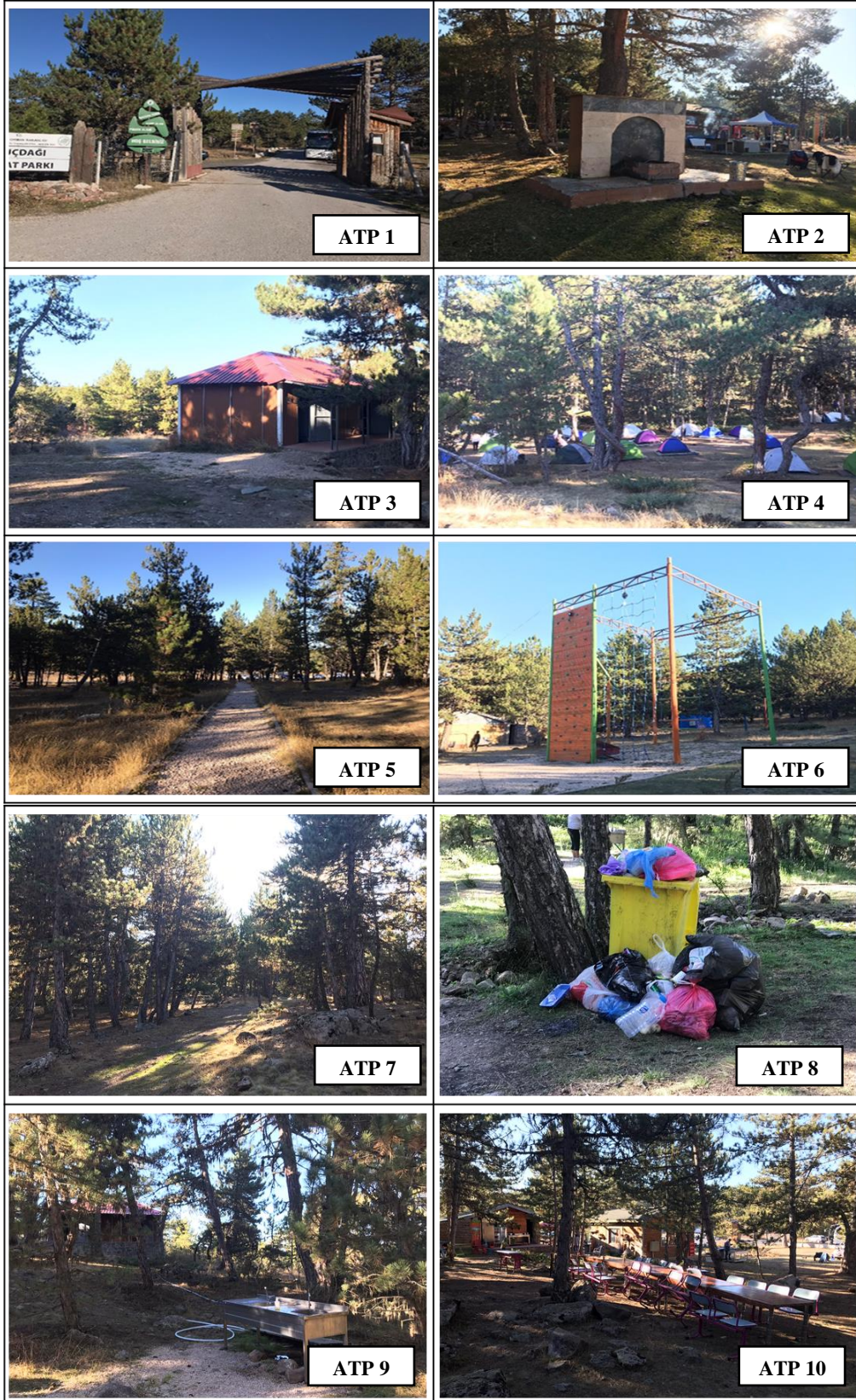
<i>Parametreler</i>	<i>Fotoğraflar</i>										
	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	
<i>Tabiat Parkları</i>	<i>Uyum</i>										
	<i>Çeşitlilik</i>										
	<i>Doğallık</i>										
	<i>İlginçlik</i>										
	<i>Manzara</i>										
	<i>Güzelliği</i>										

Çizelge 3.6 Anket Formunda Kullanılan His Değerlendirme Tablosu

<i>Parametreler</i>	<i>Fotoğraflar</i>										
	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	
<i>Tabiat Parkları</i>	<i>Mutluluk</i>										
	<i>Huzur</i>										
	<i>Güven</i>										
	<i>Verici</i>										
	<i>Rahatsız</i>										
	<i>Edici</i>										
	<i>Korku</i>										
	<i>Verici</i>										
	<i>Güvensiz</i>										

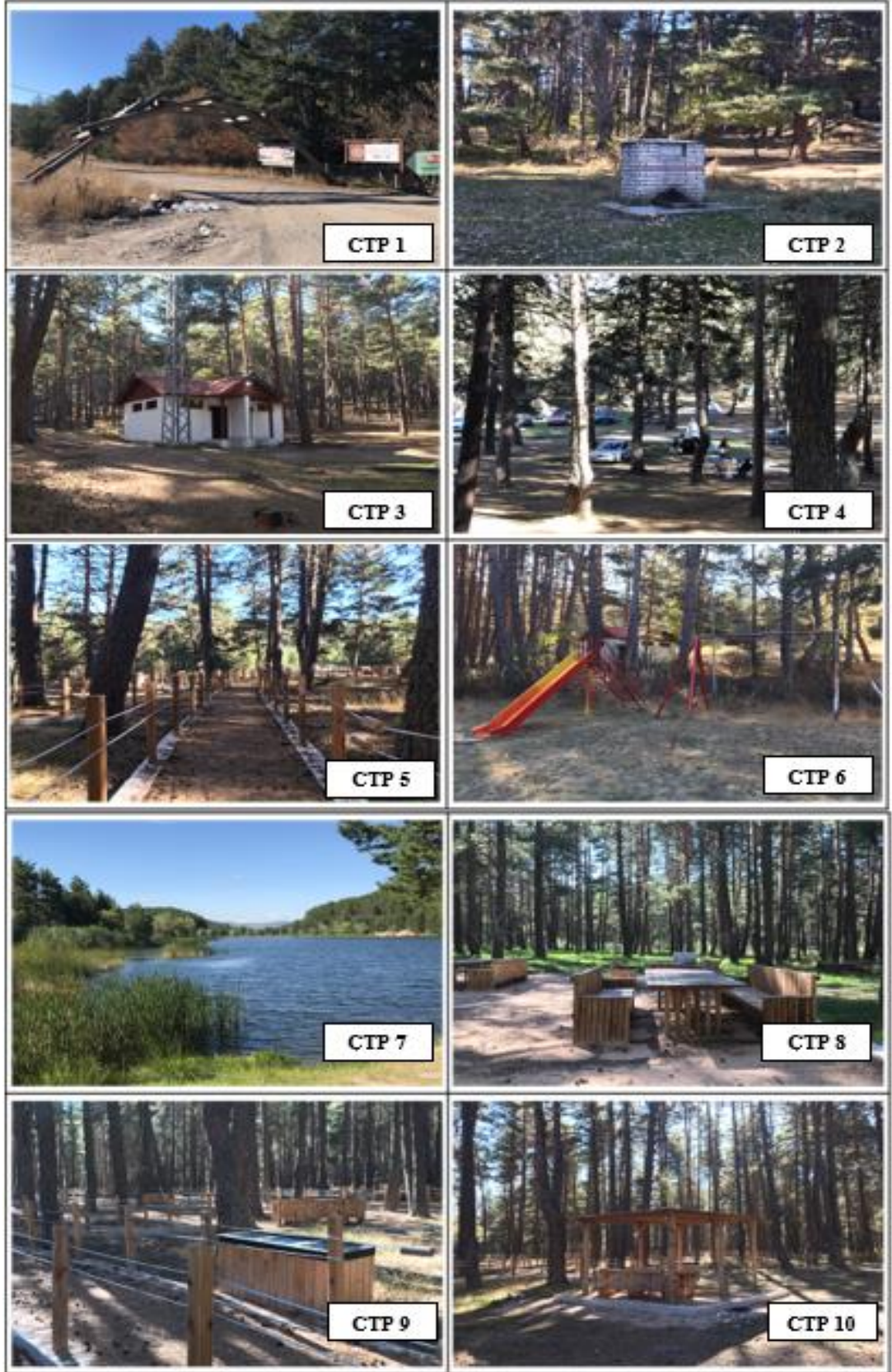
Anket çalışması ile elde edilen veriler Microsoft Excel programında toplanmış, daha sonra SPSS programına aktarılarak istatistiksel analizler yürütülmüştür. Değişkenler arasındaki ilişkiyi belirlemek için ki-kare testi kullanılmıştır. Değişkenler genel olarak varyans analizinin ön şartı olan normal dağılımı sağladığı için tek yönlü varyans analizi (ANOVA), ikili değişkenlerde ise t testi ile değerlendirilmiştir. Varyans analizi sonucunda farklı gruplar Tukey çoklu karşılaştırma testi ile belirlenmiştir. Tüm hesaplamalar IBM SPSS Statistics for Windows, Version 25.0 [SPSS IBM Trial versiyonu] kullanılarak yapılmıştır.

3.2.1 Aluçdağı Tabiat Parkı Anket Fotoğrafları



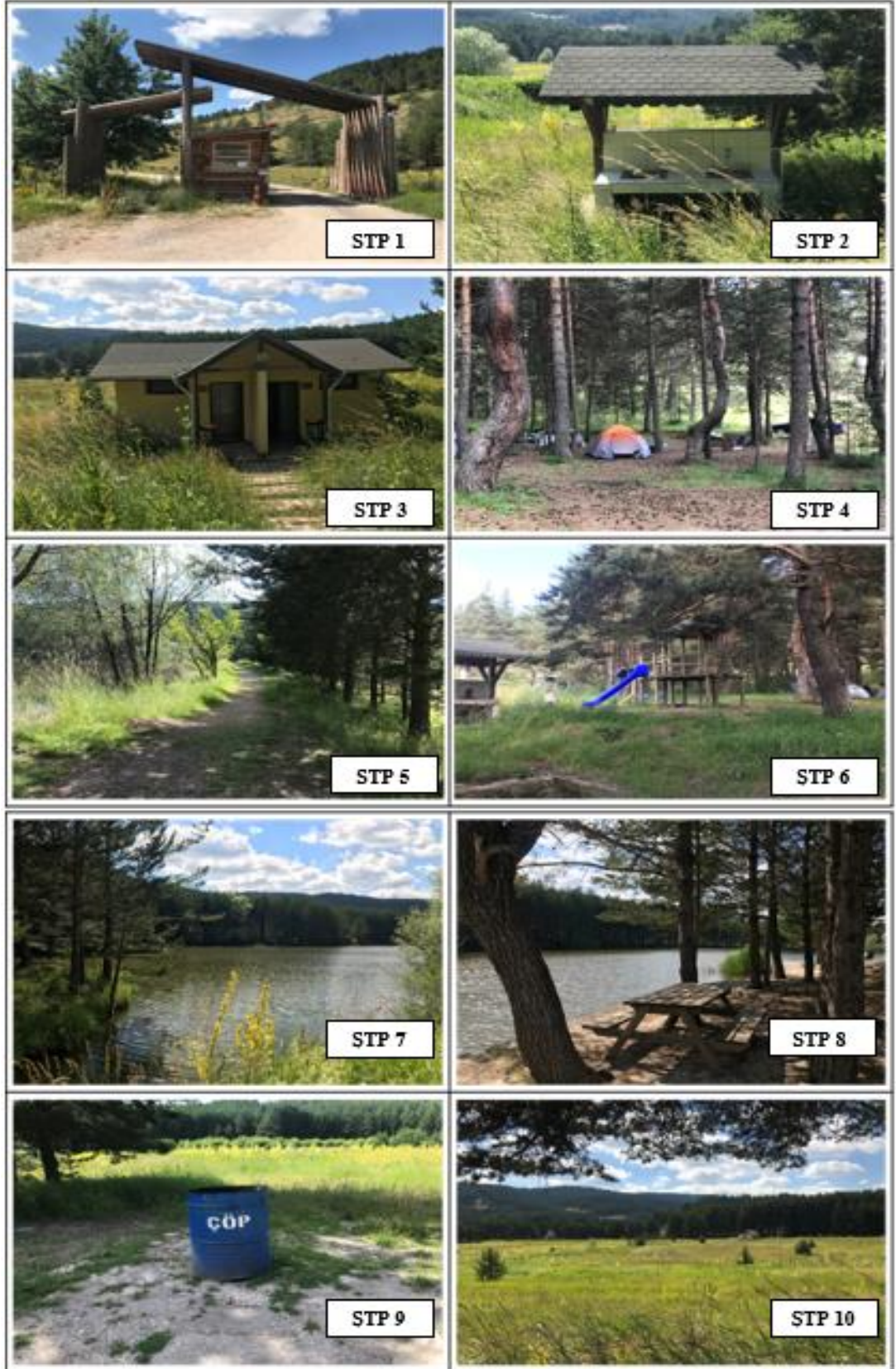
Şekil 3.29 Aluçdağı Tabiat Parkı Anket Fotoğrafları

3.2.2 Çamkoru Tabiat Parkı Anket Fotoğrafları



Şekil 3.30 amkoru Tabiat Parkı Anket Fotoğrafları

3.2.3 Çamkoru Tabiat Parkı Anket Fotoğrafları



Şekil 3.31 Şahinler Tabiat Parkı Anket Fotoğrafları

4. ARAŞTIRMA BULGULARI

4.1 Demografik Yapı

Çalışma kapsamında yürütülen ankete toplam 200 kişi katılmış olup, katılımcıların %50'si Peyzaj Mimarı, %50'si halktan oluşmaktadır. Katılımcıların %38'i erkek, %62'si kadındır. Anket analizlerinde katılımcıların yaşlarına göre dağılımı incelenecek olursa %36.5 değeri ile en yüksek katılım oranının 21-25 yaş grubu olduğu görülmektedir. Ayrıca katılımcıların meslek grupları incelendiğinde ankete katılanların %66'sının öğrencilerden oluştuğu, eğitim durumu başlığında ise %78.5'lik bir oranla lisans bölümünün en yüksek değerde olduğu görülmektedir. Ankete katılan kişilerin demografik özellikleri çizelge 4.1'de verilmiştir.

Çizelge 4.1 Katılımcıların Demografik Özellikleri

<i>Demografik Özellikler</i>	<i>Katılımcılar</i>	<i>Katılımcı Sayısı (200)</i>	<i>Yüzde (%)</i>
<i>Kullanıcılar</i>	Halk	100	50
	Peyzaj Mimarıları	100	50
	15-20	54	27.0
	21-25	73	36.5
<i>Yaş</i>	26-35	36	18.0
	36-45	19	9.5
	46-55	15	7.5
	55 +	3	1.5
	<i>Cinsiyet</i>	Erkek	76
Kadın		124	62.0
Memur		25	12.5
Serbest Meslek		22	11.0
<i>Meslek</i>	Öğrenci	132	66.0
	Akademisyen	2	1.0
	Çalışmıyor	19	9.5
	İlköğretim	4	2.0
	Ortaokul	7	3.5
<i>Eğitim</i>	Lise	17	8.5
	Lisans	157	78.5
	Lisansüstü	15	7.5

4.2 Genel Beğeni Düzeyi

Her parkta her fotoğrafın aldığı tüm parametrelerin ortalamaları alınarak genel beğeni düzeyi puanları hesaplanmıştır. Böylece en yüksek puan alan fotoğraflar belirlenmiş ve sonuçta tüm fotoğrafların aldığı puan ortalamaları hesaplanarak parkların Genel Beğeni Düzeyi (GBD) belirlenmiştir. Elde edilen verilere göre

Şahinler Tabiat Parkı en yüksek (3.56) GBD puanına sahiptir. GBD puanı en düşük (2.86) olan park ise Aluçdağı Tabiat Parkı'dır.

Değerlendirmelerde belirlenen ortalamalar incelendiğinde Aluçdağı Tabiat Parkı'nda en yüksek puanı (3.55) ATP 7'nin aldığı görülmektedir. Bu fotoğraf alanın doğal orman yapısını temsil etmektedir ve diğer fotoğraflara göre katılımcıların beğeni düzeyi daha yüksektir. Yine Aluçdağı Tabiat Parkı incelendiğinde en düşük (2.32) ortalamaya sahip olan fotoğrafın, ATP 9 olduğu belirlenmiştir. Bu fotoğraf alanda kullanılan yapay bir çeşmeyi barındıran manzardır. Bu çeşme alanda bulaşık yıkamak ya da el yıkamak amacı ile kullanılmaktadır. Ancak görsel açıdan zayıf kalmasına neden olacak bir manzara oluşturduğu görülmektedir ve katılımcılar tarafından düşük puan verilmiştir.

Çamkoru Tabiat Parkı'nda en yüksek (4.40) ortalamayı ÇTP 7 almıştır. Bu fotoğraf alana ait olan doğal göl manzarasını temsil etmektedir. Gölün doğal yapısı ve alan ile olan uyumu kullanıcıların beğenisini toplamıştır. Aynı zamanda alanda en düşük (2.50) ortalamanın da ÇTP 6'ya ait olduğu görülmektedir. Bu fotoğraf alanda bulunan çocuk oyun elemanları grubunu temsil etmektedir. Donatıların materyalleri, renk ve dokuları alanın doğal yapısını ve manzara görünümünü olumsuz yönde etkilemekte olup, bu durum puan ortalamalarına da yansımaktadır.

Şahinler Tabiat Parkı'nda ise en yüksek (4.20) ortalama ŞTP 8'e aittir. Bu fotoğraf alana ait olan doğal göl manzarası eşliğinde kullanılan bir donatı elemanını temsil etmektedir. Oturma elemanının doğal yapıyla uyumlu olduğu ve bu durumun katılımcıların beğenisini olumlu yönde etkilediği görülmektedir. En düşük (2.74) GBD ortalamayı ise ŞTP 2 almıştır. Bu fotoğraf alanda kullanılan bir çeşmenin bulunduğu alanı temsil etmektedir.

GBD puanlarının genel değerlendirmesi ve ortalama değerleri çizelge 4.2'de verilmiştir.

Çizelge 4.2 GBD Puanları ve Ortalamaların Genel Değerlendirmesi

<i>Fotoğraf</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>GDP</i>
<i>A.T.P.</i>	2.83	2.63	2.55	3.38	3.49	2.91	3.55	2.48	2.32	2.46	2.86
<i>Ç.T.P.</i>	3.29	2.74	2.57	3.05	3.62	2.50	4.40	3.71	3.67	3.57	3.31
<i>Ş.T.P.</i>	3.49	2.74	3.27	3.44	3.64	3.11	4.17	4.20	3.53	4.03	3.56

4.3 Parametrelere Verilen Puan Ortalamalarının Değerlendirilmesi

Katılımcı gruplarının ankette kullanılan parametrelere verdikleri ortalama puanlar ile olan ilişkisi çizelge 4.3'te verilmiştir.

Aluçdağı Tabiat Parkı için uygulanan anket sonuçlarına göre halkın parametrelere verdiği puan ortalamaları incelendiğinde; en yüksek (3.62) puanı manzara güzelliği, en düşük (2.95) puanı ise ilginçlik parametresinin aldığı görülmektedir. Peyzaj Mimarlığı öğrencileri ise 2.78 ortalama ile en yüksek puanı doğallık, en düşük puanı da 1.87 ortalama ile ilginçlik parametresine vermişlerdir. Aluçdağı Tabiat Parkı için her iki katılımcı grubu incelendiğinde en yüksek parametre ortalamasının 3.62 ile manzara güzelliğine, en düşük parametre ortalamasının da 1.87 ile ilginçlik parametresine ait olduğu görülmüştür.

Çamkoru Tabiat Parkı için uygulanan anket sonuçlarına göre halkın parametrelere verdiği puan ortalamaları incelendiğinde; en yüksek (3.93) puanı manzara güzelliği, en düşük (3.37) puanı ise ilginçlik parametresinin aldığı görülmektedir. Peyzaj Mimarlığı öğrencilerinin ise 3.22 ortalama ile en yüksek puanı uyum, en düşük puanı da 2.41 ortalama ile ilginçlik parametresine vermişlerdir. Çamkoru Tabiat Parkı için her iki katılımcı grubu incelendiğinde en yüksek parametre ortalamasının 3.93 ile manzara güzelliğine, en düşük parametre ortalamasının da 2.41 ile ilginçlik parametresine ait olduğu görülmüştür.

Şahinler Tabiat Parkı için uygulanan anket sonuçlarına göre halkın parametrelere verdiği puan ortalamaları incelendiğinde; en yüksek (4.09) puanı manzara güzelliği, en düşük (3.39) puanı ise ilginçlik parametresinin aldığı görülmektedir. Peyzaj Mimarlığı öğrencileri ise 3.75 ortalama ile en yüksek puanı doğallık, en düşük puanı da 2.60 ortalama ile ilginçlik parametresine vermişlerdir. Şahinler Tabiat Parkı için her iki katılımcı grubu incelendiğinde en yüksek parametre ortalamasının 4.09 ile manzara güzelliğine, en düşük parametre ortalamasının da 2.60 ile ilginçlik parametresine ait olduğu görülmüştür.

Çizelge 4.3 Katılımcı Gruplarına Göre Parametrelere Verilen Puan Ortalamaları

<i>Parklar</i>	<i>Kullanıcılar</i>	<i>Uyum</i>	<i>Çeşitlilik</i>	<i>Doğallık</i>	<i>İlginçlik</i>	<i>Manzara Güzelliği</i>
<i>Aluçdağı Tabiat Parkı</i>	<i>Halk</i>	3.49	3.20	3.57	2.95	3.62
	<i>Peyzaj Mimarları</i>	2.57	2.13	2.78	1.87	2.42
<i>Genel Ortalama</i>		3.03	2.66	3.17	2.41	3.02
<i>Çamkoru Tabiat Parkı</i>	<i>Halk</i>	3.84	3.54	3.80	3.37	3.93
	<i>Peyzaj Mimarları</i>	3.22	2.62	3.20	2.41	3.17
<i>Genel Ortalama</i>		3.53	3.08	3.50	2.89	3.55
<i>Şahinler Tabiat Parkı</i>	<i>Halk</i>	4.01	3.59	4.01	3.39	4.09
	<i>Peyzaj Mimarları</i>	3.70	2.87	3.75	2.60	3.60
<i>Genel Ortalama</i>		3.85	3.23	3.88	2.99	3.84

Çalışma alanını oluşturan tabiat parkları için ankette kullanılan parametrelere verilen puanlar genel olarak incelendiğinde; en yüksek puanı alan parametrenin manzara güzelliği, en düşük puanı alan parametrenin ise ilginçlik olduğu belirlenmiştir. Her üç tabiat parkında da halkın verdiği parametre puanlarının, Peyzaj Mimarlığı öğrencilerinin puanlarına göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Uyum parametresinin en yüksek (4.1) puanı Şahinler Tabiat Parkı'nda, en düşük (2.57) puanı ise Aluçdağı Tabiat Parkı'nda aldığı görülmektedir. Çeşitlilik parametresi incelendiğinde en yüksek (3.59) puanı Şahinler Tabiat Parkı'nda, en düşük (2.13) puanı ise Aluçdağı Tabiat Parkı'nda aldığı sonucuna varılmıştır. Doğallık parametresi en yüksek (4.01) puanı Şahinler Tabiat Parkı'nda, en düşük (2.78) puanı Aluçdağı Tabiat Parkı'nda almıştır. İlginçlik parametresi incelendiğinde en yüksek (3.39) puanı Şahinler Tabiat Parkı'nda, en düşük (1.87) puanı Aluçdağı Tabiat Parkı'nda aldığı görülmüştür. Belirlenen bu değerler çizelge 3.4'de gösterilmiştir. Ayrıca üç tabiat parkı da bir arada değerlendirildiğinde genel ortalama puanının Şahinler Tabiat Parkı – Doğallık parametresinde en yüksek (3.88) puanı aldığı görülmektedir.

Çizelge 4.4 Tabiat Parklarında Parametrelere Verilen En Yüksek Puan Ortalamaları

<i>Parametreler</i>	TABIAT PARKLARI		
	<i>Aluçdağı Tabiat Parkı</i>	<i>Çamkoru Tabiat Parkı</i>	<i>Şahinler Tabiat Parkı</i>
<i>Uyum</i>	3.49	3.84	4.01
<i>Çeşitlilik</i>	3.20	3.54	3.59
<i>Doğallık</i>	3.57	3.80	4.01
<i>İlginçlik</i>	2.95	3.37	3.39
<i>Manzara Güzelliği</i>	3.62	3.93	4.09

4.4 Demografik Yapıya Göre Parametre Değişkenlerinin Farklılaşma Durumu

Çalışma alanını oluşturan Aluçdağı Tabiat Parkı, Çamkoru Tabiat Parkı ve Şahinler Tabiat Parkı'nın oluşturulan parametreler bakımından değerlendirilmesi ve kullanıcıların demografik özellikleri ile bu parametreler arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını tespit edebilmek için T-Testi ve Anova testi uygulanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri de kullanılmıştır. Cinsiyet gibi iki değişkenin olduğu analizlerde T-Testi uygulanmaktadır. T testinde Significant değeri 0.05'ten küçük ise, kullanıcılar arasında anlamlı farklılıklar var demektir ve analiz sonuçları bu bilgiye göre yorumlanmaktadır. ANOVA Analizi (Varyans Analizi) testi ise ikiden fazla değişkenin olduğu araştırmalarda kullanılmaktadır.

4.4.1 Cinsiyete Göre Parametre Değişkenlerinin Farklılaşma Durumu

4.4.1.1 Aluçdağı Tabiat Parkı

Aluçdağı Tabiat Parkı için yapılan T-Testi analiz sonuçlarına göre cinsiyet açısından çeşitlilik, ilginçlik ve manzara güzelliği parametrelerine verilen puan ortalamaları arasında anlamlı bir görüş farklılığı olduğu görülmektedir. Tüm anlamlı parametreler incelendiğinde, erkeklerin kadınlara göre daha yüksek puan verdiği ortaya çıkmaktadır (Çizelge 4.5).

Çizelge 4.5 Aluçdağı Tabiat Parkı-Cinsiyete Göre Parametrelere Verilen T-Testi Sonuçları

Parametreler	Aluçdağı Tabiat Parkı					
	Cinsiyet	N	A.O.	Std. Sapma	T	Sig.
Uyum	Erkek	76	3.16	0.086	1.878	0.062
	Kadın	124	2.94	0.073	1.918	
Çeşitlilik	Erkek	76	2.98	0.793	2.989	0.003
	Kadın	124	2.25	0.875	3.060	
Doğallık	Erkek	76	3.26	0.648	1.523	0.129
	Kadın	124	3.11	0.745	1.574	
İlginçlik	Erkek	76	2.65	0.767	3.185	0.002
	Kadın	124	2.26	0.903	3.310	
Manzara Güzelliği	Erkek	76	3.22	0.857	2.547	0.012
	Kadın	124	2.89	0.923	2.593	

4.4.1.2 Çamkoru Tabiat Parkı

Çamkoru Tabiat Parkı için yapılan T-Testi analiz sonuçlarına göre katılımcılar arasında uyum, çeşitlilik ve ilginçlik parametreleri arasında anlamlı bir görüş farklılığı

olduğu saptanmıştır. Tüm anlamlı parametrelere erkekler daha yüksek puan vermiştir (Çizelge 3.6).

Çizelge 4.6 Çamkoru Tabiat Parkı-Cinsiyete Göre Parametrelere Verilen T-Testi Sonuçları

Parametreler	Çamkoru Tabiat Parkı					
	Cinsiyet	N	A.O.	Std. Sapma	T	Sig.
Uyum	Erkek	76	3.70	0.549	2.923	0.004
	Kadın	124	3.42	0.683	3.079	
Çeşitlilik	Erkek	76	3.25	0.721	2.399	0.017
	Kadın	124	2.97	0.857	2.500	
Doğallık	Erkek	76	3.61	0.671	1.908	0.058
	Kadın	124	3.42	0.707	1.932	
İlginçlik	Erkek	76	3.08	0.783	2.473	0.014
	Kadın	124	2.77	0.910	2.564	
Manzara Güzelliği	Erkek	76	3.67	0.686	1.656	0.099
	Kadın	124	3.47	0.890	1.761	

4.4.1.3 Şahinler Tabiat Parkı

Şahinler Tabiat Parkı için yapılan T-Testi analiz sonuçlarına göre katılımcılar arasında uyum ve ilginçlik parametreleri arasında anlamlı bir görüş farklılığı olduğu saptanmıştır. Anlamlı parametrelere erkekler kadınlardan daha yüksek puanlar vermişlerdir (Çizelge 4.7).

Çizelge 4.7 Şahinler Tabiat Parkı-Cinsiyete Göre Parametrelere Verilen T-Testi Sonuçları

Parametreler	Şahinler Tabiat Parkı					
	Cinsiyet	N	A.O.	Std. Sapma	T	Sig.
Uyum	Erkek	76	3.99	0.82	2.118	0.047
	Kadın	124	3.77	0.65	2.004	
Çeşitlilik	Erkek	76	3.36	0.75	1.717	0.088
	Kadın	124	3.15	0.90	1.795	
Doğallık	Erkek	76	3.89	0.59	0.207	0.837
	Kadın	124	3.87	0.77	0.220	
İlginçlik	Erkek	76	3.20	0.84	2.436	0.016
	Kadın	124	2.87	0.97	2.520	
Manzara Güzelliği	Erkek	76	3.89	0.73	0.674	0.510
	Kadın	124	3.82	0.67	0.661	

4.4.2 Yaş Gruplarına Göre Parametre Değişkenlerinin Farklılaşma Durumu

Parametreler arasında ki ilişkiyi incelemek için ANOVA testi yapılmış, parametreler arasında anlamlı farklılıklar ' $0.00 < p < 0.05$ ' ortalama ile belirlenmiştir.

ANOVA analizi sonucunda anlamlı olan farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Tukey testi uygulanmıştır.

4.4.2.1 Aluçdağı Tabiat Parkı

Tüm parametreler için yaş gruplarına göre verilen puanlarda anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir (Çizelge 4.8).

Tukey testi sonuçlarına göre uyum parametresinde 15-20 ve 21-25 yaş gruplarının, 36-45, 46-55 ve 56+ yaş grupları ile aralarında bir anlamlılık olduğu belirlenmiştir. 26-35 yaş grubunun ise sadece 36-45 yaş grubu ile aralarında anlamlılık olduğu görülmüştür. Çeşitlilik parametresinde 15-20 ve 21-25 arası yaş gruplarının, 36-45, 46-55 ve 56+ yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. 26-35 yaş grubunun ise sadece 46-55 yaş grubu ile aralarında anlamlılık olduğu belirlenmiştir. Doğallık parametresinde 15-20 ve 26-35 yaş gruplarının 46-55 yaş grubu ile aralarında bir anlamlılık bulunmaktadır. 21-25 yaş grubunun ise 36-45, 46-55 ve 56+ yaş grupları ile aralarında anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. İlginçlik parametresine bakıldığında da 15-20 yaş grubunun 36-45, 46-55 ve 56+ yaş grupları ile aralarında anlamlılık olduğu belirlenmiştir. 21-25 yaş grubunun ise 15-20 yaş grubu hariç diğer tüm yaş grupları ile aralarında anlamlılık olduğu görülmüştür. 26-35 yaş grubunun ise 21-25 ve 46-55 yaş grupları ile aralarında anlamlılık olduğu belirlenmiştir. 56+ yaş grubunun da 15-20 ve 21-25 yaş grupları ile aralarında anlamlılık olduğu sonucuna varılmıştır. Manzara güzelliği parametresi incelendiğinde de 15-20 ve 21-25 yaş gruplarının 36-45, 46-55 ve 56+ yaş grupları ile aralarında anlamlılık bulunmuştur. 26-35 yaş grubunun ise diğer yaş grupları ile aralarında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna varılmıştır. Ayrıca ANOVA Analizi sonuçlarına göre tüm parametrelerde en düşük puanı 21-25 yaş grubunun, en yüksek puanı ise 56+ yaş grubunun verdiği sonucuna varılmıştır.

Çizelge 4.8 Aluçdağı Tabiat Parkı – ANOVA Analizi Sonuçları

		<i>Aluçdağı Tabiat Parkı</i>					
		<i>Yaş Grubu</i>	<i>N</i>	<i>Ort.</i>	<i>SD</i>	<i>F</i>	<i>Sig.</i>
<i>UYUM</i>	<i>15-20</i>		54	2.83	0.74	8.424	0.000
	<i>21-25</i>		73	2.82	0.78		
	<i>26-35</i>		36	3.04	0.77		
	<i>36-45</i>		19	3.64	0.69		
	<i>46-55</i>		15	3.68	0.38		
	<i>56+</i>		3	4.17	0.55		
	<i>Toplam</i>		200	3.03	0.80		
<i>ÇEŞİTLİLİK</i>	<i>15-20</i>		54	2.44	0.75	10.917	0.000
	<i>21-25</i>		73	2.40	0.80		
	<i>26-35</i>		36	2.71	0.84		
	<i>36-45</i>		19	3.30	0.80		
	<i>46-55</i>		15	3.59	0.44		
	<i>56+</i>		3	3.80	0.44		
	<i>Toplam</i>		200	2.66	0.86		
<i>DOĞALLIK</i>	<i>15-20</i>		54	3.12	0.70	8.305	0.000
	<i>21-25</i>		73	2.95	0.70		
	<i>26-35</i>		36	3.11	0.67		
	<i>36-45</i>		19	3.60	0.47		
	<i>46-55</i>		15	3.87	0.41		
	<i>56+</i>		3	4.17	0.25		
	<i>Toplam</i>		200	3.17	0.71		
<i>İLGİNÇLİK</i>	<i>15-20</i>		54	2.14	0.84	12.592	0.000
	<i>21-25</i>		73	2.11	0.76		
	<i>26-35</i>		36	2.60	0.79		
	<i>36-45</i>		19	3.04	0.76		
	<i>46-55</i>		15	3.33	0.48		
	<i>56+</i>		3	3.73	0.29		
	<i>Toplam</i>		200	2.41	0.87		
<i>MANZARA GÜZELLİĞİ</i>	<i>15-20</i>		54	2.81	0.83	10.573	0.000
	<i>21-25</i>		73	2.70	0.90		
	<i>26-35</i>		36	3.16	0.85		
	<i>36-45</i>		19	3.76	0.50		
	<i>46-55</i>		15	3.79	0.57		
	<i>56+</i>		3	4.37	0.58		
	<i>Toplam</i>		200	3.02	0.91		

4.4.2.2 Çamkoru Tabiat Parkı

Tüm Parametreler için yaş gruplarına göre verilen puanlarda anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir (Çizelge 4.9).

Tukey Testi sonuçlarına göre uyum parametresinde 15-20 yaş grubunun 21-25 yaş grubu hariç diğer tüm yaş grupları ile aralarında bir anlamlılık olduğu görülmüştür.

21-25 yaş grubunun da aynı şekilde 15-20 yaş grubu hariç diğer tüm yaş grupları ile aralarında bir anlamlılık bulunmaktadır. 56+ yaş grubunun ise sadece 15-20 ve 21-25 yaş grupları ile aralarında anlamlılık olduğu sonucuna varılmıştır. Çeşitlilik parametresinde 15-20 yaş grubunun sadece 36-45 ve 46-55 yaş grupları ile aralarında anlamlılık olduğu belirlenmiştir. 21-25 yaş grubunun ise, 26-35, 36-45 ve 46-55 yaş grupları ile aralarında anlamlılık görülmüştür. 46-55 yaş grubunun sadece 15- 20 ve 21-25 yaş grupları ile aralarında anlamlılık bulunmaktadır ve 56+ yaş grubunun diğer yaş grupları ile aralarında anlamlılık olmadığı belirlenmiştir. Doğallık parametresinde 15-20, 21-25 ve 26-35 yaş gruplarının, 36-45 ve 46-55 yaş grupları ile aralarında anlamlılık olduğu sonucuna varılmıştır. 56+ yaş grubunun diğer yaş grupları ile aralarında bir anlamlılık bulunamamıştır. İlginçlik parametresinde 15-20 yaş grubunun 21-25 yaş grubu hariç diğer tüm yaş grupları ile aralarında anlamlılık olduğu görülmüştür. 21-25 yaş grubunun ise sadece 36-45 ve 46-55 yaş grupları ile aralarında anlamlılık olduğu saptanmıştır. 26-35 yaş grubunun da 15-20, 36-45 ve 46-55 yaş grupları ile aralarında anlamlılık görülmüştür. 56+ yaş grubunun ise sadece 15-20 yaş grubu ile aralarında anlamlılık olduğu belirlenmiştir. Manzara güzelliği parametresinde ise 15-20 ve 21-25 yaş gruplarının sadece 36-45 ve 46-55 yaş grupları ile aralarında anlamlılık olduğu belirlenmiştir. 26-35 yaş grubunun ise yalnızca 46-55 yaş grubu ile aralarında anlamlılık görülmüştür. 56+ yaş grubunun, diğer yaş grupları ile aralarında anlamlılık görülmemiştir. Ayrıca ANOVA Analizi sonuçlarına göre tüm parametrelerde en düşük puanı 15-20 yaş grubunun verdiği belirlenmiştir. En yüksek puanı ise uyum ve manzara güzelliği parametrelerinde 56+ yaş grubunun, diğer parametrelerde ise 46-55 yaş grubunun verdiği gözlemlenmiştir.

Çizelge 4.9 Çamkoru Tabiat Parkı – ANOVA Analizi Sonuçları

		<i>Çamkoru Tabiat Parkı</i>					
		<i>Yaş Grubu</i>	<i>N</i>	<i>Ort.</i>	<i>SD</i>	<i>F</i>	<i>Sig.</i>
<i>UYUM</i>		<i>15-20</i>	54	3.29	0.57		
		<i>21-25</i>	73	3.30	0.55		
		<i>26-35</i>	36	3.65	0.65		
		<i>36-45</i>	19	4.15	0.45		0.000
		<i>46-55</i>	15	4.27	0.25		
		<i>56+</i>	3	4.37	0.25		
		<i>Toplam</i>	200	3.53	0.65		
<i>ÇEŞİTLİLİK</i>		<i>15-20</i>	54	2.78	0.73		
		<i>21-25</i>	73	2.79	0.66		
		<i>26-35</i>	36	3.19	0.81		
		<i>36-45</i>	19	3.88	0.59	17.887	0.000
		<i>46-55</i>	15	4.13	0.40		
		<i>56+</i>	3	3.87	0.23		
		<i>Toplam</i>	200	3.08	0.82		
<i>DOĞALLIK</i>		<i>15-20</i>	54	3.24	0.61		
		<i>21-25</i>	73	3.32	0.63		
		<i>26-35</i>	36	3.55	0.69		
		<i>36-45</i>	19	4.11	0.48	12.167	0.000
		<i>46-55</i>	15	4.25	0.57		
		<i>56+</i>	3	4.23	0.25		
		<i>Toplam</i>	200	3.50	0.70		
<i>İLGİNÇLİK</i>		<i>15-20</i>	54	2.48	0.78		
		<i>21-25</i>	73	2.67	0.65		
		<i>26-35</i>	36	3.00	0.93		
		<i>36-45</i>	19	3.73	0.67	16.536	0.000
		<i>46-55</i>	15	3.95	0.63		
		<i>56+</i>	3	3.80	0.17		
		<i>Toplam</i>	200	2.89	0.88		
<i>MANZARA GÜZELLİĞİ</i>		<i>15-20</i>	54	3.31	0.72		
		<i>21-25</i>	73	3.32	0.87		
		<i>26-35</i>	36	3.63	0.72		
		<i>36-45</i>	19	4.17	0.40	10.219	0.000
		<i>46-55</i>	15	4.40	0.47		
		<i>56+</i>	3	4.50	0.52		
		<i>Toplam</i>	200	3.55	0.82		

4.4.2.3 Şahinler Tabiat Parkı

Tüm parametreler için yaş gruplarına göre verilen puanlarda anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir (Çizelge 4.10).

Tukey Testi sonuçlarına göre uyum parametresinde 15-20, 36-45 ve 56+ yaş gruplarının, diğer yaş grupları ile aralarında bir anlamlılık görülmemiştir. 21-25 ve 26-

35 yaş grubunun ise sadece 46-55 yaş grubu ile aralarında bir anlamlılık olduğu belirlenmiştir. Çeşitlilik parametresinde de 15-20 ve 21-25 yaş grubunun 36-45 ve 46-55 yaş grupları ile aralarında anlamlılık görülmüştür. 26-35 yaş grubunun sadece 46-55 yaş grubu ile arasında anlamlılık vardır. 56+ yaş grubunun diğer yaş grupları ile aralarında anlamlılık bulunamamıştır. Doğallık parametresinde hiçbir yaş grubunun aralarında anlamlılık bulunmamaktadır. İlginçlik parametresinde 15-20 yaş grubunun sadece 36-45 ve 46-55 yaş grubu ile arasında anlamlılık görülmüştür. 21-25 ve 26-35 yaş gruplarının sadece 46-55 yaş grubu ile aralarında anlamlılık vardır. 36-45 yaş grubunun 15-20 yaş grubu hariç diğer yaş grupları ile aralarında anlamlılık bulunmamaktadır. 56+ yaş grubunun ise diğer yaş grupları ile aralarında anlamlılık yoktur. Manzara güzelliği parametresinde ise 15-20 yaş grubunu sadece 46-55 yaş grubu ile arasında anlamlılık olduğu sonucuna varılmıştır. 21-25 yaş grubunun ise 36-45 ve 46-55 yaş grupları ile aralarında anlamlılık görülmüştür. 36-45 yaş grubunun sadece 21-25 yaş grubu ile arasında anlamlılık olduğu belirlenmiştir. 26-35 ve 56+ yaş gruplarının diğer yaş grupları ile aralarında anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Ayrıca ANOVA Analizi sonuçlarına göre uyum parametresinde en yüksek puanı 46-55 ve 56+ yaş grubunun, çeşitlilik, doğallık ve ilginçlik parametrelerinde en yüksek puanı 46-55 yaş grubunun ve manzara güzelliği parametresinde en yüksek puanı 56+ yaş grubunun verdiği sonucuna varılmıştır. En düşük puanı ise uyum parametresinde 26-35 yaş grubunun, çeşitlilik ve ilginçlik parametresinde 15-20 yaş grubunun, doğallık ve manzara güzelliği parametresinde ise 21-25 yaş grubunun verdiği sonucuna varılmıştır.

Çizelge 4.10 Şahinler Tabiat Parkı – ANOVA Analizi Sonuçları

		<i>Şahinler Tabiat Parkı</i>					
		<i>Yaş Grubu</i>	<i>N</i>	<i>Ort.</i>	<i>SD</i>	<i>F</i>	<i>Sig.</i>
<i>UYUM</i>		<i>15-20</i>	54	3.90	0.93	3.162	0.000
		<i>21-25</i>	73	3.72	0.56		
		<i>26-35</i>	36	3.70	0.60		
		<i>36-45</i>	19	4.11	0.72		
		<i>46-55</i>	15	4.33	0.64		
		<i>56+</i>	3	4.33	0.64		
		<i>Toplam</i>	200	3.86	0.72		
<i>ÇEŞİTLİLİK</i>		<i>15-20</i>	54	3.01	0.82	6.263	0.000
		<i>21-25</i>	73	3.08	0.75		
		<i>26-35</i>	36	3.20	0.85		
		<i>36-45</i>	19	3.72	0.90		
		<i>46-55</i>	15	4.00	0.72		
		<i>56+</i>	3	3.93	0.29		
		<i>Toplam</i>	200	3.23	0.85		
<i>DOĞALLIK</i>		<i>15-20</i>	54	3.83	0.65	2.321	0.000
		<i>21-25</i>	73	3.73	0.54		
		<i>26-35</i>	36	3.96	1.05		
		<i>36-45</i>	19	4.12	0.55		
		<i>46-55</i>	15	4.26	0.70		
		<i>56+</i>	3	4.13	0.31		
		<i>Toplam</i>	200	3.88	0.71		
<i>İLGİNÇLİK</i>		<i>15-20</i>	54	2.70	0.95	6.481	0.000
		<i>21-25</i>	73	2.85	0.76		
		<i>26-35</i>	36	3.05	1.00		
		<i>36-45</i>	19	3.46	0.95		
		<i>46-55</i>	15	3.88	0.70		
		<i>56+</i>	3	3.80	0.53		
		<i>Toplam</i>	200	3.00	0.93		
<i>MANZARA GÜZELLİĞİ</i>		<i>15-20</i>	54	3.78	0.73	4.471	0.000
		<i>21-25</i>	73	3.67	0.61		
		<i>26-35</i>	36	3.85	0.63		
		<i>36-45</i>	19	4.21	0.61		
		<i>46-55</i>	15	4.34	0.79		
		<i>56+</i>	3	4.40	0.87		
		<i>Toplam</i>	200	3.84	0.69		

4.4.3 Eğitim Durumlarına Göre Parametre Değişkenlerinin Farklılaşma Durumu

Katılımcıların eğitim durumları ile parametreler arasında ki ilişkiyi incelemek için ANOVA ve Tukey Testi yapılmıştır. Parametreler arasında anlamlı farklılıklar ‘0.00 < p < 0.05’ ortalama ile belirlenmiştir.

4.4.3.1 Aluçdağı Tabiat Parkı

Tüm parametreler için eğitim durumuna göre verilen puanlarda anlamlı bir farklılık olduğu görölmektedir (Çizelge 4.11).

Yapılan Tukey Testi sonuçlarına göre uyum ve çeşitlilik parametrelerinde eğitim durumu ilköğretim ve lisansüstü olan kişilerin diğer öğrenim grupları ile aralarında bir anlamlılık olmadığı belirlenmiştir. Eğitim durumu ortaokul ve lise olan öğrenim gruplarının ise sadece eğitim durumu lisans olan kişilerle aralarında anlamlılık olduğu görölmüştür. Doğallık parametresinde ise eğitim durumu ilköğretim ve lise olan kişilerin diğer öğrenim grupları ile aralarında anlamlılık bulunamamıştır. Eğitim durumu ortaokul olan kişilerin ise eğitim durumu lisans ve lisansüstü olan kişilerle aralarında anlamlılık olduğu belirlenmiştir. İlginçlik parametresinde eğitim durumu ilköğretim olan kişilerin, diğer öğrenim grupları ile aralarında bir anlamlılık olmadığı belirlenmiştir. Manzara güzelliği parametresinde ise eğitim durumu ilköğretim ve lisansüstü olan kişilerin diğer öğrenim grupları ile aralarında anlamlılık olmadığı sonucuna varılmıştır. Eğitim durumu ortaokul ve lise olan kişilerin ise sadece eğitim durumu lisans olan kişiler ile aralarında bir anlamlılık olduğu belirlenmiştir. Ayrıca ANOVA Analizi sonuçlarına eğitim grupları arasında en düşük puanı göre uyum, çeşitlilik, ilginçlik ve manzara güzelliği parametrelerinde lisans grubu veririrken, doğallık parametresinde lisansüstü grubun verdiği belirlenmiştir. En yüksek puanı ise tüm parametrelerde eğitim durumu ortaokul olan kişilerin verdiği gözlemlenmiştir.

Çizelge 4.11 Aluçdağı Tabiat Parkı – ANOVA Analizi Sonuçları

		<i>Aluçdağı Tabiat Parkı</i>					
		<i>Eğitim Durumu</i>	<i>N</i>	<i>Ort.</i>	<i>SD</i>	<i>F</i>	<i>Sig.</i>
<i>UYUM</i>	<i>İlköğretim</i>		4	3.58	0.05	5.714	0.000
	<i>Ortaokul</i>		7	3.94	0.28		
	<i>Lise</i>		17	3.50	0.70		
	<i>Lisans</i>		157	2.91	0.79		
	<i>Lisansüstü</i>		15	3.15	0.77		
	<i>Toplam</i>		200	3.05	0.80		
<i>ÇEŞİTLİLİK</i>	<i>İlköğretim</i>		4	3.40	0.20	9.878	0.000
	<i>Ortaokul</i>		7	3.84	0.28		
	<i>Lise</i>		17	3.32	0.74		
	<i>Lisans</i>		157	2.49	0.83		
	<i>Lisansüstü</i>		15	2.93	0.69		
	<i>Toplam</i>		200	2.66	0.86		
<i>DOĞALLIK</i>	<i>İlköğretim</i>		4	3.53	0.15	4.121	0.000
	<i>Ortaokul</i>		7	4.00	0.14		
	<i>Lise</i>		17	3.48	0.64		
	<i>Lisans</i>		157	3.10	0.72		
	<i>Lisansüstü</i>		15	3.05	0.68		
	<i>Toplam</i>		200	3.17	0.71		
<i>İLGİNÇLİK</i>	<i>İlköğretim</i>		4	3.10	0.00	13.508	0.000
	<i>Ortaokul</i>		7	3.81	0.19		
	<i>Lise</i>		17	3.23	0.69		
	<i>Lisans</i>		157	2.23	0.83		
	<i>Lisansüstü</i>		15	2.59	0.52		
	<i>Toplam</i>		200	2.41	0.87		
<i>MANZARA GÜZELLİĞİ</i>	<i>İlköğretim</i>		4	3.90	0.40	7.121	0000
	<i>Ortaokul</i>		7	4.16	0.37		
	<i>Lise</i>		17	3.48	0.79		
	<i>Lisans</i>		157	2.87	0.88		
	<i>Lisansüstü</i>		15	3.34	0.93		
	<i>Toplam</i>		200	3.02	0.91		

4.4.3.2 Çamkoru Tabiat Parkı

Tüm parametreler için eğitim durumuna göre verilen puanlarda anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir (Çizelge 4.12).

Tukey Testi sonuçlarına göre uyum ve ilginçlik parametrelerinde eğitim durumu ilköğretim ve lise olan kişilerin yalnızca eğitim durumu lisans olan kişilerle, eğitim durumu ortaokul olan kişilerin ise lisans ve lisansüstü grupları ile aralarında anlamlılık olduğu belirlenmiştir. Eğitim durumu lisansüstü olan kişilerin sadece eğitim durumu ortaokul olan kişiler ile aralarında anlamlılık bulunmaktadır. Çeşitlilik parametresinde ilköğretim, ortaokul ve lise olan kişilerin, eğitim durumu lisans ve lisansüstü olan kişiler ile aralarında anlamlılık olduğu belirlenmiştir. Doğallık ve manzara güzelliği parametreleri incelendiğinde eğitim durumu ilköğretim, ortaokul ve

lise olan kişilerin sadece eğitim durumu lisans olan kişilerle aralarında anlamlılık olduğu, lisansüstü grubun ise diğer eğitim gruplarıyla aralarında bir anlamlılık olmadığı sonucuna varılmıştır. Ayrıca ANOVA Analizi sonuçlarına göre en düşük puanı uyum, doğallık, ilginçlik ve manzara güzelliği parametrelerinde lisans grubunun verdiği gözlemlenirken, çeşitlilik parametresinde de lisansüstü grubunun verdiği belirlenmiştir. En yüksek puanı ise çeşitlilik, doğallık ve manzara güzelliği parametrelerinde ilköğretim grubu, uyum ve ilginçlik parametrelerinde de ortaokul grubu vermiştir.

Çizelge 4.12 Çamkoru Tabiat Parkı – ANOVA Analizi Sonuçları

		<i>Çamkoru Tabiat Parkı</i>					
		<i>Eğitim Durumu</i>	<i>N</i>	<i>Ort.</i>	<i>SD</i>	<i>F</i>	<i>Sig.</i>
<i>UYUM</i>	<i>İlköğretim</i>		4	4.33	0.05	10.886	0.000
	<i>Ortaokul</i>		7	4.37	0.26		
	<i>Lise</i>		17	4.09	0.45		
	<i>Lisans</i>		157	3.41	0.63		
	<i>Lisansüstü</i>		15	3.61	0.51		
	<i>Toplam</i>		200	3.53	0.65		
<i>ÇEŞİTLİLİK</i>	<i>İlköğretim</i>		4	4.22	0.15	12.126	0.000
	<i>Ortaokul</i>		7	4.11	0.38		
	<i>Lise</i>		17	3.85	0.69		
	<i>Lisans</i>		157	2.92	0.78		
	<i>Lisansüstü</i>		15	3.05	0.55		
	<i>Toplam</i>		200	3.08	0.82		
<i>DOĞALLIK</i>	<i>İlköğretim</i>		4	4.47	0.13	7.990	0.000
	<i>Ortaokul</i>		7	4.39	0.23		
	<i>Lise</i>		17	3.86	0.69		
	<i>Lisans</i>		157	3.39	0.67		
	<i>Lisansüstü</i>		15	3.57	0.60		
	<i>Toplam</i>		200	3.50	0.70		
<i>İLGİNÇLİK</i>	<i>İlköğretim</i>		4	3.88	0.21	13.506	0.000
	<i>Ortaokul</i>		7	4.19	0.38		
	<i>Lise</i>		17	3.69	0.92		
	<i>Lisans</i>		157	2.70	0.80		
	<i>Lisansüstü</i>		15	3.12	0.57		
	<i>Toplam</i>		200	2.89	0.88		
<i>MANZARA GÜZELLİĞİ</i>	<i>İlköğretim</i>		4	4.50	0.36	7.934	0.000
	<i>Ortaokul</i>		7	4.46	0.41		
	<i>Lise</i>		17	4.04	0.60		
	<i>Lisans</i>		157	3.40	0.81		
	<i>Lisansüstü</i>		15	3.91	0.62		
	<i>Toplam</i>		200	3.55	0.82		

4.4.3.3 Şahinler Tabiat Parkı

Tüm parametreler için eğitim durumuna göre verilen puanlarda anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir (Çizelge 4.13).

Tukey Testi sonuçlarına göre uyum ve doğallık parametrelerinde hiçbir eğitim grubu arasında anlamlı bir farklılık olmadığı gözlemlenmiştir. Çeşitlilik ve ilginçlik parametrelerinde eğitim durumu ilköğretim, ortaokul ve lise olan kişilerin, yalnızca eğitim durumu lisans olan kişilerle aralarında bir anlamlılık olduğu, eğitim durumu lisansüstü olan kişilerin ise diğer eğitim gruplarıyla aralarında bir anlamlılık olmadığı belirlenmiştir. Manzara güzelliği parametresinde ise eğitim durumu ilköğretim olan kişilerin sadece eğitim durumu lisans olan kişilerle aralarında bir anlamlılık olduğu, diğer eğitim gruplarının birbirleri ile aralarında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna varılmıştır. Ayrıca ANOVA Analizi sonuçlarına göre tüm parametrelerde en yüksek puanı ilköğretim grubunun verdiği belirlenirken, en düşük puanı ise uyum parametresinde lisansüstü grubunun, diğer parametrelerde ise lisans grubunun verdiği belirlenmiştir.

Çizelge 4.13 Şahinler Tabiat Parkı – ANOVA Analizi Sonuçları

		<i>Şahinler Tabiat Parkı</i>					
		<i>Eğitim Durumu</i>	<i>N</i>	<i>Ort.</i>	<i>SD</i>	<i>F</i>	<i>Sig.</i>
<i>UYUM</i>	<i>İlköğretim</i>		4	4,57	0,43	3,270	0,000
	<i>Ortaokul</i>		7	4,41	0,44		
	<i>Lise</i>		17	4,12	0,56		
	<i>Lisans</i>		157	3,79	0,75		
	<i>Lisansüstü</i>		15	3,78	0,51		
	<i>Toplam</i>		200	3,86	0,72		
	<i>İlköğretim</i>		4	4,53	0,21		
<i>ÇEŞİTLİLİK</i>	<i>Ortaokul</i>		7	3,95	0,47	6,764	0,000
	<i>Lise</i>		17	3,69	0,78		
	<i>Lisans</i>		157	3,09	0,84		
	<i>Lisansüstü</i>		15	3,36	0,56		
	<i>Toplam</i>		200	3,23	0,85		
	<i>İlköğretim</i>		4	4,68	0,52		
	<i>Ortaokul</i>		7	4,25	0,63		
<i>DOĞALLIK</i>	<i>Lise</i>		17	3,92	0,67	3,050	0,000
	<i>Lisans</i>		157	3,81	0,58		
	<i>Lisansüstü</i>		15	4,19	1,49		
	<i>Toplam</i>		200	3,88	0,71		
	<i>İlköğretim</i>		4	4,15	0,19		
	<i>Ortaokul</i>		7	3,88	0,46		
	<i>Lise</i>		17	3,49	0,99		
<i>İLGİNÇLİK</i>	<i>Lisans</i>		157	2,84	0,92	6,548	0,000
	<i>Lisansüstü</i>		15	3,29	0,55		
	<i>Toplam</i>		200	3,00	0,93		
	<i>İlköğretim</i>		4	4,80	0,40		
	<i>Ortaokul</i>		7	4,31	0,67		
	<i>Lise</i>		17	3,96	0,87		
	<i>Lisans</i>		157	3,77	0,67		
<i>MANZARA GÜZELLİĞİ</i>	<i>Lisansüstü</i>		15	3,97	0,60	3,660	0,000
	<i>Toplam</i>		200	3,84	0,691		

4.4.4 Mesleklere Göre Parametre Değişkenlerinin Farklılaşma Durumu

Katılımcıların meslekleri ile parametreler arasında ki ilişkiyi incelemek için ANOVA ve Tukey Testi yapılmıştır. Parametreler arasında anlamlı farklılıklar ' $0.00 < p < 0.05$ ' ortalama ile belirlenmiştir.

4.4.4.1 Aluçdağı Tabiat Parkı

Tüm parametreler için meslek durumuna göre verilen puanlarda anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir (Çizelge 4.14).

Tukey testi sonuçlarına göre uyum, çeşitlilik ve doğallık parametreleri için meslek grubu memur olan kişilerin serbest meslek ve öğrenciler ile aralarında bir anlamlılık olduğu saptanmıştır. İlginçlik parametresinde ise memurlar ve öğrenciler arasında anlamlılık olduğu belirlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin diğer tüm meslek grubu ile aralarında anlamlılık vardır. Meslek grubu akademisyen ve çalışmıyor olan kişilerin de öğrenciler ile arasında anlamlılık bulunmaktadır. Manzara güzelliği parametresinde de memurlar ile serbest meslek grupları arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin ise memur, serbest meslek ve çalışmayan kişiler arasında bir anlamlılık olduğu belirlenmiştir. Akademisyenlerin manzara güzelliği parametresinde diğer meslek grupları ile arasında bir anlamlılık bulunamamıştır. Ayrıca ANOVA Analizi sonuçlarına göre tüm parametrelerde öğrencilerin en düşük puanı verdiği belirlenmiştir. Uyumluluk ve doğallık parametrelerinde en yüksek puanı memurların, çeşitlilik, ilginçlik ve manzara güzelliği parametrelerinde ise en yüksek puanı akademisyenlerin verdiği tespit edilmiştir.

Çizelge 4.14 Aluçdağı Tabiat Parkı – ANOVA Analizi Sonuçları

		<i>Aluçdağı Tabiat Parkı</i>					
	<i>Meslekler</i>	<i>N</i>	<i>Ort.</i>	<i>SD</i>	<i>F</i>	<i>Sig.</i>	
<i>UYUMLULUK</i>	<i>Memur</i>	25	3.81	0.73	11.084	0.000	
	<i>Serbest Meslek</i>	22	3.20	0.69			
	<i>Öğrenci</i>	132	2.81	0.72			
	<i>Akademisyen</i>	2	3.60	0.99			
	<i>Çalışmıyor</i>	19	3.21	0.82			
	<i>Toplam</i>	200	3.03	0.80			
<i>ÇEŞİTLİLİK</i>	<i>Memur</i>	25	3.54	0.67	14.576	0.000	
	<i>Serbest Meslek</i>	22	2.83	0.82			
	<i>Öğrenci</i>	132	2.40	0.75			
	<i>Akademisyen</i>	2	3.75	1.06			
	<i>Çalışmıyor</i>	19	3.04	0.89			
	<i>Toplam</i>	200	2.66	0.86			
<i>DOĞALLIK</i>	<i>Memur</i>	25	3.78	0.54	8.495	0.000	
	<i>Serbest Meslek</i>	22	3.30	0.68			
	<i>Öğrenci</i>	132	2.99	0.68			
	<i>Akademisyen</i>	2	3.50	0.68			
	<i>Çalışmıyor</i>	19	3.38	0.69			
	<i>Toplam</i>	200	3.17	0.71			
<i>İLGİNÇLİK</i>	<i>Memur</i>	25	3.25	0.70	17.226	0.000	
	<i>Serbest Meslek</i>	22	2.76	0.77			
	<i>Öğrenci</i>	132	2.11	0.76			
	<i>Akademisyen</i>	2	3.60	0.57			
	<i>Çalışmıyor</i>	19	2.88	0.81			
	<i>Toplam</i>	200	2.41	0.87			
<i>MANZARA GÜZELLİĞİ</i>	<i>Memur</i>	25	3.68	0.75	11.038	0.000	
	<i>Serbest Meslek</i>	22	3.36	0.50			
	<i>Öğrenci</i>	132	2.75	0.87			
	<i>Akademisyen</i>	2	4.10	1.27			
	<i>Çalışmıyor</i>	19	3.52	0.93			
	<i>Toplam</i>	200	3.02	0.91			

4.4.4.2 Çamkoru Tabiat Parkı

Tüm parametreler için meslek durumuna göre verilen puanlarda anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir (Çizelge 4.15).

Tukey testi sonuçlarına göre uyum parametresi için meslek grubu memur, serbest meslek ve öğrenci olan kişilerin birbirleri arasında anlamlılık olduğu sonucuna varılmıştır. Akademisyenlerin diğer meslek grupları ile arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır, meslek grubu çalışmıyor olan kişiler ile öğrenciler arasında ise anlamlılık olduğu tespit edilmiştir. Çeşitlilik parametresinde meslek grupları memur ve serbest meslek olan kişilerin öğrenciler ile aralarında bir anlamlılık bulunmuştur.

Akademisyenlerin diğer meslek grupları ile arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Meslek grubu çalışmıyor olan kişilerin ise sadece öğrenciler ile arasında bir anlamlılık olduğu belirlenmiştir. Ayrıca ANOVA Analizi sonuçlarına göre tüm parametrelerde en yüksek puanı memurların, en düşük puanı ise öğrencilerin verdiği belirlenmiştir.

Çizelge 4.15 Çamkoru Tabiat Parkı – ANOVA Analizi Sonuçları

		<i>Çamkoru Tabiat Parkı</i>					
	<i>Meslekler</i>	<i>N</i>	<i>Ort.</i>	<i>SD</i>	<i>F</i>	<i>Sig.</i>	
<i>UYUM</i>	<i>Memur</i>	25	4.27	0.48	19.548	0.000	
	<i>Serbest Meslek</i>	22	3.79	0.48			
	<i>Öğrenci</i>	132	3.30	0.53			
	<i>Akademisyen</i>	2	3.90	0.99			
	<i>Çalışmıyor</i>	19	3.82	0.78			
	<i>Toplam</i>	200	3.53	0.65			
<i>ÇEŞİTLİLİK</i>	<i>Memur</i>	25	3.94	0.64	24.112	0.000	
	<i>Serbest Meslek</i>	22	3.55	0.58			
	<i>Öğrenci</i>	132	2.75	0.67			
	<i>Akademisyen</i>	2	3.00	1.27			
	<i>Çalışmıyor</i>	19	3.67	0.78			
	<i>Toplam</i>	200	3.08	0.82			
<i>DOĞALLIK</i>	<i>Memur</i>	25	4.14	0.59	15.471	0.000	
	<i>Serbest Meslek</i>	22	3.85	0.53			
	<i>Öğrenci</i>	132	3.26	0.61			
	<i>Akademisyen</i>	2	3.65	0.64			
	<i>Çalışmıyor</i>	19	3.89	0.78			
	<i>Toplam</i>	200	3.50	0.70			
<i>İLGİNÇLİK</i>	<i>Memur</i>	25	3.70	0.74	21.567	0.000	
	<i>Serbest Meslek</i>	22	3.46	0.74			
	<i>Öğrenci</i>	132	2.55	0.69			
	<i>Akademisyen</i>	2	3.05	1.63			
	<i>Çalışmıyor</i>	19	3.53	0.92			
	<i>Toplam</i>	200	2.89	0.88			
<i>MANZARA GÜZELLİĞİ</i>	<i>Memur</i>	25	4.14	0.56	10.473	0.000	
	<i>Serbest Meslek</i>	22	3.94	0.40			
	<i>Öğrenci</i>	132	3.31	0.80			
	<i>Akademisyen</i>	2	4.05	0.92			
	<i>Çalışmıyor</i>	19	3.98	0.92			
	<i>Toplam</i>	200	3.55	0.82			

4.4.4.3 Şahinler Tabiat Parkı

Tüm parametreler için meslek durumuna göre verilen puanlarda anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir (Çizelge 4.16).

Tukey testi sonuçlarına göre uyum ve ilginçlik parametrelerinde meslek grubu memur olan kişilerin; serbest meslek ve öğrenci olan kişilerle arasında bir anlamlılık olduğu belirlenmiştir. Meslek grubu akademisyen ve çalışmıyor olan kişilerin ise diğer meslek grupları ile aralarında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna varılmıştır. Çeşitlilik parametresinde ise memurların sadece öğrencilerle, öğrencilerin ise çalışmayan kişilerle aralarında anlamlılık saptanmıştır. Meslek grubu serbest meslek ve akademisyen olan kişilerin diğer meslek grupları ile arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Doğallık parametresinde sadece memurlar ile öğrenciler arasında bir anlamlılık bulunmuştur, meslek grubu serbest meslek, akademisyen ve çalışmıyor olan kişiler ile diğer meslek grupları arasında bir anlamlılık bulunmamaktadır. Manzara güzelliği parametresinde memurlar ile öğrenciler arasında anlamlılık bulunmuştur. Öğrencilerin ise meslek grubu çalışmıyor olan kişiler ile arasında anlamlılık olduğu belirlenmiştir. Bu parametrede meslek grubu serbest meslek ve akademisyen olan kişilerin diğer meslek grupları ile aralarında bir anlamlılık olmadığı sonucuna varılmıştır. Ayrıca ANOVA Analizi sonuçlarına göre tüm parametrelerde en yüksek puanı memurların verdiği belirlenmiştir. Uyumluluk parametresinde en düşük puanı meslek grubu serbest meslek olan kişiler, diğer parametrelerde ise en düşük puanı öğrenciler vermiştir.

Çizelge 4.16 Şahinler Tabiat Parkı – ANOVA Analizi Sonuçları

		<i>Şahinler Tabiat Parkı</i>					
	<i>Meslekler</i>	<i>N</i>	<i>Ort.</i>	<i>SD</i>	<i>F</i>	<i>Sig.</i>	
<i>UYUM</i>	<i>Memur</i>	25	4.34	0.52	3.956	0.000	
	<i>Serbest Meslek</i>	22	3.69	0.59			
	<i>Öğrenci</i>	132	3.77	0.73			
	<i>Akademisyen</i>	2	4.17	0.61			
	<i>Çalışmıyor</i>	19	3.93	0.80			
	<i>Toplam</i>	200	3.86	0.72			
<i>ÇEŞİTLİLİK</i>	<i>Memur</i>	25	3.91	0.59	7.853	0.000	
	<i>Serbest Meslek</i>	22	3.34	0.85			
	<i>Öğrenci</i>	132	3.02	0.79			
	<i>Akademisyen</i>	2	3.27	1.15			
	<i>Çalışmıyor</i>	19	3.61	0.96			
	<i>Toplam</i>	200	3.23	0.85			
<i>DOĞALLIK</i>	<i>Memur</i>	25	4.35	1.19	4.494	0.000	
	<i>Serbest Meslek</i>	22	3.87	0.41			
	<i>Öğrenci</i>	132	3.76	0.59			
	<i>Akademisyen</i>	2	3.87	0.55			
	<i>Çalışmıyor</i>	19	4.12	0.68			
	<i>Toplam</i>	200	3.88	0.71			
<i>İLGİNÇLİK</i>	<i>Memur</i>	25	3.75	0.68	8.280	0.000	
	<i>Serbest Meslek</i>	22	3.21	0.97			
	<i>Öğrenci</i>	132	2.76	0.85			
	<i>Akademisyen</i>	2	3.13	1.29			
	<i>Çalışmıyor</i>	19	3.40	1.04			
	<i>Toplam</i>	200	3.00	0.93			
<i>MANZARA GÜZELLİĞİ</i>	<i>Memur</i>	25	4.20	0.70	4.368	0.000	
	<i>Serbest Meslek</i>	22	3.94	0.54			
	<i>Öğrenci</i>	132	3.71	0.67			
	<i>Akademisyen</i>	2	3.80	0.89			
	<i>Çalışmıyor</i>	19	4.19	0.75			
	<i>Toplam</i>	200	3.84	0.69			

4.5 Anket Grubuna Göre Parametre Ortalamaları

Çalışmanın bu kısmında ankete katılan katılımcı gruplarının (Halk ve Peyzaj Mimarlığı Öğrencileri) ankette kullanılan parametrelere verdiği puanlar değerlendirilmiştir (Çizelge 4.17).

Aluçdağı Tabiat Parkı'nda halkın katıldığı ankette en yüksek puanı manzara güzelliği parametresinin, en düşük puanı ise ilginçlik parametresinin aldığı belirlenmiştir. Peyzaj Mimarlığı öğrencilerinin katıldığı ankette ise en yüksek puanı doğallık parametresi, en düşük puanı ise ilginçlik parametresi almıştır.

Çamkoru Tabiat Parkı'nda halk en yüksek puanı manzara güzelliği parametresine, en düşük puanı da ilginçlik parametresine vermiştir. Peyzaj Mimarlığı öğrencilerinin katıldığı ankette ise en yüksek puanı uyum parametresi, en düşük puanı ise ilginçlik parametresi almıştır.

Şahinler Tabiat Parkı için yapılan anket sonuçlarına göre ise halkın katıldığı ankette en yüksek puanı alan parametrenin manzara güzelliği olduğu belirlenirken, en düşük puanı ise ilginçlik parametresinin aldığı görülmüştür. Peyzaj Mimarlığı öğrencileri ise en yüksek puanı doğallık, en düşük puanı da ilginçlik parametresine vermiştir.

Tüm tabiat parklarında en düşük puanı ilginçlik parametresinin aldığı görülmüştür. Bunun sebebi olarak ise tabiat parklarının içerisinde kullanılan donatı elemanları, kullanım alanları ya da parkların genel yapısının katılımcılar üzerinde ilginç bir etki bırakmadığı öngörülmektedir. Ayrıca tüm tabiat parkları içerisinde en yüksek puanı Şahinler Tabiat Parkı anketinde manzara güzelliği parametresinin aldığı belirlenmiştir. En düşük puanı ise Aluçdağı Tabiat Parkı anketinde ilginçlik parametresinin aldığı belirlenmiştir.

Çizelge 4.17 Anket Gruplarına Göre Parametre Ortalamaları

<i>Tabiat Parkları</i>	<i>Katılımcı Grubu</i>	<i>Parametreler</i>				<i>Manzara Güzelliği</i>
		<i>Uyum</i>	<i>Çeşitlilik</i>	<i>Doğallık</i>	<i>İlginçlik</i>	
<i>Aluçdağı Tabiat Parkı</i>	<i>Halk</i>	3,49	3,20	3,57	2,95	3,62
	<i>Peyzaj Mimarları</i>	2,57	2,13	2,78	1,87	2,42
<i>Çamkoru Tabiat Parkı</i>	<i>Halk</i>	3,84	3,54	3,80	3,37	3,93
	<i>Peyzaj Mimarları</i>	3,22	2,62	3,20	2,41	3,17
<i>Şahinler Tabiat Parkı</i>	<i>Halk</i>	4,01	3,59	4,01	3,39	4,09
	<i>Peyzaj Mimarları</i>	3,70	2,87	3,75	2,60	3,60

4.6 Katılımcı Gruplarına Göre Parametre Ortalamaları ve Standart Sapmaları

İncelenen bu başlıkta ankette kullanılan parametrelerin fotoğraflara verilen puanlara göre olan ortalamaları ve standart sapmaları verilmiştir.

4.6.1 Halk İçin Yapılan Anket – Katılımcı Gruplarına Göre Parametre Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Halk için yapılan anket verileri Çizelge 4.18'de gösterilmiştir.

Aluçdağı Tabiat Parkı'nda parametre ve fotoğraflara verilen puanların ilişkisi incelendiğinde uyum parametresinde en yüksek puanı ATP 5'in, en düşük puanı ise ATP 3'ün aldığı belirlenmiştir. ATP 5 alanda bulunan yürüyüş yolunu temsil etmektedir ve alanın doğal yapısına uyum sağladığı için katılımcıların beğenisini topladığı öngörülmektedir. ATP 3 ise alanda bulunan tuvaletleri temsil etmektedir ve kullanılan materyalleri alanın doğal yapısına uyum sağlamadığı için kullanıcıların düşük puan verdiği ön görülmektedir.

Çeşitlilik parametresinde ise en yüksek puanı alan fotoğrafın ATP 4, en düşük puanı alan fotoğrafın ise ATP 3 olduğu belirlenmiştir. ATP 4 alanın kamp bölgesini temsil etmektedir ve tabiat parkı kullanıcılarına doğal ortamda rekreasyon imkânı sunduğu için katılımcıların beğenisini kazandığı düşünülmektedir. Ancak ATP 3'ün katılımcılara çeşitlilik anlamında olumlu bir izlenim bırakmadığı düşünülmektedir.

Doğallık parametresinde en yüksek puanı ATP 7, en düşük puanı ise ATP 3 almıştır. ATP 7 alanın doğal orman yapısını temsil etmektedir ve yeşil bitki örtüsü ile kullanıcıların ilgisini çektiği düşünülmektedir. Alanda bulunan tuvaletleri temsil eden ATP 3'ün ise tuvaletlerde kullanılan malzemelerin doğal yapıda olmamasından dolayı katılımcılardan düşük puan aldığı öngörülmektedir.

İlginçlik parametresinde en yüksek puanı ATP 4, en düşük puanı da ATP 9 almıştır. ATP 4'te alanda bulunan kamp alanı belirtilmiştir ve katılımcılar ilginçlik oranında bu fotoğrafa yüksek puan vermişlerdir. ATP 9 ise alanda el ve bulaşık yıkamak için kullanılan bir çeşmeyi temsil etmektedir ve katılımcılara ilginçlik yönünden zayıf geldiği düşünülmektedir.

Manzara güzelliği parametresinde ise en yüksek puanı ATP 5, en düşük puanı da ATP 9 almıştır. ATP 5 alanda bulunan yürüyüş yolunu temsil etmektedir ve alanda manzara anlamında en yüksek puanı alan fotoğraf olmuştur. ATP 9 ise alanda kullanılan bir çeşmeyi temsil etmektedir ve alanda kullanılan bu çeşmenin, katılımcılar tarafından alanın manzara güzelliğini bozduğu şeklinde düşündüğü öngörülmüştür.

Çamkoru Tabiat Parkı'nda ise tüm parametrelerde en yüksek puanı ÇTP 7'nin aldığı görülmüştür. ÇTP 7, alanda bulunan doğal göl manzarasını temsil etmektedir ve alanın doğal yapısına olan uyumu, doğallığı, çeşitliliği, ilginçlik ve manzara güzelliği yönüyle katılımcıların beğenisini toplamıştır. Uyum ve manzara güzelliği

parametrelerinde en düşük ÇTP 6 almıştır. ÇTP 6, alanda bulunan çocuk oyun elemanlarını temsil etmektedir ve renk-materyal bakımından alanın doğal yapısına uyum sağlamadığı ve alanın manzara güzelliğini olumsuz yönde etkilediği için katılımcılar tarafından düşük puan verildiği öngörülmektedir.

Çeşitlilik, doğallık ve ilginçlik parametrelerinde en düşük puanı ÇTP 3 almıştır. ÇTP 3, alanda kullanılan tuvaletleri temsil etmektedir çeşitlilik ve ilginçlik yönünden zayıf olması ve kullanılan materyallerin doğal yapıda olmamasından dolayı katılımcıların düşük puan verdiği öngörülmektedir.

Şahinler Tabiat Parkı'nda ise uyum ve manzara güzelliği parametrelerinde en yüksek puanı ŞTP 7 almıştır. ŞTP 7, alanın doğal göl manzarasını temsil etmektedir ve gölün çevresi ile olan uyumu ve manzara güzelliği yönünden alana etkili bir görünüm kazandığı için katılımcılar tarafından yüksek puan verildiği düşünülmektedir.

Çeşitlilik, doğallık ve ilginçlik parametrelerinde ise en yüksek puanı ŞTP 8 almıştır. ŞTP 8 ise alanda bulunan oturma birimini temsil etmektedir ve kullanım alanının çeşitliliği ve ilginçliği, kullanılan malzemelerin doğallığı yönüyle katılımcıların beğenisini topladığı öngörülmektedir.



Şekil 4.1 Yürüyüş Yolu



Şekil 4.2 Tuvalet



Şekil 4.3 Kamp Alanı



Şekil 4.4 Yeşil Alan



Şekil 4.5 Çeşme



Şekil 4.6 Gölet



Şekil 4.7 Oyun Elemanları



Şekil 4.8 Tuvalet



Şekil 4.9 Gölet



Şekil 4.10 Donatı Elemanları

Çizelge 4.18 Halk İçin Yapılan Anket – Katılımcı Gruplarına Göre Parametre Ortalamaları ve Standart Sapmaları

			<i>Halk İçin Yapılan Anket</i>									
			<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>
<i>Aluçdağı Tabiat Parkı</i>	<i>Uyum</i>	<i>Ortalama</i>	3,67	3,13	3,02	3,90	4,07	3,44	3,97	3,21	3,16	3,29
		<i>Std. Sapma</i>	1,074	1,203	1,189	0,980	1,057	1,192	1,226	1,328	1,346	1,305
	<i>Çeşitlilik</i>	<i>Ortalama</i>	3,25	2,91	2,84	3,56	3,52	3,24	3,49	3,02	2,91	3,21
		<i>Std. Sapma</i>	1,048	1,111	1,152	1,157	1,168	1,224	1,219	1,371	1,156	1,828
	<i>Doğallık</i>	<i>Ortalama</i>	3,83	3,35	3,12	3,84	4,00	3,40	4,20	3,48	3,14	3,30
		<i>Std. Sapma</i>	1,083	1,175	1,258	1,080	0,943	1,101	1,025	1,243	1,206	1,337
	<i>İlginçlik</i>	<i>Ortalama</i>	2,92	2,87	2,73	3,19	3,17	3,17	2,96	2,80	2,72	3,00
		<i>Std. Sapma</i>	1,195	1,116	1,153	1,125	1,280	1,173	1,294	1,385	1,223	1,189
	<i>Manzara Güzelliği</i>	<i>Ortalama</i>	3,38	3,51	3,40	4,19	4,22	3,60	4,05	3,34	3,24	3,25
		<i>Std. Sapma</i>	1,162	1,115	1,231	0,837	0,811	1,247	1,095	1,312	1,393	1,242
<i>Çankırı Tabiat Parkı</i>	<i>Uyum</i>	<i>Ortalama</i>	3,98	3,42	3,51	3,53	4,11	3,39	4,44	3,96	3,99	4,06
		<i>Std. Sapma</i>	1,137	1,121	1,049	1,000	1,024	1,278	0,935	1,044	1,059	1,238
	<i>Çeşitlilik</i>	<i>Ortalama</i>	3,63	3,11	2,95	3,39	3,65	3,07	4,10	3,92	3,82	3,76
		<i>Std. Sapma</i>	1,031	1,118	1,019	1,100	1,258	1,297	1,078	0,950	1,132	1,199
	<i>Doğallık</i>	<i>Ortalama</i>	3,93	3,40	3,19	3,56	3,98	3,33	4,48	3,96	4,13	4,00
		<i>Std. Sapma</i>	0,998	1,163	1,261	1,122	1,163	1,311	0,882	1,024	0,939	1,155
	<i>İlginçlik</i>	<i>Ortalama</i>	3,53	3,04	2,77	3,06	3,52	2,96	3,96	3,57	3,71	3,56
		<i>Std. Sapma</i>	1,218	1,171	1,127	1,118	1,227	1,271	1,072	1,225	1,192	1,388
	<i>Manzara Güzelliği</i>	<i>Ortalama</i>	4,02	3,69	3,63	3,59	3,94	3,34	4,58	4,15	4,30	4,08
		<i>Std. Sapma</i>	1,101	1,285	1,152	1,138	1,162	1,343	0,843	0,978	0,990	1,228
<i>Şahinler Tabiat Parkı</i>	<i>Uyum</i>	<i>Ortalama</i>	4,12	3,45	3,91	4,11	3,79	3,60	4,38	4,34	4,07	4,37
		<i>Std. Sapma</i>	1,037	1,410	0,986	0,952	1,104	1,255	0,919	0,879	0,924	0,837
	<i>Çeşitlilik</i>	<i>Ortalama</i>	3,62	3,31	3,35	3,48	3,44	3,26	3,84	4,12	3,64	3,84
		<i>Std. Sapma</i>	0,972	1,316	1,029	1,068	1,209	1,107	1,143	0,935	1,177	1,204
	<i>Doğallık</i>	<i>Ortalama</i>	3,96	3,44	3,73	3,87	4,16	3,53	4,28	4,41	4,09	4,16
		<i>Std. Sapma</i>	0,974	1,297	1,024	1,031	0,950	1,123	0,944	0,805	1,111	1,002
	<i>İlginçlik</i>	<i>Ortalama</i>	3,61	3,21	3,20	3,38	3,32	2,98	3,68	3,78	3,37	3,53
		<i>Std. Sapma</i>	1,222	1,365	1,279	1,052	1,213	1,255	1,180	1,194	1,178	1,267
	<i>Manzara Güzelliği</i>	<i>Ortalama</i>	4,06	3,54	3,85	4,12	4,03	3,72	4,58	4,55	4,17	4,30
		<i>Std. Sapma</i>	1,003	1,494	1,201	0,998	1,159	1,120	0,794	0,999	1,016	0,859

4.6.2 Peyzaj Mimarları İçin Yapılan Anket – Katılımcı Gruplarına Göre Parametre Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Peyzaj Mimarlığı öğrencileri için yapılan anket verileri, Çizelge 3.19’da gösterilmiştir.

Aluçdağı Tabiat Parkı’nda uyum, çeşitlilik, doğallık ve manzara güzelliği parametrelerinde en yüksek puanı ATP 9 almıştır. ATP 9, alanın doğal orman yapısını temsil etmektedir ve katılımcılar tarafından alanın yapısıyla uyumlu, doğal, bitki örtüsü bakımından çeşitli ve manzara güzelliği yönünden etkili olduğu için yüksek puan aldığı düşünülmektedir.

İlginçlik parametresinde ise en yüksek puanı ATP 4 almıştır. ATP 4, kamp alanını temsil etmektedir ve katılımcılar tarafından ilginçlik yönünde yüksek puan almıştır.

Tüm parametrelerden en düşük puanı ise ATP 9 almıştır. ATP 9, alanda el ve bulaşık yıkamak amacıyla kullanılan çeşmeyi temsil etmektedir ve katılımcıların alanla uyumlu olmadığı, doğallık, ilginçlik, çeşitlilik ve manzara güzelliği bakımından yetersiz olduğu için düşük puan verdiği öngörülmektedir.

Çamkoru Tabiat Parkı’nda ise uyum, çeşitlilik, doğallık ve ilginçlik parametrelerinde en yüksek puanı ÇTP 7 almıştır. ÇTP 7, alanda bulunan gölü temsil etmektedir ve çevre ile olan uyumu, doğallığı, çeşitliliği ve ilginçliği yönünden katılımcılar tarafından yüksek puan almıştır.

Manzara güzelliği parametresinde ise en yüksek puanı ÇTP 8 almıştır. ÇTP 8, alanda kullanılan oturma birimlerini temsil etmektedir ve doğal yapısı ile alanın manzara güzelliğine katkıda bulunduğu için katılımcılar tarafından yüksek puan verildiği düşünülmektedir.

Uyum, doğallık ve manzara güzelliği parametrelerinde en düşük puanı ÇTP 6 almıştır. ÇTP 6, alanda kullanılan çocuk oyun elemanlarını temsil etmektedir ve çevreyle olan uyumsuzluğu, materyallerinin doğal yapıda olmaması ve alanın manzara güzelliğini olumsuz yönde etkilemesi sebebiyle katılımcılar tarafından düşük puan verildiği öngörülmektedir.

Çeşitlilik ve ilginçlik parametrelerinde ise en düşük puanı ÇTP 3 almıştır. ÇTP 3, alanda kullanılan tuvaletleri temsil etmektedir ve çeşitlilik ve ilginçlik bakımından zayıf olduğundan katılımcılar tarafından düşük puan verildiği düşünülmektedir.

Şahinler Tabiat Parkı'nda ise tüm parametrelerde en düşük puanı ŞTP 2 almıştır. ŞTP 2, alanda kullanılan bir çeşmeyi temsil etmektedir ve çevre ile olan uyumsuzluğu, materyallerinin doğal yapıda olmaması, çeşitlilik ve ilginçlik bakımından zayıf olması, alanın manzara güzelliğini olumsuz yönde etkilediği için katılımcılar tarafından düşük puan verildiği öngörülmektedir.

Uyum parametresinde en yüksek puanı ŞTP 10 almıştır. ŞTP 10, alanın açık yeşil alan bölgesini temsil etmektedir ve bitki örtüsünün çevre ile olan uyumu sebebiyle katılımcılar tarafından yüksek puan verildiği düşünülmektedir.

Çeşitlilik ve manzara güzelliği parametrelerinde en yüksek puanı ÇTP 8 almıştır. ÇTP 8, alanda kullanılan oturma birimini temsil etmektedir ve kullanım çeşitliliği ve alanın manzara güzelliğine katkıda bulunduğu sebebiyle katılımcılar tarafından yüksek puan verildiği düşünülmektedir.

Doğallık ve ilginçlik parametrelerinde ise en yüksek puanı ŞTP 7 almıştır. ŞTP 7, alanın göl manzarasını temsil etmektedir ve gölün doğal yapısı ve ilginçliği yönüyle katılımcılar tarafından yüksek puan verildiği öngörülmektedir.



Şekil 4.11 Donatı Elemanı



Şekil 4.12 Çeşme



Şekil 4.13 Yeşil Alan

Çizelge 4.19 Peyzaj Mimarları İçin Yapılan Anket – Katılımcı Gruplarına Göre Parametre Ortalamaları ve Standart Sapmaları

			Peyzaj Mimarları İçin Yapılan Anket									
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Aluçdağı Tabiat Parkı	Uyum	Ortalama	2.50	2.26	2.38	3.24	3.78	2,57	3,93	1,69	1,57	1,74
		Std. Sapma	1.010	1.031	1.117	1.173	1.060	1,112	1,174	1,161	0,832	1,031
	Çeşitlilik	Ortalama	2.07	2.08	1.88	2.49	2,42	2,49	2,56	1,76	1,66	1,89
		Std. Sapma	0.868	1.032	0.844	1.068	0,997	1,000	1,459	1,026	0,901	0,963
	Doğallık	Ortalama	2.96	2.51	2.47	3.47	3,93	2,39	4,35	2,15	1,74	1,81
		Std. Sapma	1.063	1.049	1.132	1.115	1,008	1,136	1,086	1,242	0,928	1,032
	İlginçlik	Ortalama	1.66	1.66	1.55	2,38	2,15	2,50	2,29	1,66	1,53	1,42
		Std. Sapma	0.890	0.924	0.903	1.162	1,067	1,235	1,328	1,121	0,962	0,819
	Manzara Güzelliği	Ortalama	2.11	2.03	2.13	3.52	3,60	2,26	3,66	1,66	1,54	1,70
		Std. Sapma	1.081	1.029	1.178	4.396	1,181	1,177	1,265	1,103	1,218	1,078
Çankoru Tabiat Parkı	Uyum	Ortalama	3.09	2.33	2.06	2.90	3.77	1.83	4.70	3.95	3.84	3.78
		Std. Sapma	1.065	1.045	1.013	1.168	1,043	1.064	0.577	0.880	0.929	0.980
	Çeşitlilik	Ortalama	2.33	1.92	1.71	2.32	3.03	1.82	3.88	3.16	3.07	2.96
		Std. Sapma	1.074	0.884	0.868	1.062	1.159	0.936	1.289	1.195	1.166	1.145
	Doğallık	Ortalama	3.13	2.49	2.09	3.13	3.57	1.87	4.83	3.77	3.61	3.50
		Std. Sapma	1.152	1.176	1.173	1.125	1.130	1.012	0.451	0.920	1.081	1.000
	İlginçlik	Ortalama	2.53	1.68	1.60	2.07	2.90	1.63	4.69	2.77	2.70	2.57
		Std. Sapma	1.337	0.952	0.853	0.987	1.251	1.051	0.761	1.162	1.227	1.200
	Manzara Güzelliği	Ortalama	2.75	2.27	2.22	2.90	3.71	1.76	3.41	3.84	3.52	3.41
		Std. Sapma	1.234	1.213	1.276	1.243	1.122	0.996	1.422	1.032	1.193	1.138
Şahinler Tabiat Parkı	Uyum	Ortalama	3.30	2.24	3.33	3.44	4.08	3.06	4.52	4.58	3.54	4.87
		Std. Sapma	1.193	1.215	1,223	1.002	1.041	1.179	0.810	0.622	1.105	5.130
	Çeşitlilik	Ortalama	2.71	1.98	2.55	2.75	2.89	2.59	3.55	3.63	2.68	3.33
		Std. Sapma	1.094	1.073	1.201	1.077	1.363	1.083	1.410	1.186	1.171	1.378
	Doğallık	Ortalama	3.49	2.20	3.28	3.63	4.35	2.98	4.69	4.56	3.79	4.52
		Std. Sapma	1.087	1.214	1.190	1.051	0.892	1.163	0.761	0.625	1.008	0.835
	İlginçlik	Ortalama	2.87	1.81	2.38	2.28	2.47	2.18	3.41	3.30	2.38	2.95
		Std. Sapma	1.284	1.212	1.237	1.092	1.389	1.132	1.422	1.360	1.293	1.527
	Manzara Güzelliği	Ortalama	3.20	2.19	3.14	3.34	3.88	2.66	4.74	4.76	3.60	4.46
		Std. Sapma	1.110	1.316	1.279	1.112	1.192	1.208	0.613	0.653	1.054	0.822

4.7 Tabiat Parklarında Duygu Parametrelerine Verilen Puanlar

Görsel kalite analizi ve değerlendirmesi kapsamında yapılan çalışmanın bu kısmında anketlerde tabiat parkları için sunulan duygu parametreleri incelenmiştir. Duygu parametreleri tabiat parklarına göre incelenmiştir ve her park için ankete katılan 200 kişinin verdiği puan sayısı değerlendirilmiştir.

Mutluluk parametresi en fazla (75) ve en az (5) değerlerini Çamkoru Tabiat Parkı'nda almıştır. Aluçdağı Tabiat Parkı'nda en az oran olarak 25 kişi 5 puan, en fazla oran olarak da 52 kişi 2 puan vererek bu parametreyi değerlendirmiştir. Şahinler Tabiat Parkı'nda ise en az oranla 7 kişi 1 puan, 74 kişi de 5 puan vererek bu parametreyi değerlendirmiştir.

Huzur parametresi incelendiğinde Aluçdağı Tabiat Parkı için 31 kişinin 1 puan, 56 kişinin de 3 puan verdiği görülmüştür. Çamkoru Tabiat Parkı'nda 6 kişi 1 puan, 75 kişi de 4 puan vermiştir. Şahinler Tabiat Parkı'nda ise 4 kişinin 1 puan, 85 kişinin de 5 puan verdiği görülmektedir. Huzur parametresi en yüksek ve en düşük oranları Şahinler Tabiat Parkı'nda almıştır.

Heyecan parametresinde ise Aluçdağı Tabiat Parkı için 68 kişinin 1 puan, 15 kişinin de 5 puan verdiği belirlenmiştir. Çamkoru Tabiat Parkı'nda 6 kişi 1 puan, 75 kişi de 4 puan verirken, Şahinler Tabiat Parkı'nda 4 kişinin 1 puan, 85 kişinin de 5 puan verdiği görülmüştür.

Rahatsız edici parametresi incelendiğinde Aluçdağı Tabiat Parkı'nda 64 kişi 1 puan verirken, 29 kişi de 5 puan vermiştir. Çamkoru Tabiat Parkı'nda 108 kişi 1, 1 kişi de 5 puanını verirken, Şahinler Tabiat Parkı'nda da 121 kişi 1 puanını vermiştir. Ancak bu parkta hiç kimse bu parametreye 4 puanını vermemiştir.

Korku verici parametresi için Aluçdağı Tabiat Parkı'nda 103 kişi 1 puan, 8 kişi de 5 puan vermiştir. Çamkoru Tabiat Parkı için bu parametrede 138 kişi 1 puan, 1 kişinin de 5 puan verdiği görülmüştür. Şahinler Tabiat Parkı'nda ise 148 kişi bu parametreye 1 puan verirken, 1 kişinin 4 ve 1 kişinin de 5 puan verdiği belirlenmiştir.

Güvensiz parametresi incelendiğinde ise Aluçdağı Tabiat Parkı'nda bu parametreye 84 kişinin 1, 15 kişinin de 5 puan verdiği görülmüştür. Çamkoru Tabiat Parkı'nda 123 kişi bu parametreye 1, 1 kişi de 5 puan, Şahinler Tabiat Parkı'nda ise 141 kişi bu parametreye 1 puan verirken, katılımcıların hiçbiri 5 puanını vermemiştir.

Çizelge 4.20 Tabiat Parklarında Duygu Parametrelerine Verilen Puanlar

<i>Parametreler</i>	<i>Tabiat Parkları</i>	<i>Puanlar</i>				
		<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
<i>Mutluluk</i>	<i>Aluçdağı Tabiat Parkı</i>	35	52	50	38	25
	<i>Çamkoru Tabiat Parkı</i>	5	20	44	75	56
	<i>Şahinler Tabiat Parkı</i>	7	13	35	71	74
<i>Huzur</i>	<i>Aluçdağı Tabiat Parkı</i>	31	38	56	45	30
	<i>Çamkoru Tabiat Parkı</i>	6	20	39	75	60
	<i>Şahinler Tabiat Parkı</i>	4	18	40	53	85
<i>Heyecan</i>	<i>Aluçdağı Tabiat Parkı</i>	68	52	35	30	15
	<i>Çamkoru Tabiat Parkı</i>	24	37	45	51	43
	<i>Şahinler Tabiat Parkı</i>	23	36	41	57	43
<i>Rahatsız Edici</i>	<i>Aluçdağı Tabiat Parkı</i>	64	36	37	34	29
	<i>Çamkoru Tabiat Parkı</i>	108	59	22	10	1
	<i>Şahinler Tabiat Parkı</i>	121	57	21	0	1
<i>Korku Verici</i>	<i>Aluçdağı Tabiat Parkı</i>	103	35	34	20	8
	<i>Çamkoru Tabiat Parkı</i>	138	43	11	7	1
	<i>Şahinler Tabiat Parkı</i>	148	36	14	1	1
<i>Güvensiz</i>	<i>Aluçdağı Tabiat Parkı</i>	84	34	34	33	15
	<i>Çamkoru Tabiat Parkı</i>	123	53	13	10	1
	<i>Şahinler Tabiat Parkı</i>	141	36	16	7	0

4.8 Her Tabiat Parkı İçin Duygu Parametreleri Ortalamaları ve Tabiat Parklarına Göre Parametrelere Verilen Ortalamalar Arasında ANOVA Analizi

Katılımcıların tabiat parklarına göre değerlendirdikleri duygu analizlerinin sonuçları değerlendirilmiştir ve ortalamalar arasında ANOVA Analizi yapılmıştır. Tüm duygu parametreleri içerisinde en yüksek ortalamayı Şahinler Tabiat Parkı'nda huzur parametresi almıştır. En düşük ortalamayı ise yine Şahinler Tabiat Parkı'nda korku verici parametresi almıştır.

Çizelge 4.21 Her Tabiat Parkı İçin Duygu Parametreleri Ortalamaları ve Tabiat Parklarına Göre Parametrelere Verilen Ortalamalar Arasında ANOVA Analizi

	<i>Tabiat Parkları</i>	<i>N</i>	<i>Ort.</i>	<i>SD.</i>	<i>F</i>	<i>Sig.</i>
<i>Mutluluk</i>	<i>Aluçdağı Tabiat Parkı</i>	200	2.83	1.276	57.839	0.000
	<i>Çamkoru Tabiat Parkı</i>	200	3.79	1.041		
	<i>Şahinler Tabiat Parkı</i>	200	3.96	1.060		
<i>Huzur</i>	<i>Aluçdağı Tabiat Parkı</i>	200	3.03	1.282	39.867	0.000
	<i>Çamkoru Tabiat Parkı</i>	200	3.82	1.066		
	<i>Şahinler Tabiat Parkı</i>	200	3.99	1.082		
<i>Heyecan</i>	<i>Aluçdağı Tabiat Parkı</i>	200	2.36	1.292	33.497	0.000
	<i>Çamkoru Tabiat Parkı</i>	200	3.26	1.312		
	<i>Şahinler Tabiat Parkı</i>	200	3.31	1.304		
<i>Rahatsız Edici</i>	<i>Aluçdağı Tabiat Parkı</i>	200	2.64	1.446	64.651	0.000
	<i>Çamkoru Tabiat Parkı</i>	200	1.69	0.894		
	<i>Şahinler Tabiat Parkı</i>	200	1.52	0.723		
<i>Korku Verici</i>	<i>Aluçdağı Tabiat Parkı</i>	200	1.98	1.205	26.304	0.000
	<i>Çamkoru Tabiat Parkı</i>	200	1.45	0.794		
	<i>Şahinler Tabiat Parkı</i>	200	1.36	0.679		
<i>Güvensiz</i>	<i>Aluçdağı Tabiat Parkı</i>	200	2.31	1.357	40.666	0.000
	<i>Çamkoru Tabiat Parkı</i>	200	1.57	0.860		
	<i>Şahinler Tabiat Parkı</i>	200	1.45	0.787		

4.9 Her Tabiat Parkı İçin Pozitif ve Negatif Duygu Ortalamaları ve Tabiat Parklarına Göre ANOVA Analizi

Katılımcılara tabiat parklarından bazı görseller sunularak, katılımcılardan bu görselleri belirlenen parametrelere göre puanlandırmaları istenmiştir. Anket sonunda her tabiat parkı için katılımcılara görsellerin tümüne bakarak tabiat parklarının kişide hangi hisleri uyandırdığı, katılımcılara ne hissettirdiğine dair parametreler sunulmuş ve bu parametreleri de değerlendirmeleri istenmiştir. Katılımcılara sunulan duygu parametreleri mutluluk, huzur heyecan, rahatsız edici, korku verici ve güvensiz olarak belirlenmiştir. Duygu parametrelerinden mutluluk, huzur ve heyecan pozitif duygular; rahatsız edici, korku verici ve güvensiz de negatif duygular olarak gruplandırılmıştır.

Anket verileri ile yapılan ANOVA Testi sonucuna göre tabiat parklarında pozitif duygularda en yüksek ortalamayı alan parkın Şahinler Tabiat Parkı, negatif duygularda ise en yüksek ortalamayı alan parkın da Aluçdağı Tabiat Parkı olduğu belirlenmiştir.

Çizelge 4.22 Her Tabiat Parkı İçin Pozitif ve Negatif Duygu Ortalamaları ve Tabiat Parklarına Göre ANOVA Analizi

	<i>Tabiat Parkları</i>	<i>N</i>	<i>Ort.</i>	<i>SD.</i>	<i>F</i>	<i>Sig.</i>
<i>Pozitif</i>	<i>Aluçdağı Tabiat Parkı</i>	200	2.74	1.136	54.246	0.000
	<i>Çamkoru Tabiat Parkı</i>	200	3.62	1.006		
	<i>Şahinler Tabiat Parkı</i>	200	3.75	1.022		
<i>Negatif</i>	<i>Aluçdağı Tabiat Parkı</i>	200	2.31	1.145	60.070	0.000
	<i>Çamkoru Tabiat Parkı</i>	200	1.57	0.703		
	<i>Şahinler Tabiat Parkı</i>	200	1.44	0.622		

4.10 Her Tabiat Parkı İçin Toplam His Puanları ve ANOVA Analizi

Toplam his puanlarını belirlemek için pozitif (mutluluk, huzur, heyecan) duygulara (+) değer, negatif (rahatsız edici, korku verici, güvensiz) duygulara ise (–) değer verilerek, her tabiat parkı için tüm duyguların toplam puanı belirlenmiş ve bu puanların ortalamaları alınmıştır. Elde edilen değerler Toplam His Puanı olarak nitelenmiştir. Her bir tabiat parkının aldığı toplam his puanlarının farklılığını ortaya koymak amacı ile One Way ANOVA analizi yapılmış (Çizelge 3.23) ve hangi tabiat parkının farklılaştığını görmek amacı ile veriler Tukey testine tabi tutulmuştur.

Toplam His Puanları incelendiğinde; Aluçdağı Tabiat Parkının oldukça düşük puana (1.30) sahip olduğu ve diğer parklarla aradaki farkın istatistiksel olarak da anlamlı olduğu görülmektedir. Şahinler Tabiat Parkı en yüksek puana sahip olmakla beraber, Tukey testi sonuçlarının göre Çamkoru Tabiat Parkı ile aralarında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Çamkoru ve Şahinler Tabiat parkları 5’in üzerinde puanlara sahip olup, genel olarak olumlu duygular içermekte, Şahinler Tabiat parkı ise 5’in oldukça altında bir puan alarak olumsuz duyguları daha fazla hissettirmektedir.

Çizelge 4.23 Her Tabiat Parkı İçin Toplam His Puanları ve ANOVA Analizi

<i>Tabiat Parkları</i>	<i>N</i>	<i>Ort.</i>	<i>SD.</i>	<i>F</i>	<i>Sig.</i>
<i>Aluçdağı Tabiat Parkı</i>	200	1.30	6.206	73.473	0.000
<i>Çamkoru Tabiat Parkı</i>	200	6.16	4.355		
<i>Şahinler Tabiat Parkı</i>	200	6.94	4.339		

5. TARTIŞMA ve SONUÇ

Günümüzde kentsel ve kırsal mekanlarda yaşayan insanlar, doğa ile iç içe zaman geçirmek, yeşil alanlarda rekreasyonel faaliyetlerde bulunmak eğilimindedirler. İnsanlar, yenilenmek, çalışma hayatlarında verimli olabilmek için enerji kazanmak, serbest zamanlarını eğlenerek geçirmek gibi amaçlarla rekreasyonel alanlarına ihtiyaç duyarlar. Görsel kalite analizi yöntemi; rekreasyon alanlarının sürdürülebilir yönetimi ve ziyaretçilere daha iyi bir deneyim sunma amacıyla önemli bilgiler sunmayı hedeflemektedir. Dünya genelinde hızla yayılan rekreasyonel aktivitelere tabiat parkları da bir alternatif sunmaktadır. Tabiat parklarında görsel kalite analizi, bu alanların korunması ve ziyaretçilere keyifli deneyimler sunulması için önemli bir araçtır. Görsel kalite analizi yöntemi kullanılarak elde edilen sonuçlar, tabiat parklarının doğal çevrelerinin algılanan kalitesini anlamak ve iyileştirmek için önemli bir perspektif sunmaktadır. Bu analizler, tabiat parklarının sürdürülebilir bir şekilde kullanılmasına ve doğal çevrenin korunmasına katkıda bulunabilir. Tabiat parkları insanlara kamp, dağ yürüyüşü, atv turları ve benzeri etkinlikler sunarak bir alternatif sunmaktadır. Görsel kalite analizi yöntemi kullanılarak yapılan benzer çalışmalar incelenmiş, görsel kalitenin kullanım amaçları ve yapılan çalışmalar sonucu ortaya çıkan verilerin belirlenmesiyle elde edilen sonuçlar değerlendirilmiştir.

Çalışma boyunca yapılan araştırma ve değerlendirmeler, belirlenen örnek alanları kullanan kişilerin görsel kalite ve manzara güzelliği algısını değerlendirmeye yönelik gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda örnek alanlar için yapılan değerlendirmelerin katılımcıların cinsiyet, yaş, meslek ve eğitim durumu gibi demografik özelliklerine bağlı olarak değişim gösterdiği belirlenmiştir. Buradan yola çıkarak, doğal özellikleri ile ön plana çıkması gereken bu rekreasyonel alanların kullanıcı profilleri tespit edilmek üzere alanların görsel ve işlevsel kalitesini artırmaya yönelik mekânsal düzenlemelere ihtiyaç duyulduğu öngörülmektedir. Söz konusu alanlar için ziyaretçi yönetimi konularını da içeren yönetim planları hazırlanmalı ve alanların rekreasyonel olanaklarını artırarak koruma kullanım dengesi içerisinde kullanıcılara hizmet vermelerinin sağlanması da alanlara yönelik bir öneri olarak sunulmaktadır.

Anket verileri sonucu analizlerde Genel Beğeni Düzeyi (GBD) oranı hesaplanmıştır. Bu orana göre GBD puanında en yüksek puana sahip olan parkın Şahinler Tabiat Parkı olduğu belirlenmiştir. GBD puanı en düşük olan park ise Aluçdağı Tabiat Parkı olmuştur. Ayrıca ankette kullanılan parametreler değerlendirildiğinde tabiat parklarında en yüksek puanı alan parametrenin manzara güzelliği parametresi, en düşük puanı alan parametrenin ise ilginçlik parametresi olduğu sonucuna varılmıştır. Manzara güzelliği parametresi en yüksek puanını Şahinler Tabiat Parkı'nda almıştır. Şahinler Tabiat Parkı'nın hem GBD puanı, hem de manzara güzelliği parametresinden diğer parklara oranla daha yüksek puan almasının sebebi alanda su yüzeyinin bulunmasıdır. Su yüzeyi, estetik ve manzara bütünlüğü bakımından alana huzur ve dinginlik katmıştır. Çamkoru Tabiat Parkı'da su yüzeyinin manzara bütünlüğüne etkisiyle bu parametrelerden yüksek puan almıştır ancak Şahinler Tabiat Parkı'nda bu oranın daha yüksek olmasının sebebi; bu parkta bulunan su yüzeyinin çevresindeki kullanım alanları olmuştur. Çamkoru Göleti'nde kullanıcılar sadece göl çevresinde yürüyüş yapabiliyorken, Şahinler Göleti'nin etrafında bulunan donatı elemanları ve ocaklar ile kişiler bu alanlarda piknik yapabilmekte, kamp çadırlarını göl çevresinde kurabilmektedir. Bu durum manzara bütünlüğü olarak su yüzeyi içeren doğa manzarası ve doğa ile uyumlu tasarım çalışmasını bir arada sunmuş ve bu da katılımcıların bu alana en yüksek puanı vermesine neden olmuştur.

Yapılan bir araştırmada Kastamonu'da bulunan Dipsiz Göl Tabiat Parkı, Şehit Şerife Bacı Tabiat Parkı ve Yeşil Yuva Tabiat Parkı rekreasyonel alanlarının görsel kalite analizi incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre bu çalışmada da su yüzeyinin bulunduğu tabiat parkı (Dipsiz Göl Tabiat Parkı) diğer parklara oranla manzara güzelliği bakımından daha yüksek puana sahip olmuştur (Uzun, 2018).

Anket verileri %50 halk, %50 Peyzaj Mimarları olmak üzere iki gruba uygulanmıştır. Halk ve Peyzaj Mimarları arasında oluşan görüş ayrılığının sebebi incelendiğinde; görüş ayrılığının, bu iki grup arasında farklı uzmanlık alanlarına ve projelere yaklaşım biçimlerine dayalı olarak ortaya çıkması öngörülebilmektedir. Ancak iş birliği ve iletişim bu iki disiplin arasındaki farklılıkları dengelemek ve daha etkili projeler geliştirmek için önemli olabilmektedir. Halk ve peyzaj mimarları arasında görüş ayrılığı çeşitli nedenlere dayanabilmektedir. Bu nedenlere örnek olarak

eğitim farklılıkları ve dolayısı ile bakış aırlarındaki farklılaşmalar, öncelikler ve amaçlar, mekânsal farklılıklar, teknik yetenekler, vb. verilebilmektedir. Bu karşılaştırma sonucu elde edilen verilere göre halkın manzara güzelliği parametresine daha yüksek puan verdiği görülürken, peyzaj mimarlarının ise doğallık parametresine daha yüksek puan verdiği görülmüştür. Peyzaj mimarlarının aldığı akademik eğitim ve çalışmaları sonucu ankete daha bilimsel bir yönden bakarak, kullanılan alanın işlevselliği ve doğayla olan uyumunu da göz önünde bulundurduğu düşünülürken, halkın alanlar hakkında değerlendirme yaparken daha çok estetik formu dikkate aldığı öngörülmüştür.

Anket sonuçlarında parametrelere verilen puanlar incelendiğinde çeşitlilik ve ilginçlik parametresinin genel olarak düşük puan aldığı görülmüştür. Alanlarda kullanılan donatı elemanlarının ve kişisel kullanım alanlarının çeşitliliğinin arttırılması, yine bu alanların doğal yapıda ve çevreyle uyum içerisinde olmasının, alanların estetik yönüne, kullanılabilirliğine ve manzara bütünlüğüne katkıda bulunacağı belirlenmiştir.

Çalışmanın duygu analizi bölümünde katılımcıların duygusal tepkileri incelemek amacı ile yapılan duygu mutluluk, huzur ve heyecan verici (pozitif) parametrelerinin en yüksek puanı şahinler Tabiat Parkı'nda aldığı belirlenmiştir. Manzara güzelliği ve su yüzeyi etkisi bu orana pozitif bir etki sağlamıştır. Korku verici, rahatsız edici ve güvensiz (negatif) parametrelerinin ise en yüksek puanı Aluçdağı Tabiat Parkı'nda aldığı görülmüştür. Aluçdağı'nda bulunan donatı elemanları ve kullanım alanlarının çevreyle uyumlu olmaması, alanda bulunan çeşmelerin çevreyi kirletmesi, alanın doğal orman yapısının informal hatlara sahip olması ve açık yeşil alanların az olması gibi etkenler tabiat parkının estetik, kullanılabilirlik ve güvenlik açısından olumsuz algılanmasına neden olmuştur.

Aluçdağı Tabiat Parkı; su yüzeyi bulundurmamasına rağmen içerisinde barındırdığı macera parkı sebebiyle Çamkoru ve şahinler Tabiat Parkları'yla birlikte değerlendirilmiştir. Yapılan araştırma sonuçlarına göre alanda bulunan macera parkının alana eğlence ve spor anlamında olumlu bir katkıda bulunduğunu ortaya koymuştur. Aluçdağı Tabiat Parkı'nda kullanılan donatı elemanları ve kullanım alanları ergonomik açıdan ve çevreyle olan uyum açısından yetersiz durumdadır.

Gelecek dönemlerde yapılacak olan planlamalar için, donatı elemanlarının materyal ve ergonomi bakımından uygun hale getirilmesi, çevrede oluşabilecek güvenlik sorunları açısından güvenlik önlemlerinin arttırılması, kullanım alanlarının çevre ile daha uyumlu bir hale getirilmesi önerilmektedir. Ayrıca burada bulunan oyun alanlarının alanda olumlu yönde katkıda bulunacağı, bu sebeple oyun alanlarının daha işlevsel ve kullanılabilir hale getirilmesi de planlama çalışmaları için tavsiye olarak sunulmaktadır. Diğer parklar arasında en düşük ortalamaya sahip olmasının bir diğer sebebi de, alanda bir su yüzeyinin bulunmaması olarak değerlendirilmiştir. İnsanlar doğal alanlarda manzaranın bir su yüzeyi ile birleştiği noktaları daha çok tercih etmekte, bu çalışmada da bu durum tekrar doğrulanmaktadır.

Çamkoru Tabiat Parkı da yüzölçümü olarak geniş bir alana sahiptir, bölgede kullanılan donatı elemanlarının kimisi çevre ile uyumluyken, kimisi de alanın doğal yapısını olumsuz yönde etkilemektedir. Şahinler Tabiat Parkı'na göre düşük puan almasının sebebi ise, göl çevresinde kullanım alanının olmaması olduğu düşünülmektedir. Çamkoru Tabiat Parkı alan sınırları içerisinde yer alan Çamkoru Göleti, kullanım alanlarının dışındadır ve parka gelen kişiler kamp ya da piknik yaparken göl manzarasından faydalanamamaktadır. Bu da park için görsel kalite ve manzara güzelliğini olumsuz yönde etkilemektedir. Genel olarak park içi kullanım alanları rekreasyon faaliyetlerine uygundur ancak ileri dönemlerde yapılacak olan planlama çalışmaları için uygun olmayan donatı elemanlarının değiştirilmesi, güvenlik önlemlerinin arttırılması ve göl çevresinin kullanılabilir hale getirilmesi öneri olarak sunulmaktadır.

Şahinler Tabiat Parkı; diğer parklar arasında parametreler ve duygu analizleri için en yüksek puan ve ortalamayı alan park olarak belirlenmiştir. Ancak bu parkta da diğer parklarda olduğu gibi bazı kullanım alanlarının çevreye uyumlu olmadığı belirlenmiştir. Gelecek dönemlerde yapılacak olan planlama çalışmaları için parkta bulunan kullanım alanlarının çevre ile uyumlu hale getirilmesi ve alanda bulunan göl çevresi için güvenlik önlemlerinin arttırılması yönünde öneriler sunulmaktadır.

Çalışmadan elde edilen sonuçlar hem çalışmaya konu edilen rekreasyonel alanların görsel kalite ve manzara güzelliğini etkileyen faktörlerin belirlenmiş olması, hem de söz konusu alanları kullanan kişilerin alanlarda belirledikleri eksikliklerin

ortaya konmuş olması yönüyle bu alanlarla ilgili gelecek dönemlerde gerçekleştirilebilecek kapsamlı rekreasyonel planlama çalışmalarına ön hazırlık oluşturması açısından önem taşımaktadır. İleri dönemlerdeki çalışmalarda bu alanlara yönelik rekreasyonel yönetim planları bu alanların doğal kaynaklarının korunmasını sağlamanın yanı sıra, kullanıcıların bu alanlardan edindikleri deneyimlerden duydukları memnuniyet seviyelerini de olumlu yönde arttıracakı düşünülmektedir.

Bu çalışmanın sonuçları, rekreasyonel alanların görsel kalite ve manzara güzelliğini etkileyen faktörleri belirlemekte ve bu alanların kullanıcıları tarafından deneyimlenen eksiklikleri ortaya koymaktadır. Gelecekte yapılacak rekreasyonel planlama çalışmalarına ön hazırlık olarak hizmet edebilecek olan bu çalışma, planlamaların doğal kaynakları korumanın yanı sıra kullanıcı memnuniyetini arttırmaya yönelik olması gerektiğini vurgulamaktadır. Ayrıca, modern toplumun ihtiyaçları olan temizlik, bakım ve güvenlik gibi faktörlerin planlamalarda göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Bu çalışmanın sınırlamaları da göz önüne alındığında, gelecekteki araştırmalarda daha geniş katılımcı gruplarına ve daha fazla parametreye odaklanmanın faydalı olabileceği düşünülmektedir. Ayrıca, mevsimsel değişikliklerin ve doğal koşulların ziyaretçi algısına etkilerini incelemek, tabiat parklarının sürdürülebilir yönetimi açısından önemli olabilmektedir. Bu araştırma, Aluçdağı, Çamkoru ve Şahinler Tabiat Parkları'nın görsel kalitesini değerlendirerek, ziyaretçi deneyimini anlamak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bulgular, tabiat parklarının doğal çevrelerinin farklı parametreler üzerinde nasıl etkiler yarattığını ortaya koymaktadır. Bu bilgiler, tabiat parklarının yönetimi ve planlaması üzerinde önemli bir etkiye sahiptir ve gelecekteki çalışmalar için bir temel oluşturmaktadır. Bu çalışma, doğal alanların korunması ve sürdürülebilir kullanımı konusunda daha fazla bilgi sağlayarak, tabiat parklarındaki görsel kalitenin geliştirilmesine yönelik stratejilerin geliştirilmesine katkıda bulunmaktadır.

6. KAYNAKLAR

- Ak, MK. (2013). Visual quality assessment methods in landscape architecture studies. In: *Advances in Landscape Architecture*, Ed.: Ozyavuz, M., London: IntechOpen, 279-290.
- Aksakal, B. (2019). Erzurum Havalimanı-Palandöken kayak merkezi yol güzergahının kış mevsimi açısından görsel kalite analizinin değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Erzurum.
- Altan, T. (1984). Kırsal rekreasyon alan planlaması. Adana: Çukurova Üniversitesi, Ziraat Fakültesi Ders Kitabı No: 12, 184.
- Anderson, LM. & Schroeder, HW. (1983). Application of wildland scenic assessment methods to the urban landscape. *Landscape Planning*, 10(3), 219-237.
- Angileri, V. & Toccolini, A. (1993). The assessment of visual quality as a tool for the conservation of rural landscape diversity. *Landscape and Urban Planning*, 24(1-4), 105-112.
- Anonim a, (2023). <https://www.kampyerleri.org/ankara-tabiat-parklari-ankarada-kamp-ve-piknik-yapilacak-tabiat-parklari/> (Erişim tarihi: 30.11.2023).
- Anonim b, (2023). <https://dergiler.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/85621>
- Anonim c, (2023). https://www.google.com/search?q=ph+davis+t%C3%BCrkiye+haritas%C4%B1&sxsrf=APwXEdfwofmR_nofaYqRVEzJv6tiNtAe2g:1683285775808&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=2ahUKEwi3t-OViN7-AhWaRfEDHU3zAuMQ_AUoAXoECAEQAw&biw=1536&bih=674&dpr=1.25#imgrc=NJJb-f-FZ5H2fM (Erişim tarihi: 30.11.2023).
- Anonim d, (2023). <https://bolge9.tarimorman.gov.tr/Menu/49/Ankara-Camkoru-Tabiat-Parki#:~:text=%E2%80%8B%C3%87amkoru%20Tabiat%20Park%C4%B1%20Ankara,a%C3%A7%C4%B1k%C4%B1k%20ve%20%C3%87amkoru%20G%C3%B6letinden%20olu%C5%9Fmaktad%C4%B1r.> (Erişim tarihi: 30.11.2023).
- Anonim e, (2023). https://tr.wikipedia.org/wiki/%C3%87amkoru_Tabiata_Park%C4%B1 (Erişim tarihi: 30.11.2023).
- Anonim f, (2023). <https://bolge9.tarimorman.gov.tr/Menu/47/Ankara-Sahinler-Tabiat-Parki> (Erişim tarihi: 30.11.2023).
- Ardahan, F. & Lapa, TY. (2011). Açık alan rekreasyonu: Bisiklet kullanıcıları ve yürüyüşçülerin doğa sporu yapma nedenleri ve elde ettikleri faydalar. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(1), 1327-1341.
- Bergen, SD., Ulbricht, CA., Fridley, JL. & Ganter, MA. (1995). The validity of computer-generated graphic images of forest landscape. *Journal of Environmental Psychology*, 15(2), 135-146.
- Bilican, N. (1995). Otoyol peyzaj tasarımına görsel bir yaklaşım. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, İstanbul, 92.

- Brown, TC. & Daniel, TC. (1987). Context effects in perceived environmental quality assessment: scene selection and landscape quality ratings. *Journal of Environmental Psychology*, 7(3), 233-250.
- Bulut, Z. & Acar, C. (2010). Peyzajda neden 'görsel kalite analizi' yaparız. *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 10(2), 19-29.
- Bulut, Z. (2006). Kemaliye (Erzincan) ilçesi ve yakın çevresinin alternatif turizm kapsamında rekreasyonel turizm potansiyelinin belirlenmesi. Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Erzurum.
- Clay, GR. & Smidt, RK. (2004). Assessing the validity and reliability of descriptor variables used in scenic highway analysis. *Landscape and Urban Planning*, 66(4), 239-255.
- Countryside, C. (1973). Planning for informal recreation of the local scale, London: Sherwood Forest Study, CCP, 69.
- Daniel, TC. (2001). Whither scenic beauty? Visual landscape quality assessment in the 21st century. *Landscape and Urban Planning*, 54(1-4), 267-281.
- Dearden, P. (1981). Public participation and scenic quality analysis. *Landscape Planning*, 8(1), 3-19.
- Gubersky, B., Fein, S. & Rouse, G. (1955). Recreation for the Aged. *The American Journal of Nursing*, 55(8), 976-978.
- Habron, D. (1998). Visual perception of wild land in Scotland. *Landscape and urban planning*, 42(1), 45-56.
- Hacıoğlu, N., Gökdeniz, A. & Dinç, Y. (2009). Boş zaman ve rekreasyon yönetimi örnek animasyon uygulamaları (Üçüncü Baskı). Ankara: Detay Yayıncılık, 15-16.
- Hazar, A. (2003). Rekreasyon ve animasyon (İkinci Baskı), Ankara: Detay Yayıncılık.
- Hull, RB. & Stewart, WP. (1992). Validity of photo-based scenic beauty judgments. *Journal of Environmental Psychology*, 12(2), 101-114.
- Kalın, A. (2004). Çevre tercih ve değerlendirmesinde görsel kalitenin belirlenmesi ve geliştirilmesi: Trabzon sahil bandı örneği. Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Trabzon.
- Kane, PS. (1981). Assessing landscape attractiveness: a comparative test of two new methods. *Applied Geography*, 1(2), 77-96.
- Kaplan, K. (2002). Antakya Merkez ilçesine bağlı Harbiye beldesi ve yakın çevresinin turizm ve rekreasyonel alan kullanımlarının belirlenmesi ve peyzaj tasarım sürecinde irdelenmesi. Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Erzurum.
- Kaplan, R. & Talbot, JF. (1988). Ethnicity and preference for natural settings: A review and recent findings. *Landscape and Urban Planning*, 15(1-2), 107-117.

- Kaptanoğlu ağlayan, AY. (2006). Peyzaj değerlendirmesinde görsel canlandırma tekniklerinin kullanıcı tercihinde etkileri. Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, İstanbul.
- Karaküçük, S. (1995). Rekreasyon: Boş zamanları değerlendirme, kavram, kapsam ve bir araştırma. Ankara: Seren Matbaacılık.
- Kıroğlu, E. (2007). Erzurum kenti ve yakın çevresindeki bazı rekreasyon alanlarının görsel peyzaj kalitesi yönünden değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Erzurum.
- Krause, CL. (2001). Our visual landscape: Managing the landscape under special consideration of visual aspects. *Landscape and Urban Planning*, 54(1-4), 239-254.
- Meitner, MJ. (2004). Scenic beauty of river views in the Grand Canyon: relating perceptual judgments to locations. *Landscape and Urban Planning*, 68(1), 3-13.
- Ovington, JD., Groves, KW., Stevens, PR. & Tanton, MT. (1974). Changing scenic values and tourist carrying capacity of national parks. An Australian example. *Landscape Planning*, 1, 35-50.
- Özgüç, İ. (1999). TEM Hadımköy-Kınalı arası peyzaj planlaması üzerinde görsel araştırmalar. *Journal of the Faculty of Forestry Istanbul University*, 49(2), 115-132.
- Paquette, S. & Domon, G. (2003). Changing ruralities, changing landscapes: exploring social recomposition using a multi-scale approach. *Journal of Rural Studies*, 19(4), 425-444.
- Pigram, J. (1983). Outdoor recreation and resource management. London: Croom Helm.
- Ramos, A., Ramos, F., Cifuentes, P. & Fernandez Canadas, M. (1976). Visual landscape evaluation, a grid technique. *Landscape and Planning*, 3(1-2), 67-88.
- Real, E., Arce, K. & Sabucedo, JM. (2000). Classification of landscapes using quantitative and categorical data, and prediction of their scenic beauty in northwestern Spain. *Journal of Environmental Psychology*, 20(4), 355-373.
- Resmî Gazete. (1986). Milli Parklar Yönetmeliği, (12.12.1986 tarih ve 19309 sayılı).
- Shafer Jr, EL. & Brush, RO. (1977). How to measure preferences for photographs of natural landscapes. *Landscape Planning*, 4, 237-256.
- Shuttleworth, S. (1980). The evaluation of landscape quality. *Landscape Research*, 5(1), 18-20.
- Tabrizi, ARM. (1988). Adana-İmamoğlu-Kozan yeni devlet karayolunun peyzaj mimarlığı ilkeleri içinde değerlendirilmesi üzerine bir araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Adana, 70.

- Tanış, Ö. (2019). Üniversite öğrencilerinin Gümüşhane ili rekreasyon alanları üzerine görsel kalite değerlendirmesi. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Erzurum.
- Tüfekçioğlu, HK. (2008). Tarihsel çevrede görsel peyzaj kalite değerlendirmesi: İstanbul Yedikule örneği. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, İstanbul.
- Uzun, FÇ. (2018). Kastamonu tabiat parklarının görsel kalite analizi. Yüksek Lisans Tezi, Kastamonu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Kastamonu.
- Williamson, DN. & Calder, SW. (1979). Visual resource management of Victoria's forests: a new concept for Australia. *Landscape Planning*, 6(3-4), 313-341.
- Wright, G. (1974). Appraisal of visual landscape qualities in a region selected for accelerated growth. *Landscape Planning*, 1, 307-327.
- Yılmaz, H., & Özkan, MB. (2011). Rekreasyonel turizm örneğinde Erzurum Palandöken dağının önemi. *Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 25(1), 110-117.
- Yılmaz, H., Yılmaz, S. & Yıldız, ND. (2003). Kars kent halkının rekreasyonel talep ve eğilimlerinin belirlenmesi. *Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 34(4), 353-360.
- Yılmaz, H., Kırzıoğlu, MI. & şimşek, EE. (1998). Oltu kent merkezi ve yakın çevresinin rekreasyonel potansiyeli üzerine bir araştırma. *Geçmişten Geleceğe Oltu ve Çevresi Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, 240, 253.

EKLER

EK 1: Anket formu

A. Ankete Katılanların Bireysel Özellikleri:

1. Kaç yaşındasınız?

15-20 21-25 26-35 36-45 46-55 55+

2. Cinsiyetiniz?

Erkek Kadın

3. Mesleğiniz nedir?

Memur Serbest meslek Öğrenci Akademisyen Çalışmıyor

4. Öğrenim durumunuz?

İlköğretim Ortaokul Lise Lisans Lisansüstü

Kullanılan Parametreler;

Uyum: Peyzaj öğelerinin çevre ile olan bütünlüğünü sorgulanaktadır.

Çeşitlilik: Peyzaj öğelerini çeşitliliğini sorgulamaktadır.

Doğallık: Mevcut manzara güzelliği ile, sonradan eklenen ve insan faaliyetleri sonucu ortaya çıkan manzara arasındaki bütünlüğü sorgulamaktadır.

İlginçlik: Manzaradaki peyzaj elemanlarının ilgi çekiciliğini sorgulamaktadır.

Manzara Güzelliği: Fotoğrafa ait manzara güzelliğinin kişilere göre oluşturduğu duyguyu sorgulamaktadır.

Ankara ilinde yer alan bazı tabiat parklarının peyzajının estetik yönden cazip olup olmadığını ortaya koymak için yapılan Görsel Kalite Analizinde, araştırma alanını tümü ile temsil eden fotoğraflar değerlendirilmiştir.

Fotoğraflara bakarak, aşağıdaki kriterlere göre 1-5 aralığında puanlandırma yapınız. 1 en kötü, 5 en iyi puanı ifade etmektedir. Lütfen görüntüye değil, bu görüntünün temsil ettiği mekâna puan veriniz. Değerlendirme çizelgesi aşağıda yer almaktadır.

ALUÇDAĞI TABİAT PARKI ANKET FORMU

Parametreler		Fotoğraflar									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Aluçdağı Tabiat Parkı	Uyum										
	Çeşitlilik										
	Doğallık										
	İlginçlik										
	Manzara Güzelliği										

Aluçdağı Tabiat Parkı Görüntüleri Size Neler Hissettirdi?

Size Hissettirdikleri					
Pozitif	Mutluluk		Negatif	Rahatsız Edici	
	Huzur			Korku Verici	
	Heyecan			Güvensiz	

EK 1: Anket formu (devamı)

ÇAMKORU TABİAT PARKI ANKET FORMU

Parametreler		Fotoğraflar									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Çamkoru Tabiat Parkı	Uyum										
	Çeşitlilik										
	Doğallık										
	İlgincilik										
	Manzara Güzelliği										

Çamkoru Tabiat Parkı Görüntüleri Size Neler Hissettirdi?

Size Hissettirdikleri					
Pozitif	Mutluluk		Negatif	Rahatsız Edici	
	Huzur			Korku Verici	
	Heyecan			Güvensiz	

ŞAHİNLER TABİAT PARKI ANKET FORMU

Parametreler		Fotoğraflar									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Şahinler Tabiat Parkı	Uyum										
	Çeşitlilik										
	Doğallık										
	İlgincilik										
	Manzara Güzelliği										

Şahinler Tabiat Parkı Görüntüleri Size Neler Hissettirdi?

Size Hissettirdikleri					
Pozitif	Mutluluk		Negatif	Rahatsız Edici	
	Huzur			Korku Verici	
	Heyecan			Güvensiz	

EK 2: Etik kurul izin belgesi

T.C.
ORDU ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu

OTURUM TARİHİ	OTURUM SAYISI	KARAR SAYISI
01/06/2022	08	2022-111

KARAR NO: 2022-111

Doç. Dr. Pervin YEŞİL'in "Ankara İli Aluçdağı Tabiat Parkı, Çamkoru Tabiat Parkı ve Şahinler Tabiat Parkı Görsel Kalite Analiz Değerlendirmesi" başlıklı çalışması etik yönden incelendi.

Doç. Dr. Pervin YEŞİL'in "Ankara İli Aluçdağı Tabiat Parkı, Çamkoru Tabiat Parkı ve Şahinler Tabiat Parkı Görsel Kalite Analiz Değerlendirmesi" başlıklı çalışmasının etik yönden uygun olduğuna, toplantıya katılanların oy birliği ile karar verildi.



ÖZGEÇMİŞ

Kışisel Bilgiler	
Adı Soyadı	Türkmen OLGUN
Doğum Yeri	
Doğum Tarihi	
Uyruğu	<input checked="" type="checkbox"/> T.C. <input type="checkbox"/> Diğer:
Telefon	
E-Posta Adresi	
Eğitim Bilgileri	
Lisans	
Üniversite	ORDU ÜNİVERSİTESİ
Fakülte	ZİRAAT FAKÜLTESİ
Bölümü	PEYZAJ MİMARLIğI
Mezuniyet Yılı	04.06.2018
Yüksek Lisans	
Üniversite	Ordu Üniversitesi
Enstitü Adı	Fen Bilimleri Enstitüsü
Anabilim Dalı	Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı
Programı	Tezli Yüksek Lisans
Mezuniyet Tarihi	02.01.2024
Doktora	
Üniversite	-
Enstitü Adı	-
Anabilim Dalı	-
Programı	-
Mezuniyet Tarihi	-
Yayımlar	
	-